

Jan

POLSKA GOSPODARCZA TYGODNIK

1 9 3 2

**POLSKIE
KOPALNIE SKARBOWE**

NA GÓRNYM ŚLĄSKU

SPÓŁKA DZIERŻAWNA
SOCIÉTÉ FERRIÈRE DES MINES
FISCALES DE L'ÉTAT POLONAIS
EN HAUTE-SILESE.

**KRÓLEWSKA HUTA G. ŚL.
RYNEK, L. 945**

TELEFONY: KRÓLHUTA 636-640 I KATOWICE 972.

SPRZEDAŻ

WĘGLA, KOKSU, BRYKIETÓW I SIARCZAMONU

Z KOPALNÍ „KRÓL” BIELSZOWICE, KNURÓW

ADR. TELEGR. SKARBOFERME KRÓL. HUTA.

PAT. Nr 2712.

1000000000

HOCIOŁ RECK®
WYRABIANY PRZEZ

STARACHOWICE

doje się opalać nie tylko koksem, ale i każdym węglem, a zatem paliwem tańszym od koksu

HOCIOŁ RECK®
WYRABIANY PRZEZ

STARACHOWICE

posiada zbiornik z paliwem o dużej objętości, przez co wymaga mało obsługi

HOCIOŁ RECK®
WYRABIANY PRZEZ

STARACHOWICE

jako artykuł masowej produkcji, zapewnia dokładne wykonanie i zamienność części

HOCIOŁ RECK®
WYRABIANY PRZEZ

STARACHOWICE

dzięki wótrnemu dopływowi powietrza, ułatwia całkowite spalanie i zapewnia oszczędność opalu

HOCIOŁ RECK®
WYRABIANY PRZEZ

STARACHOWICE

ma ruszły schodkowe chłodzone wodą, a więc zabezpieczone przed przepalaniem
Przed zainstalowaniem ogrzewania centralnego - prosimy zwrócić uwagę na powyżej wskazane zalety kociołków "RECK"

TOWARZYSTWO STARACHOWICKICH
ZAKŁADÓW GÓRNICZYCH, SP. AKC.

STARACHOWICE

Adres Zarządu: Warszawa, Warecka 15. Adres Zakładów: poczta Wierzbnik, woj. Kieleckie
Przedstawiciel na b. Kongresówkę i Kresy i Wschodnie Inż. K. Kuligowski,
Warszawa, ul. Marszałkowska Nr. 39a, tel. 8-95-69 i 9-66-67

GOSPODARKA NARODOWA

niezależny dwutygodnik gospodarczy

— Drugi rok
wydawnictwa

— Redakcja
i Administracja:

Warszawa,
Chmielna 23 m. 5

Prenumerata
kwartalna zł 4:50

— Zeszyt
pojedynczy gr 90

— Komitet Redakcyjny:

Kazimierz Sokołowski (redaktor),
Aleksander K. Ivanka, Bohdan
Łączkowski, Tadeusz Łychowski
i Józef Poniatowski

— Do nabycia w większych
księgarniach i Administracji pisma

HURTOWNIA CERATY

SP. Z OGR. ODP.

WARSZAWA, UL. SENATORSKA 10
Tel. 745-40 i 767-17. Konto czekowe w P. K. O. Nr. 13.231

Wylączna sprzedaż komisowa całej produkcji fabryk:

SPÓŁKA AKCYJNA

„CERATA“
W WARSZAWIE

FABRYKA CERATY i SZTUCZNEJ SKÓRY

Bracia Ruziewicz i M. Krywicki
W WARSZAWIE

ODDZIAŁY:

W POZNANIU W ŁODZI
pl. Sapieżyński Nr. 4 ul. Piotrkowska Nr. 79

W KATOWICACH
ul. Młyńska Nr. 12

W KRAKOWIE W LWOWIE
ul. Św. Jana Nr. 18 ul. Jagiellońska Nr. 20

TOWARZYSTWO

Sosnowieckich Fabryk Rur i Żelaza

S. A.

Warszawa, Moniuszki 10

Telefony: 651-61, 667-27

FABRYKI W SOSNOWCU I ZAWIERCIU WYTWARZAJĄ:

Żelazo i stal produkcyjną: walcowaną i ciągnioną w blachach, prętach i profilach. Blachy pancerne i trzechwarstwowe. Rury spawane i bez szwu do wodociągów i wszelkich przewodów oraz łączniki. Rury cienkościenne: bez szwu, elektrycznie spawane i szczelinowe do aeroplanów, rowerów, motocykli, mebli i innych celów. Rury żebrowe kute systemu Favier i grzejniki z tychże do ogrzewania i chłodzenia. Wężownice. rury gięte i konstrukcje z rur. Słupy rurowe, beczki żelazne. Części płuzne. Poprzeczniki telegraficzne. Wysokowartościowe odlewy stalowe z pieca elektrycznego.

TOWARZYSTWO OTRZYMAŁO NAJWYŻSZE NAGRODY

na P. W. K., WYSTAWIE TURYSTYCZNEJ w Poznaniu
i TARGACH PÓŁNOCNYCH w Wilnie .: .: .:

Zakłady Solvay w Polsce, T. z O. P.

ZARZĄD: Warszawa, Czackiego 14

Adres telegr.: SOLVAYKA, ——— Skrzynka pocztowa 282.

Telef.: 711-24, 270-43, 708-89, 330-99, 270-07, 666-54.

Soda kalcynowana (amoniakalna) — Soda ciężka — Soda krystaliczna — Soda żrąca — Bikarbonat rafinowany
Chlorek wapnia — Sól okruczowa i mielona — Portland Cement — Węgiel

FABRYKI SODY: Mątwy w Mątwach koło Inowrocławia, Podgórze w Borku Fałęcki n koło Krakowa

KOPALNIE SOLI: Wapno, pow. Wągrowiecki, Solno pod Inowrocławiem

FABRYKA PORTLAND-CEMENTU „GRODZIEC”, w Grodźcu koło Będzina

KOPALNIA WĘGLA: Grodziec I.

SKŁADY FABRYCZNE: BIAŁYSTOK — BIELSK — CZĘSTOCHOWA — KATOWICE
KRAKÓW — LUBLIN — LWÓW — ŁÓDŹ — POZNAŃ — WARSZAWA — WILNO — RADOM — RÓWNE — GDAŃSK — RYGA

SCHNEIDER & SPÓŁKA

SIEDZIBA I DYREKCJA GENERALNA: 42, UL. D'ANJOU, PARYŻ VIII.

Huty Creusot, du Breuil, i Henri Paul
Warsztaty w Chalon-sur-Saône

Huta w Bordeaux

Huta w Hawrze, Harfleur et Hoc
Huta w Londe-les Maures . . .

M E T A L U R G I A

Stale nieoksydujące się Virgo, o wysokiej zawartości chromu, niklu, lub niklu i chromu, odporne na parę wodną, wodę morską, kwasy, na oksydowanie się przy wysokich temperaturach.

Stale specjalne. Stale specjalne narzędziowe. Blachy na dynamo. Spław lekki: Alferium. Odlewy. Bandaże.

R O B O T Y P U B L I C Z N E

Budowa portów morskich i rzecznych. Koleje żelazne. Instalacje hydroelektryczne. Tamy. Przedsiębiorstwa ogólne. Budowa hut. Mosty stałe i zwodzone. Rusztowania metalowe. Stemple kopalniane. Rezerwuary. Przewody (rury).

K O N S T R U K C J E M E C H A N I C Z N E

Lokomotywy parowe i elektryczne wszelkich napiętości. Wagony silnikowe. Traktory przenośne. (Lokotraktory). Turbiny parowe. Motory gazowe. Maszyny wyciągowe. Akumulatory na parę, systemu Ruths. Części toczone, wytaczane, szlancowane. Części hutnicze. Wszelkie części ze stali manganowej

K O N S T R U K C J E M O R S K I E

Łodzie podwodne typu Schneider-Laubeuf. Motory Diesela dla instalacji stałych i okrętowych, typu Schneider dwucylindrowe, typu Burmeister i Wain dwu- i czterocylindrowe. Aparaty przeciw bocznemu kołysaniu się okrętów, typu Schneider-Fieux.

OSTATNIE WYDAWNICTWA
TYG. „**POLSKA GOSPODARCZA**”

STANISŁAW WŁODARKIEWICZ

ŚLASK NIEMIECKI PO PODZIALE

KAZIMIERZ SOKOŁOWSKI

DUMPING

ZMIANY Nr. 2

TARYFY CELNEJ

(STAN OBECNY)

Do nabycia w Administracji (Elektoralna 2) i we wszystkich księgarniach

Państwowa Wytwórnia Aparatów Telegraficznych i Telefonicznych

Warszawa - Praga, ul. Grochowska Nr. 30

TELEFONY:

Ogólny 10-00-29, Kierownik Techniczny 10-15-24,
Buchalterja 10-13-30, Dział Handlowy 10-00-00,
Kontrola Techniczna 10-05-63
Dyrektor Naczelny 10-00-07

APARATY TELEFONICZNE I ŁĄCZNICE
(CENTRALE) DLA LINJI PUBLICZNYCH
WOJSKOWE I KOLEJOWE

APARATY TELEFONICZNE MORSOWSKIE
TYPU POCZTOWEGO I KOLEJOWEGO

APARATY TELEFONICZNE JUZOWSKIE

BEZPIECZNIKI. PRZEŁĄCZNIKI. ODGROMNIKI I T. P.
APARATY PRĄDÓW SŁABYCH ORAZ CZĘŚCI SKŁA-
DOWE DO WSZYSTKICH POWYŻSZYCH APARATÓW

Najkrótsze drogi w Polsce

W dwie godziny możemy być

z Warszawy: w Bydgoszczy
Gdańsku
Katowicach
Krakowie
Lwowie
Poznaniu

Informacje: Warszawa, telefon 547-60
lub większe biura podróży.

G I E S C H E

Węgiel—Cynk—Blacha ołowiana

Ołów—Rury ołowiane—Kadmium

Kwas siarkowy

GIESCHE SPÓŁKA AKCYJNA
KATOWICE, UL. PODGÓRNA 4

DOSTARCZAMY NASTĘPUJĄCE
PRODUKTY PRZEMYSŁU AZOTOWEGO DLA CELÓW TECHNICZNYCH

SALETREŃ AMONOWĄ

SALETREŃ POTASOWĄ

SALETREŃ SODOWĄ
R A F I N O W A N A

SALETREŃ SODOWĄ
P R Z E M Y S Ł O W A

SALMIAK KRYSTALICZNY

SALMIAK SUBLIMOWANY

WĘGLAN AMONU

KWAŚNY WĘGLAN AMONU

KWAS AZOTOWY
T E C H N I C Z N Y

KWAS AZOTOWY
C H E M I C Z N I E C Z Y S T Y

WODĘ AMONIAKALNĄ
C H E M I C Z N I E C Z Y S T A

AMONJAK SKROPLONY

TLEN AZOT

ORAZ NAWOZY AZOTOWE ZA POŚREDNICTWEM WSZYSTKICH
WIĘKSZYCH ORGANIZACJI ROLNICZO-HANDLOWYCH W KRAJU

PAŃSTWOWA FABRYKA ZWIĄZKÓW AZOTOWYCH

W CHORZOWIE NA GÓRNYM ŚLĄSKU

POLSKA GOSPODARCZA

TYGODNIK WYDAWANY PRZEZ MINISTERSTWO PRZEMYSŁU I HANDLU
PRZY WSPÓŁDZIAŁE MINISTERSTW: SKARBU, ROLNICTWA ORAZ KOMUNIKACJI
WYCHODZI W SOBOTY

TREŚĆ ZESZYTU

	STR.		STR.
ISTOTNA WARTOŚĆ — DR. HENRYK GRUBER	385	ŻŁUGA I SPRAWY MORSKIE	400
ZARZĄDZENIA W SPRAWIE OBROTU TOWAROWEGO POLSKO-NIEMIECKIEGO — S. FR. KRÓLIKOWSKI	388	Obniżenie miejscowych opłat kolejowych na stacjach obszaru W. M. Gdańska — B. Z.	
ŻYCIE GOSPODARCZE:		POCZTA I TELEGRAF	401
GÓRNICCTWO I PRZEMYSŁ:		KRONIKA BIEŻĄCA:	
GÓRNICCTWO WĘGLOWE	390	PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ	402
HUTNICCTWO CYNKOWE I OLOWIANE	391	TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓLKACH AKCYJNYCH	403
Polożenie przemysłu cynkowego — Dr. Michał Alberg		SKARBOWOŚĆ I FINANSE:	
PRZEMYSŁ WŁOKIENNICZY	392	SPRAWY BUDŻETOWE	404
Pomyślnie konjunktury eksportowe przemysłu konfekcyjnego — M. K.		PODATKI I OPŁATY	406
ROLNICTWO	393	KREDYT	406
Ulgi kredytowe dla rolnictwa		RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH	406
Ulgi kredytowe Państwowego Banku Rolnego		Z BANKU POLSKIEGO	407
HANDEL:		PRZEGLĄD ZAGRANICZNY:	
TRAKTATY I KONWENCJE	395	ANGLJA NA NOWYCH DROGACH — T.	408
HANDEL ZAGRANICZNY	395	KRONIKA ZAGRANICZNA:	
Daleki Wschód w handlu polskim — W. M.		OGÓLNE	411
Rewizja standaryzacji bekonów — M. Poporzelski		FRANCJA	411
Uregulowanie wywozu zw. erząt i mięsa do Austrii — L. K.		JUGOSŁAWJA	412
HANDEL WEWNĘTRZNY	397	WIADOMOŚCI BIEŻĄCE	412
KRAJOWE RYNKI TOWAROWE	398	SPRAWY CELNE ORAZ REGLAMENTACJA HANDLU ZEWNĘTRZ- NEGO W PAŃSTWACH ZAGRANICZNYCH	413
RYNEK AKCYJNY	398	Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH	413
CLA ORAZ REGLAMENTACJA HANDLU ZEWNĘTRZ- NEGO	399	BIBLIOGRAFJA	414
KOMUNIKACJA I TRANSPORT	399		
Moment zwrotny w organizacji transportu — J. G.			
Konkurencja samochodów z kolejami a kwestje podatkowe — A. Dobiecki			

ISTOTNA WARTOŚĆ

W związku ze spadkiem kursu funta angielskiego oraz z trudnościami walutowymi wielu państw, a w szczególności wobec wiszącej ciągle groźby załamania się kursu dolara — stanęła na porządku dziennym dyskusyj ekonomicznych sprawa parytetu złotego walut. W niektórych państwach rozpatruje się także ten problem pod kątem widzenia świadomego obniżenia wartości obiegowej jednostki monetarnej, jako, rzekomo, skutecznego remedjum przeciwko ujemnym skutkom trwającego kryzysu gospodarczego.

Zagadnienie waluty złotej pośrednio tylko łączy się z przebiegiem kryzysu gospodarczego i stanowi samo w sobie głęboki problem ekonomiczny, nad którym świat pracuje od wielu lat i który prawdopodobnie jeszcze nie prędko zostanie rozwiązany.

Nie należy wszakże tracić z oczu tego, że złoto nie jest niczem innym, jak tylko miernikiem wartości i jako takie stanowi podstawę obecnych walut całego świata.

W tym właśnie kierunku oświetla ten temat artykuł P. Dr. Henryka Grubera, Prezesa Pocztovej Kasy Oszczędności.

REDAKCJA

UTARŁ się zwyczaj, iż pierwsze miesiące każdego roku poświęcone są wróżbom. Na tem polu konkurują z zawodowcami wróżkami politycy, finansiści i publicyści. Każdy z nich przepowiada tak, jakgdyby chciał usprawiedliwić zawody, doznane w roku, ulegającym właśnie wykreśleniu z aktywów współczesnego pokolenia. Przygici

brzemieniem doświadczenia kierownicy naw politycznych wplatają się w sieć cyfr i zdarzeń, wyprowadzając wnioski i budując drogowskazy na niepewnych kolejach nowych dwunastu miesięcy. Przeważnie jednak z wróżb, jak w Andrzejki, wychodziła dotąd niekształtna masa; każdy przeżyty rok był rokiem zawodu i oto dlaczego sceptycyzm dla wróżb

wzrasta z każdą jego zmianą. Z kart przyszłości każdy z wielkich polityków czyta co innego, choć wie, że z braskiem rozplynie się wszystko w zapomnieniu, i dzień potoczy się rzeczywistą i twardą drogą faktów.

Gdyby przed paru laty Hoover, wydając swoje entuzjastyczne orędzie o „prosperity”, przypuszczał był, że Stany Zjednoczone znajdują się w konieczności „ratowania” kursu dolara; gdyby Rząd angielski, karmiąc Niemcy pożyczonemi w Ameryce miliardami, był wiedział, że wywołuje widmo rozstroju pieniężnego całego świata; gdyby wreszcie ów trubadur pacyfizmu, Briand, zamiast patrzeć przez różowe szkła na wzrastający nacjonalizm niemiecki, był przewidział, jakiej dozna porażki właśnie od Niemców, wreszcie — gdyby decydujące czynniki Ligi Narodów były uświadomiły sobie, że już w dwunastolecie jej istnienia wybuchnie w Azji wielka wojna. będąca zaprzeczeniem wszelkich reguł i postanowień paktu Ligi Narodów — możeby wiele z tych wróżb nie było ujrzało światła dziennego.

W polityce i w gospodarstwie bywa tak, że przychodzi trzeźwy kupiec, który nazywa się „rzeczywistość”, i bez względu na to, jakie były auspicia, przystosowuje układ rzeczy do logicznych wymagań życia.

Rok bieżący znalazł się pod znakiem trzech wielkich zapowiedzi, które zaprzętnęły umysły całego świata. Pierwsza z nich — to sprawa cel ochronnych, które rządy poszczególnych państw w obawie przed zalewem obcego eksportu bądź wprowadziły, bądź też zamierzają wprowadzić w życie. Druga — to niepokojące pytanie, czy trudności finansowe, w których znalazły się Stany Zjednoczone skutkiem wycofania wkładów i zagranicznych kapitałów, Rząd Stanów zechce całkowicie rozwiązać drogą inflacji, wyraźnej w oderwaniu dolara od parytetu. Trzecia wreszcie — to pozostające w pewnej łączności z kwestją dolara hasło, że „wierzyciel musi stracić”.

Jeden z największych polityków doby obecnej w związku z chwiejnym bilansem płatniczym swego kraju konkluduje, że świat oszalał, zamknawszy się w nieprzebranych murach ochrony celnej. Inny znów wybitny finansista, analizując poszczególne fazy dochodu społecznego w dobie powojennej, nabiera przekonania, iż ci wszyscy, którzy dysponują nadwyżką majątkową, ulokowaną w sposób gospodarczy, powinni, a nawet muszą ponieść stratę, i wydaje właśnie ów parol: „wierzyciel musi stracić”. Motywem takiego postawienia sprawy jest fakt zwyżki ceny złota, skutkiem czego powstała zbyt wielka różnica pomiędzy wartością wierzyciela w chwili obecnej a wartością w chwili jej powstania. Nieślusne wzbogacenie — rozumuje on — jakie stąd odniósł wierzyciel, powinno ustąpić bezwzględnie teorii o sprawiedliwości losu, opartej na działaniu sił naturalnych, t. j. prawa wyrównania. Chodzi tu, oczywiście, o wartości, powstałe na gruncie kredytu długoterminowego. Kredyt krótkoterminowy ulega wyrównaniu w szybszych odstępach i przy uregulowanym kursie waluty nie wywołuje tych różnic, jakie powstają w okresie większej liczby lat.

Swego czasu inflacja wymierzyła wierzycielom ciężki w sytuacji zgoła przeciwnej, wierzyciela, bowiem powstała przy wyższej cenie złota. Ponieważ raz dotkliwie uderzony wierzyciel jest odtąd

niezmiernie czuły na wszystko, co boli, nic dziwnego, że nowa hipoteza wzbudza prócz wielkiego zainteresowania również i niepokój. „Strata” — to pojęcie najrealniejsze, lecz i najboleśniejsze. Pominawszy ponure wspomnienie inflacji, trzeba przyznać, że w każdej formie i w każdym czasie nawet mniej uporządkowanych stosunków kredytowych substancja wierzyciela otaczana była specjalną opieką, jako jedyny niemal uchwytty znak zaufania w życiu gospodarczym. Jeżeli więc istnieją na świecie dane, które mogłyby nawet stwarzać pozory, przeciwne temu stanowi rzeczy, wówczas należałoby im bezwzględnie przeciwdziałać, a złe wróżby uznać za słuszny znak ostrzegawczy. Jeden człowiek ostrzeżony jest więcej wart niż trzech nieostrzeżonych.

Wierzyciel. Może to być przedsiębiorca, kupiec, właściciel hipoteki, posiadacz wekslu albo zgoła lichwiarz. Może to być pracodawca, uprawniony do żądania świadczeń pracy, i pracownik z tytułu należności za pracę. Może to być wreszcie jednostka, która w pończosze, czy w sienniku ukrywa zielone lub granatowe banknoty i decyduje, że nadszedł czas zaprezentowania ich przy okienku banku emisyjnego i żądania odpowiedniej ilości złota, tam zaś, gdzie wymienialności na złoto niema, kupować złoto w sztabach lub wymienialną na złoto walutę, o ile ona jeszcze w danych warunkach istnieje. Może nim być bank, który, przyjąwszy od swych klientów wkłady, rozpozyczył je na procent, wreszcie może nim być olbrzymi wierzyciel, dajmy na to Stany Zjednoczone, który dźwierz w swych rękach los odškodowań wojennych, lub Francja, która dysponuje przeważającą ilością złota światowego, wreszcie Anglja, jako w pewnej mierze gestorka utopionych w Rzeszy Niemieckiej miliardowych kredytów.

W takim gigantycznym łańcuchu związków dokonywałaby się miała redukcja pretensyj wierzyciela z dwóch zasadniczych powodów. Pierwszy — praktyczny: dłużnicy, t. j. społeczeństwa unieruchomiły w źle (zbyt wysoko) skalkulowanych inwestycjach i błędnie zorganizowanych przedsiębiorstwach wszystkie zapasy pieniężne i nie mają chwilowo żadnych szans, aby je upłynnić. Poprostu nie mają czym spłacić swych wierzycieli. Drugi — teoretyczny: złoto, które dotąd służy za podstawę obliczenia wartości długów, było według tych samych obliczeń mniej warte w chwili zaciągania długów, niż warte jest obecnie. W grę wchodzi prawo wyrównania.

Tak mniej więcej wygląda rozumowanie, dotyczące zmian w prawach wierzycielskich. Jeżeli prawa te zindywidualizujemy i wkroczymy na teren praw poszczególnych obywateli, warto będzie wyjaśnić, kto ulega pokrzywdzeniu, kto zaś bogactwo swoje ufundował na krzywdzie dłużnika. Otóż widzimy, że w składzie tych dwóch potężnych obozów, t. j. wierzycieli i dłużników, które tak głęboka zawsze dzieliła przepaść, zaszła gruntowna zmiana. Zbliżyli się oni w ten sposób do siebie, że nieraz stawali się jednym ciałem. Z charakteru swego, jako producenta i konsumenta, a przede wszystkim płatnika, jednostka na coraz szerszą skalę łączy w sobie charakter wierzyciela i dłużnika. Pewną wreszcie nadrzędność zajmuje typ wierzyciela „przezornego”, t. j. takiego, który rozporządza nadwyżką konsumpcji obecnej na cele konsumpcji przyszłej. Jest to jednostka, lokująca kapitał. Wierzycielski jej charakter stwierdza

udział w interesie, hipoteka, wkład bankowy, papier państwowy i t. d. Każda z tych form związana jest ściśle z t. zw. interesem publicznym, którego krąg rozszerzył się właśnie w okresie zwiększenia się różnicy w cenie złota. Stanowią oni pośrednio (z tytułu posiadanych banknotów) lub bezpośrednio (redyskont) klientelę banków emisyjnych, które przecież w ostatnich latach były największym nabywcą złota na rynku światowym i którym dlatego przypisać należy winę wywołania wyższości cen złota. Poza tem zawiły proces współczesnego obiegu pieniężnego polega nie tylko na niezmiernie różnorodności walut o odrębnym sposobie pokrycia, lecz również i na tem, że coraz szerszy krąg indywidualnych interesów wpleciony jest w koło obrotów gospodarczych, coraz powszechniej staje się związek banku emisyjnego z warsztatami produkcji i coraz ściślejsza jest wzajemna zależność długu i wiarygodności.

Nie mamy na myśli długów i wiarygodności przedwojennych. Rozważania nasze dotyczą jedynie stosunków finansowych, związanych na gruncie nowych ustrojów państwowych. Wiarygodności przedwojenne zostały w odpowiedni sposób, słuszny czy niesłuszny, uregulowane. Zresztą w wielkiej mierze uległy one kumulacji. Kumulację tę przeprowadzało państwo, które również zjednoczyło długi, związane z likwidacją wojny. Emisje, odpowiedzialność z tytułu rent i odszkodowań, należności za dostawy — to tylko część pozycji, które czynią z państwa dłużnika wielkiej miary. Podatki i inne świadczenia dają mu po stronie aktywów pozycję największego wierzyciela. Jako wierzyciel i dłużnik jest państwo czynnikiem decydującym. Dlatego zagadnienie, jaką stratą dotknięty będzie wierzyciel, którego prawa powstały wszak na gruncie nowych stosunków, zostaje pozbawione ostrza. To, co państwo, jako zrzeszenie ogółu obywateli, straci na wiarygodnościach, zyska jako dłużnik; w ten sposób sprawa rozegra się w pozycjach rachunkowych. W tym samym bowiem pieniądzu, w którym płacono ongiś za złoto, otrzymuje ono obecnie świadczenia. Należy dodać, iż państwo lokalizuje w pewnym stopniu siłę nabywcą złota, czyniąc pojęcie ceny światowej względem. Jeżeli zaś wskazuje się zasadniczo na zmianę siły nabywczej złota, to należy przypuszczać, że w miarę rozszerzania się potrzeb ludności siła nabywcza złota będzie malała, i w przyszłości ceny pomimo wzrastającej ilości znaków obiegowych będą względnie spadały. Obecna, zbyt wysoka, cena złota nie jest usprawiedliwiona potrzebami gospodarczymi i uważana być powinna za przejściową.

Gdy z perspektywy większej ilości ubiegłych lat spojrzymy np. na cenę ziemi, nieruchomości, stwierdzimy, że pomimo nominalnego wzrostu jest ona coraz niższa. Równocześnie na przestrzeni lat rozgrywa się stopniowo utrata siły nabywczej pieniądza, która jest niczem innym, jak umniejszeniem bogactwa jednostki na rzecz ogółu, podobnie, jak w zakresie wielu innych praw indywidualnych, jednostka zrzekać się musi pewnych swobód na rzecz ogółu. Solidaryzm państwowy nakłada ludzkości coraz nowe trybuty, na rzecz wzrastających kadr uprawnionych do korzystania z dóbr tego świata. Już oddawna ruchem kapitałów prywatnych kieruje racja państwowa, ograniczając ich swobodę z punktu widzenia interesów ogółu.

Jednak żaden solidaryzm nie potrafi obdzielić wszystkich złotem, gdyż kruszcza tego jest za mało. Przy odpowiednim nastawieniu psychologii fakt ten nabierze jednak drugorzędного znaczenia w myśl zasady, że rzeczy, równe tej samej rzeczy, są sobie równe. Jakkolwiek bowiem będzie obieg pieniądza, to w rezultacie końcowym wiarygodność i dług znajdują się w skarbcu jednej i tej samej osoby, t. j. państwa. Oczywiście, że przy wolnym działaniu popytu i podaży teoria siły nabywczej pieniądza, opartej na wartości złota, ma pełne możliwości rozkwitu. W miarę ograniczenia tego prawidła ulega ona również ograniczeniu. Od rozciągłości tych ograniczeń zależy pojęcie inflacji i deflacji.

Między temi dwoma krańcami znajduje się nominalna wartość pieniądza, t. j. pieniądz stabilizowany — oparty częściowo na złocie, częściowo na walutach, jako wynik długoletniego porządku społecznego, a przede wszystkim wygody. Dla tej wygody uważa się za bogactwo wory i skrzynie, ukryte w podziemiach banków emisyjnych. Jeżeli by jednak pewnego dnia „pokrzywdzeni wierzyciele” kazali sobie wszystko płacić w czystym złocie, lub też gdyby szerokie rzesze dłużników, chcąc ulżyć sobie w gniojącym ciężarze długów, zażądali emitowania np. potrójnej ilości banknotów pod podkład tych skarbów, nie byłoby to nic innego, jak przepisanie w wielkiej księdze ogólnopaństwowych obrotów odpowiednich pozycji z debetu na kredyt. Złoto pozostałoby spokojne i nieruchome. Jaki zaś byłby psychologiczny rezultat tej wielkiej przemiany, która uderzyłaby w przyzwyczajenia i tradycyjne normy obrotu, trudno przewidzieć.

W dyskusjach na temat obiegu pieniężnego zamało porusza się stronę psychologiczną wartości złota. Ograniczone na odcinku wartości użytkowej złoto poświęcone zostaje na wartość obiegową (choć naogół niema go w obiegu i spoczywa w głębi skarbców). Oportunizm państwowy, który swego czasu nadał mu tę specyficzną wartość, przeniósł ją obecnie na pieniądz papierowy, obdarzając złoto wartością miary. Im dokładniej uświadomimy sobie, że złoto, jako moneta, czy sztaba, przestaje być samo przez się dobrem użytkowem, a jest miarą, tem jaśniejszem dla nas się stanie fakt, jak ważną rolę odgrywa banknot, cieszący się zaufaniem. Odpowiedzi na pytanie, czy „wierzyciel musi stracić”, szukać więc trzeba nie w wartości obiegowej złota ani w jego cenie, lecz w sile nabywczej banknotu. Może ktoś odpowiedzieć, że złoto, jako miara wartości banknotu, jest również miarą ceny. Otóż musimy zaznaczyć, iż ceny kształtowały się wprawdzie jako wynik porównywań ilości złota z ilością dóbr, lecz cena jest zawsze wynikiem rozumowania. Ma ona swoją własną logikę i swe absurdy. Swój początek i swe granice. Nawet w czasie inflacji ulegała ona pewnej logice rachunku oderwanego od nieuchwytnego wówczas złota.

Najświeższy fakt — zawieszenia wymienialności funta — wskazuje, że gdy kurs funta zagranicą spadł, ceny wewnętrzne w Anglii nie pośpieszyły w przeciwnym kierunku i pozostają w pewnej niezależności od wartości złota, a także i od maszyny drukarskiej. Funt zwrócił ku zagranicznym wierzycielom Wielkiej Brytanii swe oblicze dewizowe, współrodakom zaś ukazał nieustępliwą wyraz wewnętrzną siłę nabywczej. Dewaluacja nie wyrzą-

działa szkody gospodarstwu angielskiemu, gdyż ceny w Anglii mają swoją własną logikę, a niebezpieczeństwo rozprężenia zahamowane zostało wzmożeniem produkcji pod hasłem „by british”. Funtowi wierzyciele zagraniczni grubo stracili, lecz Anglicy, dla których dotrzymanie umów jest jednym z kanonów moralności, uważają, że skoro wierzyciele otrzymać mogą w towarach angielskich tyle, ile byliby otrzymali w chwili udzielania kredytów — to nie ponoszą strat. Funt pozostał funtem.

Na przykładzie angielskim widzimy, że prawo psychologicznego nastawienia jest stokroć mocniejsze od praw innych, zwłaszcza, gdy zadania obiegu pieniężnego muszą przerosnąć i w praktyce przerastają rozmiary posiadanych zapasów złota. Dlatego też coraz częściej odzywają się głosy, że ograniczona ilość złota ogranicza ilość koniecznych środków obiegowych, i że taki stan wywołuje trwałe zmniejszenie ogólnej siły nabywczej ludności. Że ta właśnie zwykła, zamykająca niedostępne koło złota, hamuje rozwój ludzkości i t. d.

Analiza tego stanu rzeczy stawia nas więc przed pytaniem: czy należy dążyć do rozszerzenia obiegu pieniężnego drogą zmniejszenia pokrycia z utrzymaniem cen na dotychczasowym poziomie, czy też banki emisyjne powinny systematycznie zwiększać zapas posiadanego złota, utrwalając równocześnie wartość pieniądza na dotychczasowym poziomie cen. Sądzę, że możliwości te nie wykluczają się wzajemnie. Rozszerzenie obiegu pieniężnego przy zmianie stopy pokrycia w żadnym wypadku nie pozbawi złota jego podstawowej funkcji mierniczej.

Dlatego też bezwzględny nakaz chwili jest trwanie przy dotychczasowym systemie pokrycia i dążenie do zwiększania zapasów złota; płacić za nie należy wywozem, t. j. ceną pracy, która jest najistotniejszym wyrazem wartości. Bo złoto będzie zawsze tylko miarą.

Dr. Henryk Gruber

ZARZĄDZENIA W SPRAWIE OBROTU TOWAROWEGO POLSKO-NIEMIECKIEGO

W DNIU 26 marca r. b. pomiędzy P. Ministrem Spraw Zagranicznych a P. Posłem Rzeszy Niemieckiej w Warszawie zostały wymienione pisma, których treścią jest t. zw. „porozumienie w sprawie niezaostrzenia wojny celnej” (określenie komunikatów prasowych).

Aby ułatwić zrozumienie, o co chodziło przy zawieraniu wzmiankowanego układu, trzeba przypomnieć sobie historję wypadków, które poprzedziły powyższą wymianę pism.

W „Dz. Ust. R. P.” Nr. 111 ogłoszono rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 21/XII 1931 r., wprowadzające w życie t. zw. „kryzysową listę zakazów przywozu”, t. j. nowe zakazy przywozu, podyktowane okolicznościami kryzysu światowego i jego następstwami w postaci powszechnej fali ograniczeń przywozu w Europie. Do powyższej listy dodano dwa zakazy przywozu, pomieszczone w „Dz. Ust. R. P.” Nr. 9/1932.

Zakazy powyższe nie miały charakteru bezwzględnego, lecz tworzyły podstawę do t. zw. reglamentacji przywozu, czyli ustanawiania kontyngentów różnych dla różnych państw, w zależności od sposobu traktowania przez dane państwo importu z Polski. Różniczkowe traktowanie państw zagranicznych pod względem kontyngentów przywozowych (nie kontyngentów celnych) pozostaje w całkowitej zgodności zarówno z konkretnymi zobowiązaniami międzynarodowymi, jak z klauzulą największego uprzywilejowania i jej interpretacją Komitetu Ekonomicznego Ligi Narodów. O ile w okresie normalnych stosunków gospodarczych można nie przywiązywać specjalnej wagi do nadmiernie ścisłego odmierzenia wzajemnych ustępów w dziedzinie handlu zagranicznego, o tyle w okresie trudności finansowych i powszechnej różnorodnej reglamentacji (gospodarczej, weterynaryjnej, dewizowej i t. p.) przestrzeganie ścisłego odmierzenia wzajemnych ustępów, w szczególności

w stosunku do państw, stosujących tę właśnie różnorodną reglamentację, jest rzeczą dla położenia gospodarczego kraju bardzo ważną.

Słusznie zatem i legalnie postąpiła Polska, stosując politykę różnych kontyngentów dla towarów, objętych wspomnianą listą kryzysową i nie udzielając jednostronnie kontyngentów Rzeszy Niemieckiej.

Wcześniej jeszcze, bo rozporządzeniami Prezydenta Rzeszy z dn. 1/XII i dn. 18/XII 1931 r. Rząd niemiecki otrzymał pełnomocnictwa do dowolnego regulowania cel przywozowych i tymczasowego wprowadzania w życie umów gospodarczych (rozp. z dn. 1/XII 1931 r.) oraz ustanawiania wyższych stawek celnych na towary państw nietraktatowych i dodatkowych cel wyrównawczych w stosunku do państw o zdeprecjonowanej walucie (rozp. z dn. 18/XII 1931 r.).

Już zatem w połowie grudnia Rząd Rzeszy miał możność wprowadzić w życie umowę gospodarczą z Polską, podpisaną w 1930 r., aby uniknąć zastosowania cel podwyższonych, przewidzianych dla państw nietraktatowych. Użycie tej drogi zależne było tylko od strony niemieckiej, ponieważ strona polska parlamentarnie zatwierdziła umowę gospodarczą.

Jednocześnie w ten sposób Rzesza uzyskiwała w Polsce wszelkie prawa do wyznaczenia kontyngentów wwozu towarów, objętych listą kryzysową.

Rzesza wybiera jednak inną drogę. Rozporządzeniem z dn. 29/II 1932 r. ustanawia t. zw. „Obertarif”, górną taryfę celną, mającą zastosowanie do państw nietraktatowych lub państw, traktujących towary niemieckie gorzej niż towary państw trzecich.

Do wymienionego rozporządzenia zostaje załączona taryfa górna w postaci załącznika, z którego wynika, że stawki taryfy górnej są przeciętnie o 200% wyższe od stawek taryfy ogólnej, przyczem w tych wypadkach, gdy towary wolne są od cła, w taryfie górnej ustanawia się specjalną stawkę. Cła tej taryfy są

tego rodzaju, że całkowicie odbierają możność przywozu towarów z kraju, dotkniętego tą taryfą, będąc np. znacznie wyższymi od stawek bojowych, zastosowanych do niektórych towarów polskich w 1925 r.

W rozporządzeniu wykonawczym z dn. 14/III 1932 r. powiedziano, że górna taryfa będzie stosowana od dn. 1/IV r. b. do towarów kanadyjskich i polskich, przyczem, aż do dalszego zarządzenia, zastosowanie tej taryfy, jeżeli chodzi o przywóz z Polski, ogranicza się do pozycji, wyszczególnionych w tem rozporządzeniu; są to pozycje, objęte cłami bojowymi, przyczem jednocześnie zostają uchylone cła bojowe z 1925 r. (rozp. niemieckie z dn. 2/VII i dn. 31/VIII 1925 r.).

Powyższe zarządzenie wykonawcze należy uważać za zaostrzające stan wojny celnej, ponieważ, jak zaznaczyliśmy, stawki taryfy górnej są wyższe od ceł bojowych, co ma dotkliwe znaczenie dla pewnych towarów polskich, które w miarę upływu czasu były w możności pokonać barjerę niektórych ceł bojowych. Dotyczy to w pierwszym rzędzie jaj (stawka górnej taryfy RM 100 zamiast RM 30 od 100 kg).

Jednocześnie prawie z uzyskaniem pełnomocnictw do ustanowienia taryfy górnej (dn. 18/XII 1931 r.) Rząd Rzeszy, na mocy pełnomocnictwa z dn. 1/XII 1931 r., ogłosił rozporządzenie z dn. 19/XII 1931 r. w sprawie zmiany stawek celnych na masło, w którym podniósł stawkę celną na ten ważny dla nas produkt z RM 50 ogólnie do RM 100, a specjalnie dla Polski, Austrii i Kanady do RM 170 od 100 kg. Rozporządzenie to weszło w życie z dniem 23/I r. b. i świadczy, że dyskryminacja towarów polskich pod względem celnym była pomyślana przez stronę niemiecką jeszcze przed ogłoszeniem „listy kryzysowej” zakazów przywozu w Polsce.

Rozporządzenie niemieckie z dn. 29/II 1932 r. spowodowało wydanie w Polsce rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa z dn. 8/III 1932 r. o częściowej zmianie rozporządzenia z dn. 25/I 1928 r. w sprawie ceł maksymalnych. W rozporządzeniu tem, licząc się z ewentualnością wprowadzenia w życie ceł maksymalnych w stosunku do Niemiec, uzupełniono pewne braki niezastosowanego dotychczas rozporządzenia z 1928 r., a mianowicie wprowadzono maksymalne stawki celne na towary, wolne w taryfie od cła, nadto upoważniono Ministerstwo Skarbu do uchylania ceł maksymalnych dla poszczególnych towarów lub określonych ilości.

W toku rozmów z delegacją Rządu niemieckiego wyjaśniło się, że Rzesza zastępuje swoją górną taryfą celną nie tylko cła bojowe, lecz także zakazy bojowe (rozp. niemieckie z dn. 1/VII, 8/VII, 12/XII i 24/XII 1925 r.). Powyższa okoliczność posłużyła Rządowi polskiemu za pobudkę do podjęcia podobnego zamiaru, w ramach możliwości ekonomicznej i konstrukcyjnej. Wynikła potrzeba podniesienia polskich stawek maksymalnych przynajmniej do wysokości, równej średniej wysokości górnej taryfy w Niemczech, t. j. do 200% (zamiast 100%). Czyni to nowe rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa z dn. 26/III 1932 r.

Wreszcie powstała potrzeba zastosowania ceł maksymalnych do towarów pochodzenia niemieckiego możliwie w tym samym terminie, t. j. z dniem I/IV r. b., i w tym samym zakresie, t. j. do towarów, objętych zakazami bojowymi (rozp. polskie z dn. 17/IV i 11/VII 1925 r.). Czyni to rozporządzenie wykonawcze Mi-

nistra Skarbu w sprawie stosowania ceł maksymalnych.

Uchylenie bojowych zakazów przywozu z Niemiec nie jest rzeczą ani konieczną, ani narzuconą przez wymianę pism z dn. 26/III r. b. (podobnie zresztą, jak uchylenie bojowych zakazów Rzeszy). Odnośnego zobowiązania niema. Niemniej, robią to obie strony, jak zaznaczyliśmy, w ramach możliwości konstrukcyjnych. Rzecz w tem, że polskie zakazy bojowe dotyczą towarów, pochodzących z Niemiec, t. j. wyprodukowanych w Niemczech, lub przychodzących z Niemiec, t. j. pochodzących z innych krajów, lecz przywożonych z portów, składów, stacyj niemieckich. Dlatego to w tych zakazach pomieszczono w 1925 r. takie artykuły, jak: kawa, herbata, kakao, korzenie i t. p. Ze względów konstrukcyjnych zatem, z uwagi na odmienną płaszczyznę obu środków, t. j. ceł i zakazów (cła maksymalne dotyczą tylko towarów, pochodzących z Niemiec), Polska może znieść tylko te zakazy (zresztą olbrzymią większość), które nie dotyczą towarów, będących przedmiotem pośrednictwa niemieckiego.

Z powyższego wynika, że z pośród zakazów bojowych pozostałyby zakazy przywozu z Niemiec przede wszystkim towarów kolonialnych i niektórych innych. Ma to uczynić rozporządzenie Rady Ministrów, które co do daty niekoniecznie musi pokrywać się z zastosowaniem ceł maksymalnych, zresztą i w Niemczech zniesienie zakazów wymaga osobnej i dłuższej procedury.

Wymiana pism z dn. 26/III r. b., mająca formę równoczesnego oświadczenia obu stron o przedsiębranych przez nie zarządzeniach, jako rzecz dodatkową i nową do powyższego stanu rzeczy wprowadza, ze strony polskiej, przyznanie Niemcom kontyngentów wwozu do Polski towarów, objętych kryzysową listą ukazów („Dz. Ust. R. P.” Nr. Nr. 111/1931 i 9/1932), a ze strony niemieckiej—niezastosowanie taryfy górnej do jaj (które, zatem, będą podlegały stawce RM 30) i uchylenie stawki RM 170 na masło (które będzie podlegało zwykłej stawce autonomicznej RM 100).

W rezultacie, układ z dn. 26/III r. b. zobowiązuje stronę niemiecką do stosowania taryfy górnej tylko względem towarów, objętych cłami i zakazami bojowymi z 1925 r. (z wyjątkiem jaj) i do uchylenia stawki RM 170 na masło, a stronę polską—do stosowania ceł maksymalnych tylko odnośnie towarów, objętych zakazami bojowymi z 1925 r., i do wydawania pozwoleń na przywóz z Niemiec towarów, zakazanych ostatnio, w granicach przyznaných w układzie kontyngentów. Kontyngenty te są nieco mniejsze od przywozu tych towarów z Niemiec w 1931 r. i nie dotyczą przędzy wełnianej, lnianej, konopnej i jutowej, których obrót jest jeszcze w tej chwili z obu stron zabroniony. Każda z obu stron ma możność uwolnić się od zobowiązań, wynikających z układu, pod warunkiem uprzedniego zawiadomienia o tem strony przeciwnej na 2 miesiące naprzód.

Dzięki temu układowi powstrzymano nieco tendencje do dalszego, przy pomocy faktycznej, lub nawet jawnej dyskryminacji, pogarszania warunków przywozu towarów drugiego kraju, przyczem klucz do ostatecznego i trwałego usunięcia zarządzeń dyskryminujących—w postaci ratyfikacji traktatu handlowego—znajduje się w rękach strony niemieckiej.

S. Fr. Królikowski

ŻYCIĘ GOSPODARCZE

GÓRNICCTWO I PRZEMYSŁ

GÓRNICCTWO WĘGLOWE

STAN PRZEMYSŁU WĘGLOWEGO W LUTYM 1932 R. — Sytuacja przemysłu węglowego w lutym w porównaniu ze styczniem uległa dalszemu pogorszeniu pod wpływem kurczenia się pojemności rynku wewnętrznego, a w jeszcze większym stopniu wskutek trudności uplasowania większych ilości węgla polskiego na rynkach zagranicznych.

Liczbowo stan przemysłu węglowego w lutym — według danych tych i z a s o w y c h — ilustruje następujące zestawienie (w tys. tonn):

Rejony węglowe	Wydobycie	Zbyt w kraju	Eksport	Zapasy na zwalach ¹⁾
Śląski	1.720	902	566	1.906
Dąbrowski	303	229	64	768
Krakowski	111	95	1	130
Razem:	2.134	1.226	631	2.714
Styczeń 1932 ²⁾	2.713	1.346	953	2.729
Zmiany w stosunku do stycznia	- 579	- 120	- 322	- 15

Z danych tego zestawienia wynika, że wydobycie węgla kamiennego w lutym w stosunku do stycznia spadło o 579 tys. t, a w stosunku do lutego r. ub. o 650 tys. t. Przeciętne dzienne wydobycie (przy 24 dniach roboczych) zmniejszyło się w stosunku do stycznia o ok. 24 tys. t i wynosiło ok. 89 tys. t.

Ogólny zbyt węgla kamiennego w lutym spadł o 442 tys. t w porównaniu ze styczniem i wynosił 1.857 tys. t.

Ponieważ zbyt węgla w kraju zmalał procentowo w mniejszym stopniu niż eksport, przeto nastąpiło w stosunkowaniu się zbytu krajowego do eksportu pewne przesunięcie w stronę zbytu krajowego. Zjawiska tego nie należy jednak w danym wypadku traktować dodatnio, zaszło ono bowiem jednocześnie z dalszym kurczeniem się rynku wewnętrznego. Podczas gdy w styczniu zbyt krajowy stanowił 58,55% zbytu ogólnego, a eksport 41,45%, w lutym odnośne liczby wynosiły 66,03% oraz 33,97%.

Zbyt węgla w kraju spadł o 120 tys. t w porównaniu ze styczniem. Spadek ten został wywołany dość poważnym zmniejszeniem się zapotrzebowania na węgiel dla celów przemysłowych w związku z dalszym ograniczaniem produkcji w niektórych gałęziach przemysłu. Znaczniejszy spadek zapotrzebowania wykazują: koksownie, przemysł chemiczny, papierniczy i brykielniarnie. Natomiast nieznacznie zwiększył swe zapotrzebowanie przemysł włókienniczy i metalowy. Dostawy węgla dla kolei w lutym wynosiły zaledwie ok. 66% dostaw styczniowych, co jest wynikiem zmniejszonego ruchu przewozowego na kolejach oraz nagromadzenia znacznych rezerw w miesiącach poprzednich. Częściowo na zmniejszenie się dostaw kolejowych wpływał również strajk w zagłębiach dąbrowskim i krakowskim. Natomiast poważniejsze obniżenie się temperatury w miesiącu sprawozdawczym przyczyniło się do usunięcia nadmiaru węgla na rynku oraz do wzrostu zapotrzebowania na sortymenty opałowe. Dalsze pogorszenie się stanu rynku pieniężnego i kredytowego wpływało nadal hamująco na dokonywanie transakcji na krajowym rynku węglowym.

Eksport węgla kamiennego w lutym w porównaniu ze styczniem spadł o 322 tys. t. Ten poważny spadek wywozu tłumaczy się stopniowym wyczerpywaniem dawniej zakontraktowanych ilości oraz wzmogłą konkurencją węgla brytyjskiego. Do zmniejszenia się eksportu przyczyniły się bardziej rygorystyczne stosowanie i obostrzenie przez szereg państw przepisów dewizowych, względnie restrykcji przywózowych, zamykających zupełnie rynki dla eksportu polskiego węgla. Do takich ograniczeń należą np.: zmniejszenie przez austriacki Bank Narodowy przydziału dewiz importerom węgla, podobne ograniczenia, stosowane przez Jugosławię, oraz zupełne niewpuszczanie węgla do Węgier.

¹⁾ Obliczono przy uwzględnieniu węgla, zużytego na cele własne kopalni, na deputaty robotnicze, oraz węgla, skreślonego przy sprawdzaniu zapasów.

²⁾ Liczby poprawione.

W rezultacie natężenie konkurencji na rynkach zagranicznych nie słabnie, lecz przeciwnie — wzrasta. Powodem tego są coraz to nowe ograniczenia różnorodnego znaczenia ze strony rynków odbiorczych. Wymienić tu należy ograniczenia przywozu węgla angielskiego do Niemiec. Poza tem liczne zarządzenia w dziedzinie handlu zagranicznego, podejmowane przez coraz to nowe kraje odbiorcze w obronie swej produkcji i eksportu, oraz ujawniający się nacisk polityczny Anglii, zwłaszcza w krajach północnych i zachodnich, uniemożliwiają jakiegokolwiek wiązanie się odbiorców na dłuższą metę i pogłębiają ogólną depresję na rynkach zagranicznych. Zaznaczyć również należy, iż węgiel angielski zaczyna coraz silniej przenikać do krajów środkowo-europejskich, jak np. na rynek szwajcarski i austriacki.

Ponieważ wydobycie węgla odpowiadało mniej więcej ogólnemu zbytowi łącznie z zużyciem na cele własne, przeto z a p a s y węgla na zwalach kopalnianych utrzymały się prawie na poziomie poprzecznym miesiąca i wynosiły w końcu lutego 2.714 tys. t.

Liczba robotników w, zapisanych z końcem miesiąca w kopalniach węgla kamiennego, wynosiła:

Rejony	Styczeń	Luty	Zmiany w stos. do stycznia 1931
Śląski	72.893	68.666	- 4.227
Dąbrowski	26.282	26.011	- 271
Krakowski	8.643	8.567	- 76
Razem:	107.818	103.244	- 4.574

W związku z unieruchomieniem kopalni „Kleofas” w dn. 1/III i kopalni „Matylda-Wschód” w dn. 16/II oraz dalszym zwalnianiem robotników na innych kopalniach, liczba robotników, zatrudnionych w przemyśle węglowym w ostatnim dniu lutego, w porównaniu z miesiącem poprzednim, zmniejszyła się o 4.574 i wynosiła 103.244.

Wskutek zmniejszenia się załogi robotniczej liczba zarejestrowanych bezrobotnych zwiększyła się o 1.353 i wynosiła na dz. 29/II 15.887 osób.

Wydaćność pracy, a więc przeciętne wydobycie na jedną robotniko-dniówkę w kopalniach węgla kamiennego, wynosiła w lutym 1.385 kg, a zatem spadła o 59 kg w porównaniu ze styczniem. Przeciętne wydobywanie jedną robotniko-dniówkę w poszczególnych rejonach węglowych w lutym w porównaniu ze styczniem ilustrują następujące dane (w kg):

Rejony	Styczeń	Luty
Śląski	1.576	1.528
Dąbrowski	1.158	1.091
Krakowski	1.244	1.134

Przeciętne zarobki robotnicze na dniówkę opłaconą całej załogi w poszczególnych rejonach węglowych za styczeń w porównaniu z 2 poprzednimi miesiącami wykazuje następujące zestawienie (w zł):

Rejony	Listopad	Grudzień	Styczeń
Śląski	10 ⁴²	10 ⁶⁴	10 ⁵⁰
Dąbrowski	8 ⁸⁹	8 ⁹¹	8 ⁹³
Krakowski	8 ³²	8 ³⁴	8 ²⁶

W rej. dąbrowskim i krakowskim wobec negatywnych wyników bezpośrednich pertraktacji między Radą Zjazdu Przemysłowców Górniczych a związkami robotniczymi w sprawie obniżki płac robotniczych w kopalniach węgla kamiennego o 8% z ważnością od dn. 1/II, związki robotnicze dn. 18/II proklamowały strajk, który objął wszystkie głębokie kopalnie powyższych rejonów i trwał bez przerwy do końca miesiąca sprawozdawczego.

W dn. 12/III r. b. Minister Pracy i Opieki Społ. nadał moc obowiązującą orzeczeniu Komisji Pojednawczo-Rozjemczej w Katowicach z dn. 1/III 1932 r. w sprawie obniżki o 10% płac pracowników umysłowych, zatrudnionych w ciężkim przemyśle na górnośląskiej części woj. śląskiego z ważnością od dn. 1/III r. b.

Ceny węgla w kraju loco kopalnia pozostały w lutym niezmiennione; również nie uległy zmianie ceny węgla eksportowego do krajów konwencyjnych. Ceny węgla f.o.b. Gdańsk/Gdynia pod wpływem zaostrożającej się konkurencji węgla brytyjskiego kształtowały się niżkowno i wynosiły dla grubych gatunków węgla górnośląskiego średnio po sh 12/6 za tonnę, przy czym dokonywane są głównie transakcje z natychmiastową dostawą.

Taryfy kolejowe na przewóz węgla uległy zmianom. Od dn. 7/III została zniesiona taryfa wyjątkowa E 12, która obecnie służy dla przewozu węgla i koksu od wszystkich do wszystkich stacji. Dla rynku wewnętrznego taryfa ta miała znaczenie w wypadkach zmiany stacji przeznaczenia naskutek dodatkowego zlecenia nadawcy. Przesyłki powyższe będą dokonywane na podstawie taryfy A 1 według klasy 17.

W taryfie A 1, służącej dla przewozu wewnętrznego wszelkich towarów na odległość do 100 km, w odniesieniu do klasy 17 zostanie wyłączone prawo jej używania od stacji portowych węzłów kraju.

Również tabela opłat dzisiejszej klasy 17, stosowanej dla przewozu węgla, nie korzystającego z jakiegokolwiek taryfy ulgowej, a więc węgla obcego pochodzenia, została od dn. 7/III na odległość do 300 km bardzo wydatnie podwyższona, a mianowicie na początkowych odległościach do 250%, z tem, że zwyczajka ta będzie stopniowo malała, a zniknie począwszy od 300 km.

Od dn. 15/III została zniesiona taryfa wyjątkowa E 6 na przewóz węgla brunatnego i brykietów z węgla brunatnego. W związku z powyższym, począwszy od tego terminu, węgiel brunatny i brykiety z węgla brunatnego są taryfikowane według taryfy dla przewozu węgla kamiennego i koksu E.

Stawki frachto we nie wykazały w porównaniu ze styczniem poważniejszych zmian. Frachtowania odbywały się na podstawie papierowej waluty skandynawskiej i funta papierowego — do krajów skandynawskich, na podstawie funta złotego — do Francji. Do Holandji notowano frachty również w guldenach holenderskich. Za statek ok. 3.000 t płacono za tonnę z Gdyni/Gdańska do Gefle sh 4/6, Sztokholmu sh 3/4, do Oslo sh 5/6, do Kopenhagi sh 4/4, do Sönderborg sh 4/4, do Amsterdamu sh 5/3, do Bayonne, Bordeaux, La Rochelle sh 6 (w złocie).

Produkcja koksu w lutym w porównaniu ze styczniem spadła o 4.930 t, wynosząc 85.458 t, natomiast wzrósł zbył ogólny koksu o 6.307 t i wynosił 84.524 t, z czego na zbył krajowy przypada 71.995 t, a na eksport 12.529 t. Zapasy koksu utrzymały się prawie na poziomie poprzedniego miesiąca i wynosiły na dz. 29/II 188.877 t. Załoga robotnicza w koksowniach wynosiła 2.089 osób.

Produkcja brykietów w lutym wynosiła 18.004 t, t. j. o 3.584 t mniej niż w styczniu. W jeszcze większym stopniu spadł ogólny zbył brykietów, a mianowicie o 5.796 t, i wynosił 14.999 t, z czego na zbył krajowy przypada 14.608 t, a na eksport 391 t. Zapasy brykietów wzrosły i wynosiły na dz. 29/II 4.026 t. Załoga robotnicza w brykietowniach wynosiła 225 osób.

Węgla brunatnego wydobyto w lutym 2.257 t, t. j. o 655 t mniej niż w styczniu. Również zmalał odpowiednio zbył krajowy. Załoga robotnicza w kopalniach z końcem miesiąca wynosiła 185 osób.

HUTNICTWO CYNKOWE I OŁOWIANE

POŁOŻENIE PRZEMYSŁU CYNKOWEGO. — Kryzys w gospodarce światowej odbił się w dziedzinie metali dotkliwiej niż w wielu innych dziedzinach wytwórczości. Surowce podstawowe, służące do konstrukcji maszyn, budowy domów, wyrobu narzędzi, instrumentów, naczyń etc., spadały w cenie w ciągu ostatnich 2 lat z zawrotną szybkością. Spadek ten przekroczył nawet najbardziej pesymistyczne przewidywania, a skutki jego są ogólnie znane: kurczenie wytwórczości, przerywanie lub wstrzymywanie pracy — z powodu niemożności pokrycia kosztów własnych i braku rezerw, któreby pozwoliły przetrzymać przesilenie.

Nie będziemy się tu wgłębiać w przyczyny tego katastrofalnego spadku cen. Ograniczymy się jedynie do podania kilku liczb, z których czytelnik będzie mógł wyciągnąć właściwe wnioski.

Podczas gdy światową produkcję cynku oceniano w 1929 r. średnio na 4.051 t dziennie, to w 1930 r. już tylko na 3.886 t, w 1931 r. zaś na ok. 2.810 t. Stanowi to spadek o 4·1% w 1930 r. i o 30·6% w 1931 r. W myśl postanowień kartelu międzynarodowego wynosi obecnie produkcja cynku tylko 50% wytwórczości w 1928 r. — według ustalonego w swoim czasie klucza.

Ceny londyńskie cynku wynosiły: w styczniu 1929 r. £ 26.4.4, w grudniu 1929 r. £ 20.7.5, w styczniu 1931 r. £ 12.18.7, w grudniu 1931 r. £ (złoty) 10.2.7, w dn. 1/III r. b. zaledwie £ (złoty) 9.9.1. Z tego zestawienia wynika, iż cena cynku w złocie była w grudniu 1931 r. o 61·4% niższa niż w styczniu 1929 r. Taki sam mniej więcej spadek stwierdzamy w New-Yorku. W styczniu 1929 r. cena cynku wynosiła 6·35 centów za 1 lb, w grudniu zaś 1931 r. 3·149 centów za 1 lb, spadła zatem o 50·4%.

Wpływ spadku cen metali na naszą gospodarkę narodową był nader ujemny. Nasz bilans handlowy ucierpiał znacznie. Wydatki Państwa w związku z wypływającym ze spadku produkcji bezrobociem wzrastają. O jakiegokolwiek dochodowości przedsiębiorstw przy dzisiejszym poziomie cen nie może być mowy, nawet w najlepiej i najnowocześnie urządzonych zakładach.

Przemysł półszlachetnych metali nabywa rudę na podstawie ich cen rynkowych, t. j. cen metali. Im wyższe są te ceny, tem więcej otrzymuje dobywca rudy za swój towar. W dzisiejszych czasach dostawcy rudy żądają od hut zagwarantowania minimalnej ceny metali. Aby zagadnienie to wytłumaczyć na przykładzie, wyjdźmy z założenia, że za rudę płaci się pewien ściśle określony procent każdorazowej wartości metalu, i że wydobywanie rudy daje dochód jeszcze przy cenie np. £ 14. Właściciele kopalń żądają zatem za rudę cen, kalkulowanych według cen metali, z tem jednak zastrzeżeniem, że niższe notowanie od £ 14 nie będzie uwzględniane. Jeśli więc cena metalu, wchodzącego w grę, spada poniżej £ 14, wówczas hutnik płaci za rudę więcej, niż sam dostaje za metal. Anomalję tego rodzaju stwierdzamy właśnie obecnie, a trwanie jej jest, mojem zdaniem, kwestją jeszcze tylko krótkiego czasu, bo przecież żadne przedsiębiorstwo hutnicze nie może płacić à la longue za rudę więcej, niż otrzymuje za metal. Nieuniknioną konsekwencją tej anomalji będzie dalsze wstrzymanie produkcji, które będzie trwało dopóty, dopóki znaczne zapasy będą ciążyły na rynku światowym, oraz dopóki po ich wyczerpaniu rynek nie zażąda nowych dostaw. Zapasy cynku, ciągnące obecnie na rynku światowym, wynoszą ok. 320.000 t; prawie 5-miesięczna produkcja jest zamażazynowana i nie znajduje nabywców.

Poza zagadnieniami cen i wytwórczości należy poruszyć również sprawę rynków zbytu. I tutaj, niestety, sytuacja maluje się w barwach szarych. Anglia nałożyła cło na metale i utrudniła nam w ten sposób dostęp na rynek, na którym mogliśmy umieszczać nadmiar swej produkcji. Oprócz nas lokowali w Anglii swój nadmiar produkcji niemal wszyscy producenci świata. Wyparci wraz z nami z rynku angielskiego będą konkurowali z przemysłem naszym na tych rynkach, na których tej konkurencji nie odczuwaliśmy zbytnio dotychczas. Wywołać to może dla nas — poza częściową stratą rynków niemieckiego i skandynawskiego — również niżkę cen. A od strony rynku niemieckiego grozi nam może też poza tem wprowadzenie cła drogą t. zw. „Notverordnung”.

Sytuacja w dziedzinie ołowiu przedstawia się mniej więcej tak samo, jak w dziedzinie cynku.

Światowa produkcja dzienna z 4.637 t w styczniu 1929 r. spadła do 3.586 t w listopadzie 1931 r., a cena w Londynie w tym samym okresie czasu spadła z £ 22.4.7 do £ 11.3.4 (funty złote). Z naszych 2 hut ołowiu jedna już została zamknięta, a druga pracuje tylko częściowo. Rynek krajowy skurczył się, ponieważ zabrakło kredytów na dalsze prowadzenie robót przy

rozszerzaniu sieci kablowych i z powodu zastoju w budownictwie. Zapotrzebowanie eksportowe zmniejszyło się również bardzo poważnie.

Poprawa sytuacji w przemyśle metalowym jest zależna od ogólnej koniunktury światowej. Jeśli prawdą jest, że ceny doszły już do swego najniższego poziomu, a dalsze zwiększanie się zapasów światowych może być uważane za nieprawdopodobne—to należałoby sądzić, że znajdujemy się obecnie w końcowym okresie przesilenia.

Dr. Michał Alberg

PRZEMYSŁ WŁÓKIENNICZY

POWAŻNY WZROST PRODUKCJI W PRZEMYSŁE ŁÓDZKIM.—Dn. 28/III wszystkie zakłady przemysłu włókienniczego na terenie całego okręgu łódzkiego podjęły po świętach normalną pracę w pełnym zakresie.

Po raz pierwszy od szeregu lat w r. b. przemysł włókienniczy nie przerwał w okresie świąt pracy na czas dłuższy. Wobec spadku zapotrzebowania na towary przerwa świąteczna w latach ubiegłych trwała w poszczególnych fabrykach 2—3 tygodnie. Decyzja związków przemysłowych w sprawie nieprzerwywania pracy w okresie świąt na czas dłuższy niż 4 dni podjęta została poważną poprawą, jaka zaznacza się ostatnio w uruchomieniu przemysłu. Na podkreślenie zasługuje fakt, iż przemysł bawełniany, znajdujący się stosunkowo w gorszej sytuacji niż przemysł wełniany, przeszedł ostatnio na pracę z 3 na 5 i 6 dni w tygodniu. Większość fabryk wielkiego przemysłu bawełnianego podjęła pracę przez pełny tydzień na 2 zmiany. Uruchamianie drugich zmian w poszczególnych fabrykach wielkiego przemysłu odbywać się będzie w dalszym ciągu do pierwszych dni kwietnia.

Również i średni przemysł włókienniczy przeszedł w większości wypadków na pracę całotygodniową przy 2 zmianach i powiększeniu liczby zatrudnionych robotników w Łodzi i na prowincji.

Drobny przemysł włókienniczy pracuje przeważnie na 2 zmiany. Cały szereg fabryk, które pracowały nie we wszystkich działach, uruchomiły obecnie również i nieczynne dotychczas maszyny, zaprowadzając drugie zmiany.

Wzrost uruchomienia zarówno w fabrykach łódzkich, jak i w szeregu ośrodków produkcji włókienniczej na terenie całego okręgu, spowodowany zwiększonym zapotrzebowaniem na towary w związku z rozwijającym się sezonem wiosenno-letnim, przyczynił się do spadku liczby bezrobotnych włóknarzy. W marcu przeszło 2.200 robotników przemysłu włókienniczego otrzymało pracę w fabrykach.

W przemyśle bawełnianym ogólna liczba zatrudnionych jest mniejsza niż w r. ub. W przemyśle wełnianym, gdzie koniunktury kształtują się stosunkowo pomyślniej, ogólna liczba zatrudnionych w porównaniu z sezonem zeszłorocznym nie uległa zmniejszeniu.

O ile sytuacja produkcyjna przemysłu włókienniczego rozwijać się będzie w dotychczasowym tempie, wówczas istnieje poważna możliwość, że stan zatrudnienia nie będzie mniejszy niż w r. ub.

M. K.

POMYŚLNE KONIUNKTURY EKSPORTOWE PRZEMYSŁU KONFEKCYJNEGO.—Rok 1931 przyniósł włókiennictwu polskiemu olbrzymi wprost rozwój eksportu konfekcji. Według danych Gł. U. St. ogólna wartość wywozu konfekcyjnego z Polski wraz z wyrobami dzianymi i gumowemi wzrosła w r. ub. w porównaniu z 1930 r. z zł 17 miljn. do zł 31 miljn. Odliczając z sumy tej pozycję wyrobów dzianych i gumowych, przypada na gotową odzież i bieliznę konfekcjonowaną zł 22.500 tys., co oznacza olbrzymi wzrost w porównaniu z 1930 r., w którym wartość wywozu konfekcji wyraziła się sumą zł 9.800 tys. Ten imponujący rozwój eksportu znalazł całkowite zrozumienie i poparcie czynników międzynarodowych, gdyż na wzrost wywozu złożyło się w dużej mierze wprowadzenie zwrotów cła. W tych warunkach lwia część eksportu konfekcji kierowała się przez cały prawie rok na chłonny rynek Anglii, która w 1931 r. wysunęła się na pierwsze miejsce w szeregu odbiorców materiałów i odzieży produkcji polskiej.

Nabierający cech trwałości rozwój eksportu gotowej odzieży, który oznaczał znamieny zwrot, jaki dokonywała się w strukturze polskiego wywozu włókienniczego, w ostatnich miesiącach 1931 r. doznał poważnego zahamowania. Złożyło się na to w pierwszym rzędzie podkreślane przez nas parokrotnie wprowadzenie ceł angielskich, które narazie rynek ten dla polskiego

wywozu włókienniczego zamknęło całkowicie. Z drugiej strony wprowadzone zostały w całym szeregu krajów, stanowiących rynek odbiorczy polskiej produkcji włókienniczej, poważne restrykcje importowe i kontyngentowanie przywozu. Wreszcie, ograniczenia dewizowe w różnych państwach zamroziły poważnie należności eksporterów polskich i wydatnie utrudniły dalszy wywóz.

Ostatnio jednak naskutek pewnych posunięć Rządu oraz inicjatywy akwizycyjnej eksporterów dały się zaobserwować pewne pomyślnie zjawiska, które rokują odpowiednio przestawionemu i przystosowanemu do nowej sytuacji na rynkach odbiorczych wywozowi konfekcji polskiej nadzieje rozwoju i rozbudowy.

Do czynników dodatnich, ujawniających się w związku z poczynaniami sfer międzynarodowych, zaliczyć należy akcję, podjętą pod koniec r. ub., a zmierzającą do opanowania niezdrowych stosunków, jakie zapanowały w związku z wysoką koniunkturą eksportową wśród producentów i eksporterów konfekcji. W celu zapobieżenia szkodliwym zjawiskom, wynikającym z nieodpowiedniego doboru firm eksportowych, Min. Przem. i Handlu wyznaczyło specjalnych delegatów przy izbach przemysłowo-handlowych, którzy z ramienia Państwowego Instytutu Eksportowego mają powierzoną pieczę i kontrolę wywozu konfekcji. Celowa działalność tych delegatów gwarantuje odpowiedni poziom jakościowy eksportowanej odzieży, stosowanie metod, przyjętych na rynkach odbiorczych przez konkurujące przemysły, oraz selekcję eksporterów w kierunku dopuszczenia do udziału w eksporcie placówek, posiadających odpowiednich fachowców, a wyeliminowania przedsiębiorstw, trudniących się tylko dorywczo tą działalnością.

Drugim czynnikiem dodatnim jest korzystny wpływ kompensacyjnego wywozu, który stworzył dla eksporterów konfekcji oprócz zwrotu cła dodatkową premję. Jak wiadomo, w związku z przywozem za cłem ulgowie owoców i towarów kolonialnych¹⁾ dopuszczono do kompensacyjnego wywozu wśród całego szeregu towarów również odzież, płaszcze, bieliznę i wyroby dziane. Stosunek procentowy ulgi przywozowej do wartości eksportowanej konfekcji wynosi 30%, co jest poważną pomocą dla tego eksportu.

Poza powyższe omówione czynniki, wpływającymi z celowej polityki Rządu popierania eksportu włókienniczego, zanotować należy pewne dodatnie przejawy w kształtowaniu się koniunktury eksportowej na rynkach odbiorczych.

Dotyczy to w pierwszym rzędzie Anglii, gdzie dalsze możliwości eksportu, pomimo wprowadzenia taryfy celnej, przedstawiają się bardzo poważnie. Przeprowadzane ostatnio na rynku tym badania ustaliły możliwość przystosowania cen do rozmiarów zbytu na rynku angielskim. W obecnym momencie na przeszkodzie stoją nie tyle cła, ile nagromadzenie u importerów angielskich olbrzymich ilości towarów włókienniczych i konfekcji, przywiezionych w przededniu wprowadzenia taryfy celnej. Nie ulega żadnej wątpliwości, że po częściowem zmniejszeniu tych zapasów eksport konfekcji zostanie znowu podjęty.

We Francji, która od połowy 1931 r. stała się pojemnym rynkiem zbytu dla konfekcji polskiej, wyłoniły się przed kilku tygodniami trudności, wynikające z nieprzychylnego ustosunkowania się francuskich władz celnych do towarów polskich, nie znajdujących dostatecznych podstaw w odnośnych przepisach i rozporządzeniach francuskich. Tak np. przy imporcie konfekcji polskiej do Francji władze celne żądały złożenia wysokich kaucyj, względnie podwyższenia deklarowanych cen dla celów fiskalno-celnych. Trudności te naskutek interwencji Ambasady R. P. w Paryżu zostały usunięte, i przeszkody przy cieniu transportów konfekcji polskiej już od szeregu tygodni nie mają miejsca. Wprowadzenie w dn. 31/III kontyngentów importowych na konfekcję nastąpiło narazie na okres 1 miesiąca i podjęte już prze właściwe czynniki rokowania doprowadzą—należy mieć nadzieję—do uwzględnienia żywotnych postulatów eksporterów polskich.

Na rynku holenderskim wprowadzenie kontyngentów spowodowało energiczną przeciwalkę ze strony kupiectwa. Badania, przeprowadzone ostatnio w Holandji przez specjalną delegację eksporterów polskich, ustaliły poważną możliwość zreorganizowania obecnego systemu kontyngentów. Tak więc 22 największe fabryki bawełniane złożyły rządowi wspólny memoriał, w którym komunikują, że w związku z wprowadzeniem kontyngentów zmuszone są zaprzestać produkcji, gdyż chaotyczne przeprowadzenie polityki kontyngentów przemysł ten zupełnie zrujnuje. Zarządzenia te miały być skierowane przeciwko Anglii, celem umożliwienia producentom holenderskim konkurencji po spadku funta. Zastosowanie jednak ryczałtowego ograniczeń w stosunku do wszystkich krajów importujących naraziło holenderki eksport

¹⁾ P. zesz. 12/1932, str. 343.

włókienniczy na niepowetowane straty. Polityka kontyngentów przyniosła doraźne korzyści tylko drobnym grupom producentów niektórych gałęzi przemysłu, przeciwko którym występuje obecnie cały wielki przemysł i handel. W tych warunkach inicjatywa eksporterów polskich natrafiła w Holandji na podatny grunt, i pertraktacje w sprawie wywozu konfekcji kształtują się pomyślnie.

Zasadnicze trudności nasuwają się przy analizie konjunktury na rynku amerykańskim. Eksport konfekcji na rynku tym miałby

do zwalczania podwójne cło ad valorem oraz specyficzne, dochodzące ogółem do 95%. Duże możliwości natomiast istnieją w dalszym ciągu w Kanadzie, w całym szeregu dominjów angielskich oraz w Indjach.

Scharakteryzowane powyżej momenty dają stosunkowo pomyślny obraz możliwości eksportowych przemysłu konfekcyjnego, którego wywóz w 1931 r. stworzył w bilansie handlowym Państwa b. pokazną pozycję.

M. K.

ROLNICTWO

POD REDAKCJĄ MINISTERSTWA ROLNICTWA

ULGI KREDYTOWE DLA ROLNICTWA. — W wyniku prac Centralnej Komisji dla Spraw Finansowo-Rolnych, powołanej przez Prezesa Rady Ministrów, oraz jej organu — Komisji Kredytowo-Rolnej w Ministerstwie Skarbu — zostały opracowane wnioski w zakresie ulg w kredycie rolniczym, które obecnie znajdują się w stadium realizacji.

Wnioski te charakteryzuje dążność do znalezienia środków, zmierzających do przyniesienia faktycznych ulg rolnictwu, przy zachowaniu zasad systemu finansowo-kredytowego Państwa. Nie idą więc one ani w kierunku naruszenia praw posiadaczy kuponów papierów rolniczych, ani też nie zamierzają stosować przymusu w regulowaniu stosunków między wierzycielem a dłużnikiem. Ulgi mają być osiągnięte drogą bądź to ustalenia dogodnej dla rolnika polityki kredytowej, bądź też stanowić będą pewien kompromis, wpływający z rzeczywistej oceny sytuacji, jaka się wytworzyła wobec trudnego położenia rolnictwa między wierzycielem a dłużnikiem.

Kompleks ulg w zakresie długoterminowego kredytu emisyjnego dotyczy zarówno instytucji państwowych, jak Państwowego Banku Rolnego i Banku Gospodarstwa Krajowego, jak też prywatnych instytucji emisyjnych, jak Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego Lwowskiego, T. K. Z. Warszawskiego, Ziemstwa Poznańskiego i Wileńskiego Banku Ziemskiego.

Ulg, przyznane ze strony państwowych instytucji emisyjnych, omawiamy oddzielnie. Ulgi, z których będą mogli skorzystać pożyczkobiorcy wyżej wymienionych prywatnych instytucji emisyjnych, polegać będą na bonifikacie części procentów, płaconych od pożyczek tych instytucji, w wysokości 2 — 1% rocznie — tak, że część procentowa raty pożyczek oprocentowanych wyżej 6% będzie mogła być zniżona do poziomu 6%.

Oddzielnie omawiamy też szczegółowo ulgi w spłacie kredytów, udzielonych z funduszy Ministerstwa Rolnictwa, Ministerstwa Robót Publicznych i Ministerstwa Reform Rolnych, administrowanych przez Państwowy Bank Rolny. Co się tyczy funduszy Ministerstwa Rolnictwa ulgi dotyczą funduszu hodowlanego, funduszu na podniesienie wytwórczości roślinnej, państwowego funduszu na meljoracje rolne, jak też t. zw. różnych zwaloryzowanych funduszy. Co się tyczy pożyczek funduszu odbudowy, to wnioski zmierzają w kierunku możliwie szybkiego załatwienia przez komisje wojewódzkie wniosku o umorzenie.

Przystępując do zagadnienia kredytu średnio- i krótkoterminowego Komisja stanęła na stanowisku, że generalna prolongata kredytów jest absolutnie niemożliwa. Również i konwersja zobowiązań krótkoterminowych na długoterminowe nie może być przeprowadzona w warunkach obecnych. Ograniczono się więc do uzgodnienia z Bankiem Polskim zasad redyskonta, z bankami zaś państwowymi sposobów, które umożliwiłyby stosowanie w poszczególnych wypadkach ulg w spłacie należności rolniczych.

Ponadto Bank Gospodarstwa Krajowego wyraził zgodę na prolongowanie kredytów klęskowych na 6 miesięcy, ewentualnie nawet z procentami. Co się zaś tyczy kredytów wekslowych ziemiańskich, opartych o Bank Polski, to ustalono zasady

ich komasacji w tym celu, by na poszczególnych płatnikach przypadła jeden termin. Ponadto ustalono pewne warunki częściowego odraczania spłaty tych kredytów.

ULGI KREDYTOWE PAŃSIWOWEGO BANKU ROLNEGO. — Władze Państwowego Banku Rolnego ustaliły szczegółowy plan pomocy dla dłużników Banku, którzy znaleźli się obecnie w trudnym położeniu w związku z ogólnym przesileniem. Z ulg korzystać będą mogli tylko ci, którzy w przyszłości z zobowiązań w stosunku do P. B. R. wywiązywać się będą w sposób ścisły i terminowy.

Ugi, udzielane dłużnikom P. B. R., są trojakiemu rodzaju; polegają one: 1) na odroczeniu spłaty zaległo ci, 2) na przedłużeniu okresu, na który pożyczka została udzielona, oraz 3) na obniżeniu oprocentowania.

I. — Jeżeli chodzi o odroczenie spłaty zaległości przy kredycie długoterminowym w listach zastawnych, to P. B. R. odraczać będzie raty i należności wstępne, przypadające do zapłacenia przed 1/I 1932 r., o ile nie zostały przez dłużnika dotychczas zapłacone, oraz odsetki zwłoki w wys. 12% w stosunku rocznym, należne Bankowi od odroczonej zaległości za okres czasu do dn. 1/I 1932 r., tudzież niepokryte odsetki zwłoki od należności już uiszczonych.

Wszystkim dłużnikom, którym obniżono oprocentowanie pożyczek w listach zastawnych w ratach kwietniowej lub październikowej 1931 r., będą odroczone zaległości do dn. 1/X 1934 r. z warunkiem, że poczynając od tego terminu odroczone zaległości winny być spłacane w ratach półrocznych, płatnych w dn. 1/IV i 1/X każdego roku, poczynając od dn. 1/X 1934 r., przy czym ilość rat, w jakich mają być spłacone rozłożone zaległości, będzie tak obliczona, by kwota, przypadająca do uiszczenia na spłatę zaległości w każdym półroczu, wynosiła 25% pełnej raty od udzielonej pożyczki [z zaokrągleniem do pełnych złotych i odpowiedniemi zwiększeniem wzgl. zmniejszeniem ostatniej raty].

Pozostałym dłużnikom spłata zaległości będzie odroczone do dn. 1/IV 1933 r. Sposób spłaty tych zaległości będzie ustalony w zależności od zbadania w każdym poszczególnym wypadku i w miarę możliwości na miejscu stanu gospodarstw i zdolności płatniczej każdego dłużnika. Sposób spłaty podany będzie do wiadomości zainteresowanych dłużników przed dn. 1/IV 1933 r.

Odsetki od odroczonej zaległości za okres czasu, poczynając od dn. 1/I 1932 r. do terminu płatności odroczonej zaległości, nie będą pobierane.

W razie spłaty odroczonej zaległości przed terminem, na jaki je odroczone będzie stosowana przez P. B. R. bonifikata od wpłaconych sum w wys. 6% w stosunku rocznym za okres czasu od dnia wpłaty do terminu płatności uiszczanej należności, z tem jednak zastrzeżeniem, że bonifikaty z tego tytułu nie będą stosowane za niepełne miesiące, ani też nie będą mogły przekraczać łącznie sumy odsetek zwłoki, przypadających Bankowi od odroczonej zaległości na dz. 1/I 1932 r.

Jeżeli odroczone zaległości spłacane będą przed terminem, na jaki je odroczone, naskutek żądania Banku w związku

z całkowitem lub częściowym (segregacja) przewłaszczeniem gruntu, obciążonego pożyczką, lub zwolnieniem części gruntu z pod odpowiedzialności za pożyczkę, od wpłacanych naskutek żądania Banku sum bonifikaty nie będą stosowane.

II. — Pożyczki w listach zastawnych, udzielane na krótszy termin (10, 15, 20 lat), mogą być, na żądanie dłużnika, przenoszone do dłuższego okresu umorzenia, z tem zastrzeżeniem, że łączny okres umorzenia, nie może przekraczać 30 lat. Przez przeniesienie pożyczki do dłuższego okresu umorzenia raty półroczne ulegną znacznemu zmniejszeniu.

III. — Oprocentowanie pożyczek w listach zastawnych w racie kwietniowej r. b. zostanie obniżone:

1) o 4% w stosunku rocznym, czyli o 2% przy racie półrocznej, wszystkim dłużnikom, którzy korzystali z obniżenia oprocentowania w racie październikowej 1931 r., i tym dłużnikom, którym wypłacono pożyczki w II półroczu 1931 r. — o ile dłużnicy ci należą do kategorii osób, uprawnionych do korzystania z obniżenia oprocentowania w racie październikowej 1931 r.;

2) o 2% w stosunku rocznym, czyli o 1% przy racie, wszystkim pozostałym dłużnikom.

IV. — Zaległości, powstałe przed dn. 1/I 1932 r., z tytułu pożyczek, zaciągniętych w 7% obligacjach meljoracyjnych P. B. R., a nieuiszczone dotychczas, wraz z odsetkami zwłoki, zostają odroczone do dn. 1/X 1932 r., przyczem nie będą pobierane odsetki zwłoki od odroczonej zaległości za czas od dn. 1/I 1932 r. do terminu ich odroczenia.

W czasie do 1/X 1932 r. zostaną przez Bank zbadane okoliczności, mogące mieć wpływ na ewentualne dalsze odroczenie zaległości oraz na sposób i termin ich spłaty.

W razie spłaty odroczonej zaległości przed terminem, na jaki je odroczone, będzie stosowana przez P. B. R. bonifikata od wpłaconych sum w wys. 6% w stosunku rocznym za okres czasu od dnia wpłaty do terminu płatności uiszczanej należności, z tem jednak zastrzeżeniem, że bonifikaty z tego tytułu nie będą stosowane za niepełne miesiące, ani też nie będą mogły przekraczać łącznie sumy odsetek zwłoki, przypadających Bankowi od odroczonej zaległości na dz. 1/I 1932 r.

V. — Okres trwania pożyczek, udzielonych w 7% obligacjach meljoracyjnych P. B. R. — których amortyzacja w obecnych warunkach jest zapewne najbardziej uciążliwa — zostaje przedłużony z 15 na 18 lat, skutkiem tego okres ulgowy, w którym opłacane jest jedynie oprocentowanie i dodatek na administrację, przedłuża się z dotychczasowych 5 do 11 półroczy kalendarzowych, następujących po dniu decyzji o wpłacie I części pożyczki, względnie jej części.

VI. — Oprocentowanie pożyczek meljoracyjnych w ratach: kwietniowej i październikowej 1931 r. zostaje zbonifikowane o 2% i będzie wynosiło 5%, a nie 7% w stosunku rocznym.

Oprocentowanie pożyczek w racie płatnej dn. 1/IV 1932 r. zostaje zbonifikowane o 2% i będzie wynosiło 5%, a nie 7% w stosunku rocznym, ponadto część pożyczek, zużyta na budowę zbyt kosztownych, zdaniem Banku, odpływów, będzie korzystała w tej samej racie z dalszej bonifikaty oprocentowania, której wysokość będzie dłużnikom zakomunikowana.

VII. — W dziale kredytu krótkoterminowego P. B. R. stosować będzie jedynie indywidualne i wyjątkowe ulgi w zależności od rodzaju kredytu i sytuacji majątkowej dłużnika.

VIII. — W ramach kredytów z funduszy rządowych, administrowanych przez P. B. R., zostaje odroczone na 2 lata spłata zaległości kredytowych z Funduszu Zapomóg i Kredytu Ulgowego, płatnych do dn. 31/XII 1931 r., pod warunkiem uiszczenia rat bieżących w latach 1932 i 1933.

Odsetki zwłoki (6% w stosunku rocznym) zarówno za czas ubiegły, jak też za okres lat 1932 i 1933 będą umorzone z dn. 31/XII 1933 r., o ile raty bieżące w ciągu 1932 i 1933 będą w terminie spłacane.

O ile należności, płatne przed dn. 31/XII 1931 r., zostały odroczone dla poszczególnych dłużników na zasadzie dawnych przepisów, to ustalone dla nich oprocentowanie za okres prolongaty będzie traktowane jako zastępujące odsetki zwłoki i umorzone, jeżeli dłużnik spłaci w terminie raty lat 1932 i 1933.

Oprocentowanie za 1932 r. obniża się o 1%, licząc od nominalnej sumy pożyczki głównej i dodatkowej (½% przy każdej racie), a dla dłużników, korzystających jednocześnie z pożyczek w listach zastawnych P. B. R., obniżka wynosić będzie 2% od nominalnych sum pożyczek głównej i dodatkowej (1% przy każdej racie). Przyczem z obniżonej w ten sposób raty ściąganiu obecnie podlega kwota oprocentowania, natomiast kwota umorzenia podlega odroczeniu na 2 lata.

IX. — Przy zobowiązaniach, powstałych z tytułu reszty ceny kupna gospodarstw z parcelacji rządowej, do odroczenia spłaty zaległości i umorzenia odsetek zwłoki stosowane będą te same zasady, co dla Funduszu Zapomóg i Kredytu Ulgowego.

Nabywcy, którzy korzystali w ubiegłych 2 latach z obniżenia oprocentowania o 2% w stosunku rocznym od reszty ceny kupna, korzystają z takiej samej ulgi w oprocentowaniu również w 1932 r. Pozostali nabywcy będą korzystali z obniżenia oprocentowania o 1% w stosunku rocznym. Ci natomiast, nieliczni wprawdzie, nabywcy, którym zakredytowano resztę ceny kupna przy oprocentowaniu 6% w stosunku rocznym, będą korzystali z obniżenia oprocentowania o 2% rocznie (1% przy każdej racie).

X. — Z tytułu pomocy kredytowej przy scalaniu i na meljoracje odracza się na 2 lata spłatę zaległych należności, płatnych do dnia 1/IX 1931 r., pod warunkiem terminowego uiszczenia w latach 1932 i 1933 rat bieżących, do których zalicza się ratę jesienną 1931 r.

Odsetki zwłoki zostają ustalone na 6% rocznie z zastosowaniem wstecz do wszystkich zaległości. W stosunku do należności, odroczonej indywidualnie na zasadzie dawniej obowiązujących przepisów, oprocentowanie, ustalone na okres odroczenia, będzie traktowane jako zastępujące odsetki zwłoki.

Powyższe odsetki zwłoki zarówno za czas ubiegły, jak też za okres 1932 i 1933, będą umorzone z dniem 31/XII 1933 r., o ile raty bieżące w ciągu lat 1932 i 1933 będą w terminie spłacone.

XI. — Odroczone zostaje na 2 lata spłata zaległych należności, płatnych do dn. 1/IX 1931 r., z tytułu opłat za wykonanie scalenia, za regulację hipotek oraz za znoszenie służebności (pod warunkiem terminowego uiszczenia w latach 1932 i 1933 rat bieżących, do których zalicza się ratę jesienną 1931 r.), z wyjątkiem tych wypadków, gdy raty z tych tytułów nie przypadają na lata 1932 i 1933; wówczas bowiem dłużnik, nie mając do płacenia rat bieżących, winien już w ciągu tego okresu spłacać zaległości.

Do obliczenia wysokości odsetek zwłoki i ich umorzenia będą stosowane te same zasady, co dla pomocy kredytowej przy scaleniu i meljoracji.

XII. — Dłużnicy rentowi na terenie województw zachodnich będą również korzystali z ulg w spłacie należności rentowych. Ulgi te będą polegały przede wszystkim na odraczaniu zaległości, powstałych przed dn. 31/XII 1931 r., na przeciąg 2 lat lub rozkładaniu ich na niewielkie raty pod warunkiem terminowej spłaty w ciągu tego okresu bieżących należności. Poza tem w tych wyjątkowych wypadkach, gdy obciążenie spłatami rentowymi jest zbyt wysokie, P. B. R., zamiast obniżenia oprocentowania, które stosuje w innych funduszach, będzie odraczał indywidualnie na okres 2 lat pewną część bieżących rat zależnie od ekonomicznych warunków obciążonego gospodarstwa.

Wyszczególnione powyżej ulgi są w zasadzie przyznane wszystkim dłużnikom P. B. R. (bez składania w tej sprawie podań lub zgłoszeń). P. B. R. przysługuje jednak prawo pozbawienia niektórych dłużników dobrodziejstwa korzystania z ulg. Odnosić się to będzie przedewszystkiem do dłużników niesummiennych lub opieszalych.

REWIZJA STANDARYZACJI BEKONÓW — p. str. 396

UREGULOWANIE WYWOZU ZWIERZĄT I MIĘSA DO AUSTRJI — p. str. 397.

STOSOWANIE ULG DLA ROLNICTWA W OPŁACIE ZALEGŁOŚCI PODATKOWYCH — p. str. 406.

H A N D E L

TRAKTATY I KONWENCJE

ROKOWANIA HANDLOWE POLSKO-HOLENDERSKIE. — W związku z wprowadzoną od kilku miesięcy w Holandji reglamentacją przywozu i wobec utrudnień, czynionych przez Holandję importowi polskich towarów, zachodziła ze strony polskiej potrzeba porozumienia się z czynnikami holenderskimi dla zabezpieczenia zbytu polskich towarów na rynku holenderskim. W tym celu prowadzone są między Poselstwem R. P. w Hadze a Rządem holenderskim od tygodnia rozmowy, mające za zadanie — z uwagi na wprowadzone również w Polsce ogólne zakazy przywozu w grudniu 1931 r. i w lutym 1932 r. — ustalenie wzajemnych kontyngentów.

Ze strony polskiej poza Posłem R. P. w Hadze biorą w rozmowach udział: Radca Handlowy Poselstwa R. P. w Brukseli P. Litwiński oraz Radca P. T. Łychowski z Min. Przemysłu Handlu.

HANDEL ZAGRANICZNY

DALEKI WSCHÓD W HANDLU POLSKIM. — W chwili obecnej, kiedy wskutek zbrojnego zatargu pomiędzy Japonją a Chinami oraz długotrwałych wysiłków Ligi Narodów załagodzenia tego konfliktu — Daleki Wschód przykuwa uwagę całego niemal świata, nasze dopiero co zaczynające kiełkować stosunki handlowe z krajami Dalekiego Wschodu budzą zrozumiałe zainteresowanie. To też przegląd handlu naszego z Dalekim wschodem, dający pojęcie o rozwoju i strukturze stosunków handlowych, wydaje się sprawą pożyteczną i na czasie. Według przyjętej terminologii do Dalekiego Wschodu zaliczamy kraje, leżące na zachodnim wybrzeżu oceanu Spokojnego, a więc kresy wschodnie Syberji, Japonję z Koreą i innym najbliższymi posiadłościami, Chiny, Indochiny oraz Filipiny leżące w pobliżu brzegów Azji, Syberję Sowiecką, z którą nie utrzymujemy żadnych stosunków handlowych, wyłączamy z niniejszego przeglądu.

Z wymienionych krajów najpoważniejsze znaczenie handlowe posiadają dla nas Chiny i Japonja. Chiny z ludnością, wynoszącą ok. 400 milionów, stanowią, jak wiadomo, największy i najpoważniejszy rynek Dalekiego Wschodu, o który zabiegają i walczą nie tylko państwa europejskie, a przedewszystkiem W. Brytanja i Niemcy, lecz i Stany Zjedn. Am. Walka o rynek chiński stanowi sedno głośniego geopolitycznego zagadnienia, znanego pod nazwą „problemu Pacyfiku”. W ogólnym zarysie handel chiński przedstawia się w sposób następujący (w miljn. taeli hajkwanckich¹⁾):

T o w a r y :		Monety i metale szlachetne:		Saldo ogólne	
import	eksport	import	eksport		
1914	569.2	356.2	17.4	44.1	— 186.3
1927	1 012.9	918.6	84.7	20.3	— 158.7

Rozwijając szybko swe obroty handlowe, Chiny posiadają stale bilans handlowy ujemny; deficyt pokrywa się w znacznej części oszczędnościami emigrantów chińskich, nadsyłańcami z za-

granicę. W 1928 r. pierwsze miejsce w imporcie zajmowała Japonja, drugie — Hong-Kong (przed wojną pierwsze), trzecie — Stany Zjedn., czwarte Anglja, piąte — Niemcy i szóste — Indja Brytyjskie; udział sześciu tych krajów w imporcie 1928 r. wynosił 80% całości. W ciągu lat ostatnich (1913 — 1928) udział poszczególnych krajów w imporcie chińskim uległ poważnym zmianom. I tak, udział Hong-Kongu, stanowiącego olbrzymi, wolny port rozdzielnicy Dalekiego Wschodu, obniżył się w imporcie chińskim z 29.3% (1913 r.) do 18.7% (1928 r.), a udział Anglji spadł z 16.5% do 9.4%; jednocześnie udział Japonji podniósł się z 20.4% do 26.4%, a Stanów Zjedn. — z 6.04% do 17%. Udział Niemiec w imporcie chińskim pozostał prawie ten sam, co przed wojną (w 1913 r. 4.8%, w 1928 r. 4.6%), ale w liczbach absolutnych państwo to podniosło swój import dwukrotnie w porównaniu z 1913 r. Udział Polski w imporcie chińskim jest dotychczas bardzo skromny, wynosząc zaledwie nikłą część importu Niemiec. Według danych naszych handel polsko-chiński przedstawiał się w latach 1926 — 1930, jak następuje (w tys. \mathcal{Z}):

	Przywóz	Wywóz	Saldo
1926	2.198	4.345	+ 2.147
1927	1.775	3.039	+ 1.264
1928	3.023	8.992	+ 5.969
1929	1.942	16.361	+ 14.419
1930	1.418	13.194	+ 11.776

Widzimy więc, że gdy import polski z Chin jest nikły, wciąż się waha, a nawet spada, eksport z Polski do Chin wygląda o wiele poważniej i zdradza raczej tendencje zwykłe. Bliższy przegląd struktury przywozu z Chin stwierdza, że posiada on wszelkie cechy akcji próbnej, wypadkowej, co zresztą jest zrozumiałe w sprawie tak nowej i skomplikowanej, za jaką uważać należy organizację importu z Chin. Przywóz herbaty, będącej w 1926 r. najpoważniejszą pozycją importu (\mathcal{Z} 1.130 tys.), obniżył się w 1928 r. do \mathcal{Z} 255 tys., a w następnych latach ustał zupełnie. Przywóz skór surowych, stanowiący w 1928 r. najpoważniejszą pozycję (\mathcal{Z} 1.043 tys.) i wcale nie notowany w latach poprzednich, obniżył się następnie do \mathcal{Z} 10 tys. (1930 r.). Do stale powtarzających się, zresztą nikłych pozycji, importu należą: orzechy ziemne, cynamon i inne korzenie, a do pozycji, pojawiających się wypadkowo — bawełna i odpadki (\mathcal{Z} 603 tys. w 1928 r.), olej sezamowy (\mathcal{Z} 226 tys. w 1928 r.), proso (\mathcal{Z} 138 tys. w 1928 r.) i nawet jaja (\mathcal{Z} 27 tys. w 1928 r.); trudno wytłumaczyć sprowadzenie 2 ostatnich artykułów, a szczególnie jaj z tak odległego kraju, jakim są Chiny; zresztą, może to były jaja stuletnie, zakonserwowane sposobem chińskim.

Wywóz polski do Chin, mimo nieuniknionych, wobec zmiennych okoliczności, wahań i zmian składu przedstawia się jako bardziej ustabilizowany od przywozu — tak pod względem ilościowym, jak i strukturalnym. Jedną z najpoważniejszych pozycji wywozu naszego w ciągu wszystkich lat omawianego pięciolecia jest przedza oraz tkaniny i inne wyroby wełniane i półwełniane, jedwabne i półjedwabne oraz bawełniane; w ostatnich 2 latach wyroby jedwabne i półjedwabne zastąpione zostały przez jedwab sztuczny nitkowany, którego eksport, jak się zdaje, rokuje większe nadzieje. Eksport artykułów całego działu powyższego stanowił w okresie ostatnich 5 lat ok. 64% wartości

¹⁾ Wartość taela hajkw. waha się, stanowiąc przeciętnie ok. \mathcal{Z} 0.90.

całego naszego wywozu do Chin, przyczem eksport jedwabiu sztucznego nitkowanego wyniósł w 1929 r. zł 3.930 tys., a w 1930 r. zł 5.267 tys. Najpoważniejszy wywóz przedzdy i wyrobów wełnianych i półwełnianych zaznaczył się w 1929 r. (zł 5.483 tys.) oraz w 1930 r. (zł 5.267 tys.). Również w ciągu całego pięciolecia utrzymana została skromna pozycja odzieży i konfekcji; największy wywóz tych towarów zaznaczył się w 1929 r. (zł 1.289 tys.), najmniejszy — w 1930 r. (zł 99 tys.). Od 1928 r. pewną rolę w eksporcie poczynają odgrywać różne przetwory chemiczne, a mianowicie: środki zapalne (w 1928 r. zł 775 tys., w 1929 r. zł 2.497 tys. i w 1930 r. zł 1.626 tys.). Natomiast wywóz wyrobów z metali, wynoszący w okresie lat 1926 — 1928 dość znaczną stosunkowo pozycję (maksimum zł 1.033 tys.), w 1929 r. zanika zupełnie. Wreszcie w 1928 r. wypadkowo pojawia się w wywozie do Chin parafina i wazelina (zł 395 tys.). Z powyższych danych wynika, że jak gdyby ustaliły się już główne artykuły polskie, mogące liczyć w obecnych warunkach na najpoważniejszy zbyt w Chinach; przedewszystkiem pozostaje więc kwestja podwyższenia eksportu tych towarów, niezależnie jednak konieczne byłoby wysiłki o nowe pozycje. W ostatnich latach, jak już zaznaczono wyżej, na importowym rynku chińskim odbywają się bardzo poważne przesunięcia. Należałoby skorzystać z tych zmian i poczynić energiczne kroki do zajęcia w chińskim imporcie poważniejszego stanowiska.

Drugim krajem Dalekiego Wschodu, z którym łączą nas najważniejsze stosunki handlowe, jest Japonja. Kraj ten, znajdujący się w stadium bardzo intensywnej rozbudowy gospodarczo-politycznej, posiada od czasów wojny światowej ujemny bilans handlowy (w 1928 r. saldo ujemne — 224.359 tys. Yen¹⁾ przy obrocie 4.044.651 tys. Yen).

W 1913 r. pierwsze miejsce w imporcie japońskim zajmowały Indie Brytyjskie (23·7%), dalej Stany Zjedn. i Anglja (po 16·8%), Niemcy (9·4%) i Chiny (8·4%). W 1928 r. na pierwsze miejsce wysunęły się Stany (28·5%), drugie zajęły Indie Brytyjskie (13%), trzecie — Chiny (10·7%), czwarte — Anglja (7·5%) i piąte — Niemcy (6·1%). Udział Polski w imporcie japońskim jest bardzo skromny, stanowiąc około $\frac{1}{65}$ importu Niemiec. Według polskich danych statystycznych, handel Polski z Japonją przedstawiał się w ostatnim pięcioleciu w sposób następujący (w tys. zł):

	Przywóz	Wywóz	Saldo
1926	243	3.957	+ 3.714
1927	270	12.366	+ 12.096
1928	600	10.750	+ 10.150
1929	726	15.359	+ 14.633
1930	1.091	11.620	+ 10.529

Przywóz z Japonji do Polski jest więc znikomym, znacznie mniejszym niż import z Chin, przyczem składa się on z drobnych, w znacznej mierze wypadkowych, pozycji (materiały i wyroby szrotkarskie i koszykarskie, tłuszcze techniczne, guma, żywice, smoły, korzenie, rośliny żyjące i t. p.). O wiele poważniejszy jest nasz wywóz do Japonji, składający się właściwie z 2 grup artykułów: 1) wyrobów metalowych (blacha stalowa i żelazna, rury, wyroby z cynku i t. p.), oraz 2) wyrobów wełnianych i półwełnianych (przedzda wełniana, tkaniny i inne wyroby wełniane i półwełniane). Eksport artykułów wymienionych grup wyniósł w okresie 1926 — 1930 ok. 93% wartości całego naszego eksportu do Japonji, przyczem ok. 50% przypada na wyroby wełniane, a ok. 43% na wyroby z metali. Towarów pierwszej grupy wywieziono w 1926 r. za zł 3.388 tys., w 1927 r. za zł 7.069 tys., w 1928 r. za zł 5.589 tys., w 1929 r. za zł 9.405 tys., w 1930 r. za zł 2.122 tys.; towarów zaś drugiej grupy — odpowiednio (w tys. zł): 130 tys., 4.292, 4.666, 4.995, 8.967 tys.

Gdy wywóz wyrobów wełnianych i półwełnianych wciąż wzrasta, eksport wyrobów z metali waha się, a w 1930 r.

spada o 75%. Jak widać z danych powyższych, struktura eksportu Polski do Japonji świadczy o trafnych poczynaniach naszego przemysłu; nie usuwa to konieczności dalszego rozwoju eksportu polskiego do Japonji i zdobycia tam nowych placówek. W ciągu pięciolecia nasz eksport japoński wzrósł wprawdzie z zł 3.957 tys. do zł 11.620 tys., ale nie należy zapominać, że gdy Polska w 1930 r. wywiezła do Japonji towarów na sumę zł 11.620 tys., Niemcy w tymże roku wywieźli do tegoż kraju wyrobów żelaznych za RM 47.951 tys. i przedzdy w Inianej za RM 15.588 tys.

Polskie stosunki handlowe z innymi krajami Dalekiego Wschodu są prawie żadne. Do Hong-Konga, olbrzymiego portu rozdzielczego w półn.-wschodniej Azji dopiero w 1930 r. wywieźliśmy towarów za zł 45 tys., a przywieźliśmy stamtąd za zł 1 tys.; wywóz do Indochin Francuskich, który w 1926 r. wynosił zł 1.024 tys., obniżył się w 1929 r. do zł 3 tys., a w roku następnym ustał zupełnie, przywóz w 1930 r., stanowił zaledwie zł 12 tys. Nie lepiej stoją sprawy z handlem z Filipinami; przywozimy stamtąd za kilkadziesiąt tysięcy zł konopi manilskich, eksport zaś nasz ogranicza się do wypadkowego wywozu wyrobów żelaznych (rury) i t. p.

Zczasem stosunki te ulegną, oczywiście, polepszeniu, ale na Dalekim Wschodzie tylko 2 kraje posiadają dla naszego handlu poważniejsze znaczenie: Chiny i Japonja. Na rozwój i zacieśnienie stosunków handlowych z temi właśnie olbrzymimi rynkami zwrócić należy szczególną uwagę.

W. M.

REWIZJA STANDARYZACJI BEKONÓW. — Po około roku trwającej pracy nad rewizją standaryzacji bekonoń Polski Związek Bekonowy przygotował dostateczny materiał aby stworzyć podstawy dla nowych zasad przy standaryzacji tego tak obecnie ważnego dla hodowli polskiej towaru, jakim jest bekon. Nowe przepisy weszły w życie od dn. 1/IV 1932 r.

Nowe przepisy standaryzacyjne składają się z 10 działów, obejmujących: formalną stronę rejestracji przetwórnicy, urządzenia przetwórnicy, produkcję, klasyfikację, pakowanie, transport, organizację aparatu kontrolnego, sprawozdania, kary i przepisy przejściowe.

Wprowadzona została inna zasada ogólnogospodarcza, diametralnie różna od dotychczasowej. Podczas gdy dotychczas drogą kapitalizacji zwrotów ceł i różniczkowania w zależności od konjunktury wypłat zwrotów ceł położony był nacisk na utrzymanie minimum eksportu każdej przetwórnicy, co przy znacznym powiększeniu się ilości przetwórnicy oraz zwiększeniu ich wydajności doprowadziło do wielkiego ilościowego powiększenia całego eksportu, to nowe przepisy wprowadzają zasadę ustalenia dla każdej przetwórnicy pewnego maksimum produkcji, którego ona przekroczyć nie może. Wprowadzenie maksimum produkcji ma na celu zapewnienie ogólnych warunków dla danej przetwórnicy w tym celu, aby nie mogła ona produkować bekonu złego i przykładała większą staranność do jakościowej strony produkcji. Obliczenie maksimum produkcji każdej przetwórnicy dokonywać się będzie na podstawie przerechnowania jej urządzeń przy zastosowaniu pewnych norm. Pod uwagę wzięte są: a) tory kolejki w przewiewni, których się liczy 40 cm na 1 sztukę świni, przy 6 dniach pracy w tygodniu; b) tory kolejki wiszącej w chłodni, licząc 30 cm na jedną tuszę, przy 5 dniach produkcji w tygodniu; c) pojemność basenów do peklowania, przyczem liczy się 14 sztuk świni na 1 m³ pojemności basenu i d) powierzchnię lokalu do osuszania, gdzie pomieścić można 13 sztuk świni na 1 m². Nie udało się wprowadzić normy dla urządzeń chłodniczych, gdyż te wykorzystywane są w poszczególnych rzeźniach dla celów lokalnych. Na tych zasadach obliczona zdolność produkcyjna wszystkich bekoniarni wykazała, że możemy przerabiać na bekon blisko 40.000 sztuk świni tygodniowo, której to liczby przemysł nasz dotychczas jeszcze nigdy

¹⁾ Yen = \$ 0·49.

nie osiągał (najwyższy ubój—blisko 30.000 szt. tygodniowo), jakkolwiek niektóre przetwórnice swą zdolność produkcyjną znacznie nieraz przekraczały.

W stosunku do dotychczasowych przepisów wymagania co do urządzeń przetwórczych zostały dokładniej sprecyzowane w 14 punktach.

Co się tyczy pewnych momentów produkcji, to naogół nowe przepisy nie wprowadzają zasadniczych zmian, precyzując tylko dokładniej temperaturę mięsa, czas osuszania (48 godzin) i koncentrację solanki. Podana została bardziej lapidarna definicja bekonu: za bekon uważa się peklowaną połówkę świni bez głowy, dolnych części kończyn oraz kręgosłupa. Poza tem położony jest nacisk na czystość obróbki.

Klasyfikacja zmianom nie uległa. Pozostały się: 4 klasy „Sixes”; 3 klasy, każda po 3 grupy, „Sizeable”; 3 klasy po 2 grupy „Heavy” i 3 klasy, obejmujące 5 grup, „Extra Heavy”. Ogółem więc w klasyfikacji rozróżnia się 25 gatunków bekonu, w tem i t. zw. „Secunda”, dla którego opracowana została, wzorowana na duńskich przepisach, definicja, której brak z powodu trudności ujęcia jej i dostosowania do naszych warunków dawał się odczuwać dotychczas i prowadził do nieporozumień.

W zakresie pakowania zostały znormalizowane worki (wrappery) tak co do wielkości, jak i wagi, przyczem niekoniecznie mają być one jutowe (jak dotychczas), byleby tylko były odpowiednio gęste (waga). Normalizacji uległy również sznury i etykiety, których treść nie zmieniła się. Jedynie tylko przy wrapperach, zawierających bekony klasy „Secunda”, umieszczać należy etykiety, opatrzone czerwonym znakiem w kształcie litery x.

Transport bekonów odbywać się może, podobnie, jak i dawniej, tylko w wagonach lodowniach.

Aparat kontrolny podlega obecnie reorganizacji. Położony będzie nacisk na kontrolę po przetwórciach, i w tym celu kraj podzielony został na 5 okręgów. W każdym okręgu działać będzie kontroler okręgowy. Poza tem w portach odbywać się będzie kontrola przy przeładunku, również jako organ odwoławczy i opinia jej, wydana komisyjnie, będzie ostateczna. Związek ustalił kary pieniężne, które może stosować Naczelny Inspektor, kierujący całą akcją kontroli. W wypadkach, szczególnie poważnych, Ministerstwo Przemysłu i Handlu może pozabawić przetwórnice zwrotu ceł.

M. Pogorzelski

UREGULOWANIE WYWOZU ZWIERZĄT I MIĘSA DO AUSTRJI. — W dn. 6/II 1932 r. drogą wymiany not został zawarty prowizoryczny układ polsko-austrjacki, regulujący m. in. wywóz zwierząt i mięsa z Polski do Austrii. Ustala on następujące warunki wywozu zwierząt i mięsa do Austrii.

Minimalne tygodniowe ilości, mogące być dostarczone przez Polskę na rynek austriacki, wynosić będą:

1) żywa trzoda chlewna o wadze 40 — 150 kg — 1.830 sztuk; trzoda ta będzie opłacała cło konwencyjne w wysokości 18 kor. zł. od 100 kg;

2) żywe świnię tłuszczowe — 100 szt;

3) bite świnię — 300 szt.;

4) bite cielęta — 400 szt.

W razie podwyższenia normy ogólnego przywozu wyżej wymienionych towarów do Austrii ponad ustalone konwencyjne kontyngenty celne, Polska będzie miała przyznany w zakresie świń żywych wagi 40 — 150 kg udział, odpowiadający stosunkowemu przywózowi Polski tych świń w 1930 r.

Układ został zawarty na 1 miesiąc z tem, że będzie automatycznie przedłużany, o ile na 14 dni przed upływem każdego miesiąca nie nastąpi wypowiedzenie.

Wymienione wyżej prowizorium zabezpiecza do pewnego stopnia interesy polskiego eksportu hodowlanego do Austrii i poprawi nieco naszą sytuację w tej dziedzinie. Jak wiadomo,

w zakresie obrotu trzodą chlewną mięsą miarodajne były do tychczas postanowienia traktatu austriacko-węgierskiego, według którego przysługiwało Polsce uprawnienie do korzystania tygodniowo z cła ulgowego dla 1.630 szt. świń żywych o przeciętnej wadze 81 kg. W układzie prowizorycznym ilość powyższa została podwyższona o 200 szt., a ponadto zwolniono Polskę od obowiązku dotrzymywania przeciętnej wagi sztuki 81 kg, zezwalając na dostawę trzody o wadze do 150 kg. A zatem uzyskaliśmy tygodniowo zamiast 1.320 q żywej wagi trzody chlewniej, 2.745 q żywej wagi. Uzyskanie kontyngentu na świnię tłuszczowe obok doraźnych korzyści stwarza na przyszłość ten korzystny precedens, że jest to pośrednie uznanie faktu możliwości dostawy przez Polskę również świń typu tłuszczowego. Dotychczas Austrija stała na stanowisku, że Polska świń tłuszczowych nie produkuje i że nawet sztuki o wadze powyżej 150 kg należą jeszcze do typu świń mięsnych.

W dziedzinie bitej trzody chlewniej na zasadzie KNU teoretycznie mogliśmy korzystać z kontyngentu tygodniowego w wysokości 572 q. Mimo tych zobowiązań austriacka komisja dla obrotu zwierzętami nie wpuszczała trzody bitej z Polski, powołując się na to, że traktaty nie dają podstawy do domagania się równomiernego rozdziału na poszczególne tygodnie i że sprawa przydziału pozwoleń przywozowych jest wewnętrzną kwestją austriacką. W prowizorium Austrija zgodziła się na przywóz z Polski 300 szt. trzody bitej tygodniowo, nie określając maksymalnej wagi dla tego towaru.

Z powyższego przedstawienia wynika, że układ przynosi pewną poprawę w warunkach naszego zbytu na rynku austriackim w porównaniu z okresem ostatnich miesięcy. Oczywiście, porównując rozmiary przyznaných nam kontyngentów przywozowych z liczbami naszego wywozu do Austrii w 1930 r. lub w pierwszej połowie 1931 r., skonstatować musimy poważne pogorszenie stanu posiadania, albowiem poprzednio eksportowaliśmy ok. 10.000 szt. trzody tygodniowo. Należy jednak pamiętać, że w ostatnich miesiącach wskutek niebywałego pogorszenia się ogólnej sytuacji gospodarczej Austrii, zdolność nabywcza rynku austriackiego bardzo się obniżyła. Przy obecnie stosowanych w Austrii restrykcjach walutowych, prawdopodobnie nie moglibyśmy wydobyć od importerów austriackich zapłaty za kontyngenty wyższe od przewidzianych w prowizorium. Natomiast w razie wzmocnienia pojemności rynku austriackiego, co wiąże się ściśle z poprawą sytuacji gospodarczej, istnieje możliwość — na podstawie prowizorium — wzmocnienia naszego eksportu hodowlanego do Austrii.

L. K.

PRZYWRÓCENIE STAWEK AUTONOMICZNYCH PRZY EKSPORCIE MASŁA I JAJ Z POLSKI DO NIEMIEC. — Dziennik ustaw Rzeszy z dn. 29/III ogłasza rozporządzenie Rządu, uchylające stosowanie stawek maksymalnych niemieckiej taryfy celnej do importu masła i jaj z Polski. Począwszy od 1/IV r. b., obowiązywać będą przy imporcie masła i jaj z Polski nanowo stawki autonomiczne.

HANDEL WEWNĘTRZNY

TWORZENIE GIEŁDY ZBOŻOWO-TOWAROWEJ W ŁODZI. — Przed kilku miesiącami podjęte zostały na terenie Łodzi poczynania organizacyjne, zmierzające do utworzenia giełdy zbożowo-towarowej. Prace te zostały poważnie przyspieszone przez wydanie ostatnio okólnika Ministerstwa Skarbu, zwalniającego od podatku przemysłowego transakcje giełdowe mąką, kaszą i otrębami.

Zainteresowane sfery podjęły obecnie na terenie swych zrzeszeń inicjatywę w kierunku możliwie rychłego zorganizowania i uruchomienia giełdy. Sprawa ta była przedmiotem obrad w Izbie Przem.-Handlowej w Łodzi. Na posiedzeniu plenarnym komitetu organizacyjnego przyjęto definitywnie projekt statutu giełdy, uzgodniony przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu. W myśl statutu Rada Giełdowa będzie się składała z 18 członków i 8 zastępców. Na liczbę tę składa się 6 członków i 2 za-

stępców z listy kandydatów grupy zawodowej rolników i organizacji rolniczo-handlowych; 4 członków i 2 zastępców z listy, przedstawionej przez kupiectwo zbożowo-mączne; 4 członków i 1 zastępca z listy kandydatów przedstawicieli przemysłu mącznego; 3 członków i 3 zastępców z listy kandydatów grup spożywców (spółdzielni spożywców, związków komunalnych, intendenty D. O. K. IV), wreszcie 1 członek i 1 zastępca z listy, przedstawionej przez Izbę Przem. - Handlową w Łodzi.

Po uchwaleniu projektu statutu przyszłej giełdy postanowiono projekt ten skierować do ostatecznego zatwierdzenia przez zainteresowane Ministerstwa. Poza tem uchwalono w ogólnych zarysach również zwykły budżet przyszłej giełdy na pierwszy rok operacyjny, a równocześnie budżet organizacyjny, wymagający pokrycia jeszcze przed rozpoczęciem działalności giełdy.

Z uwagi na wydanie wspomnianego powyżej okólnika Min. Skarbu postanowiono przyspieszyć w miarę możliwości legalizację statutu, a równocześnie zakończyć pracę propagandową w ośrodkach prowincjonalnych województwa łódzkiego i podjąć przyjmowanie definitywnych deklaracji przystąpienia do giełdy za pośrednictwem zrzeszeń gospodarczych — producentów rolnych oraz przemysłu i handlu zbożowo-mącznego. W ten sposób z chwilą zatwierdzenia przez zainteresowane Ministerstwa statutu będzie można przystąpić niezwłocznie do pracy.

Jak wynika z powyższego, sprawa utworzenia giełdy zbożowo-towarowej w Łodzi weszła na tory realne i uruchomienia jej oczekiwać można w niedalekiej przyszłości.

M. K.

KRAJOWE RYNKI TOWAROWE¹⁾

ZBOŻA I PRZETWORY

— W okresie sprawozdawczym (od 21 do 26 marca) utrzymywała się na rynkach zbóż chlebowych nadal tendencja spokojna, dając — jak i w okresie poprzednim — szereg niewielkich wznieszeń cen. Mianowicie: żyto poprawiło się nieznacznie na giełdzie warszawskiej i poznańskiej, owies na giełdzie warszawskiej, pszenica zaś, jęczmień oraz otręby pszenne i żytnie na giełdzie gdańskiej; ceny wszystkich pozostałych zbóż utrzymały się na dotychczasowym poziomie. Notowania pozostałych giełd prowincjonalnych nie wykazują poważniejszych wahań.

Warszawa. — Ceny orientacyjne — w zł za 100 kg parytet wagon Warszawa (w nawiasach podane są notowania końcowe z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy): pszenica dworska 28'00 — 28'50 (28'00 — 28'50), — zbierana 27'25 — 27'75 (27'25 — 27'75), żyto 25'25 — 25'75 (25'00 — 25'50), jęczmień brow. 23'75 — 24'75 (23'75 — 24'75), — przemiałowy 22'75 — 23'25 (22'75 — 23'25), owies jednolity 25'00 — 25'50 (24'50 — 25'00), — zbierany 23'00 — 24'00 (22'50 — 23'00), mąka pszenna luksusowa 45'00 — 50'00 (45'00 — 50'00), — pszenka 4/0 40'00 — 45'00 (40'00 — 45'00), — żytnia pyłkowa 41'00 — 42'00 (41'00 — 42'00), — sitkowa 31'00 — 32'00 (31'00 — 32'00), — razowa 31'00 — 32'00 (31'00 — 32'00), otręby pszenne szale 16'00 — 17'00 (16'00 — 17'00), — pszenne średnie 15'00 — 16'00 (15'00 — 16'00), — żytnie 14'00 — 15'00 (14'00 — 14'50).

Poznań. — Ceny orientacyjne — w zł za 100 kg parytet Poznań (jak wyżej): pszenica 24'50 — 25'50 (24'50 — 25'00), żyto 24'75 — 25'00 (24'75), jęczmień brow. 23'75 — 24'75 (23'75 — 24'75), — przemiałowy 64 do 66 kg 20'50 — 21'50 (20'50 — 21'50), — 68 kg 21'50 — 22'50 (21'50 — 22'50), owies, nadający się do siewu, 22'50 — 23'00, mąka pszenna 65%-owa wraz z workiem 37'50 — 39'50 (37'50 — 39'50), — żytnia 65%-owa wraz z workiem 37'00 — 38'00 (37'00 — 38'00), otręby pszenne grube 15'00 — 16'00 (15'00 — 16'00), — pszenne średnie 14'00 — 15'00 (14'00 — 15'00), — żytnie 15'00 — 15'50 (15'00 — 15'50).

Gdańsk. — Notowano — w guld. gd. za 100 kg (jak wyżej): pszenica biała 15'40 — 15'60 (15'25 — 15'50), — czerwona 15'10 (14'75 — 15'00), żyto 15'00 (15'00), żyto na eksport 15'25 (14'80), jęczmień najprzedniejszy 15'00 — 15'40 (14'75 — 15'60), — średni 14'50 — 14'75 (14'25 — 14'75), — pastewny 14'00 — 14'50 (14'00), owies najlepszy 13'00 (13'00 — 14'00), owies do siewu 15'50 — 17'00, otręby pszenne 10'00 (9'25 — 9'50), — żytnie 10'00 (9'25).

NAWOZY SZTUCZNE

Chorzów. — Cennik nawozów azotowych Państw. Fabryki Związków Azotowych w Chorzowie na sezon wiosenny 1932 r. —

ceny gotówkowe w zł przy przesyłkach całowagonowych franco każda stacja odbiorcza kolei normalnotorowych oraz W. M. Gdańska: azotniak mielony (olejow.) 20 — 22% azotu za 1 kg⁰ 1'68, azotniak mielony (olejow.) 15'5% azotu za worek (100 kg nawozu) 26'05, azotniak mielony nieolejow. 19% 31'90, saletrzak i nitrofos 15'5% azotu za worek 100 kg 28'65, wapnamon 15'5% azotu za 100 kg luzem 26'05, saletra sodowa 15'5% azotu za worek 100 kg 37'80, tomasyna azotniakowa (wiosenna) 11% azotu i 9% kwasu fosforowego za worek 80 kg franco wagon Chorzów 19'00; ceny na azotniak granulowany (21 — 23%), który wysyła się w beczkach blaszanych o zawartości 100 kg netto, są wyższe o zł 0'15 na 1 kg⁰ od każdorazowych cen azotniaku olejow. o zawartości 20 — 22% azotu. Przy wysyłce wapnamonu w workach jutowych lub lnianych dolicza się zł 2'00 za worek. Przy przesyłkach drobnicowych do 6 t włącznie ceny powyższe rozumieć należy jako ceny loco fabryka; przy przesyłkach ponad 6 t do 10 t wyłącznie, do wyższych cen dolicza się 3% tytułem różnicy kosztów transportu.

RYNEK AKCYJNY

za okres od 21 do 26 marca 1932 r.

— Zainteresowanie akcjami na giełdzie warszawskiej było w tygodniu sprawozdawczym niewielkie, do czego przyczynił się również okres przedświąteczny. Ilość notowanych papierów spadła, tranzakcje zaś zawierane były sporadycznie z wyjątkiem, jak zwykle, akcji Banku Polskiego. Kursy naogół kształtowały się zwyklowo.

Akcje Banku Polskiego nie uległy w ciągu okresu większym wahanom, a dopiero ostatni dzień okresu przyniósł ich wzniesienie — o zł 1'50 w porównaniu z notowaniami końcowymi okresu poprzedniego. Z dniem 24 marca r. b. akcje Banku Towarzystw Spółdzielczych notowane są bez kuponów za 1931 r. (bez wartości). W grupie przedsiębiorstw chemicznych notowane były akcje S. A. Eksploatacji Soli Potasowych, których kurs w porównaniu z ostatnimi notowaniami z połowy lutego obniżył się o zł 5. Od bardzo długiego czasu nie ukazujące się na rynku akcje Fabr. Portland-Cementu „Wysoka” zanotowano po kursie zł 60'00 za akcję 100-złotową. Kurs akcji Warsz. T-wa Kopalń Węgla pozostał bez zmiany, Lilpopa zaś nieznacznie się podniósł.

Na giełdach prowincjonalnych minął okres sprawozdawczy przy bardzo niewielkiem ożywieniu; na giełdzie krakowskiej i poznańskiej miały miejsce dość znaczne wahania kursu akcji Banku Polskiego.

GIĘŁDA WARSZAWSKA

	Wartość nominalna	Kurs najwyższy	Kurs najniższy	Kurs w dn. 24/III ¹⁾
Bank Polski	zł 100	86'00	85'00	85'00—86'00
S. A. Eksploatacji Soli Potasowych	zł 100	80'00	80'00	—
Wysoka	zł 100	60'00	60'00	—
Warsz. T-wa Kopalń Węgla	zł 100	15'00	15'00	—
Lilpop	zł 25	14'75	14'75	—

GIĘŁDA KRAKOWSKA

Akcje (maksimum i minimum — w zł; w nawiasach podane są notowania okresu poprzedniego): Bank Polski — 86'50 — 85'50 (83'50), Zielieniewski i Fitzner-Gamper — 10'00, Chodorów — 87'50.

GIĘŁDA LWOWSKA

Akcje w okresie sprawozdawczym nie były na giełdzie notowane.

GIĘŁDA POZNAŃSKA

Akcje (jak wyżej): Bank Polski — 84'00 — 80'00 (87'00 — 85'00).

¹⁾ Na podstawie danych Min. Przemysłu i Handlu i Min. Rolnictwa, sprawozdań organizacji gospodarczych, własnych korespondentów, depesz P. A. T. i t. d.

¹⁾ W dn. 25 i 26 marca r. b. giełda nieczynna.

CLA ORAZ REGLAMENTACJA HANDLU ZEWN.

PODWYŻSZENIE STAWEK CEŁ MAKSYMALNYCH. — W „Dz. Ust. R. P.” Nr. 26, poz. 247, ukazało się rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przem. i Handlu oraz Rolnictwa z dn. 26/III 1932 r., zmieniające § 1 rozporządzenia tychże Ministrów z dn. 25/I 1928 r. w sprawie ceł maksymalnych (zmienionego 3 późniejszymi rozporządzeniami), który otrzymał brzmienie następujące: „Ustanawia się maksymalne przywozowe stawki

celne, wyższe o 200% od stawek celnych, ustalonych w taryfie celnej z dn. 26/VI 1924 r. w brzmieniu każdorazem obowiązującym”. W ten sposób cła maksymalne w Polsce są obecnie 3-krotnie wyższe od stawek autonomicznych (dotychczas 2-krotnie).

Nowe rozporządzenie weszło w życie w dn. 1/IV r. b. Genezę tego zarządzenia omawia się w artykule p. t. „Zarządzenia w sprawie obrotu towarowego polsko-niemieckiego” (str. 388).

KOMUNIKACJA I TRANSPORT

POD REDAKCJĄ MINISTERSTWA KOMUNIKACJI

MOMENT ZWROTNY W ORGANIZACJI TRANSPORTU.

— Ostatnie rozporządzenie Prezydenta Rzplitej, mianujące Pana Ministra Komunikacji, Inż. A Kühna, równocześnie Ministrem Robót Publicznych, stanowi w dziedzinie komunikacji i transportu moment przełomowy. Zarządzenie to przeprowadza realizację podjętego jeszcze w 1926 r. projektu połączenia w jednych rękach nadzoru zwierzchniego nad wszystkimi środkami komunikacyjnymi, czego widomym znakiem było przemianowanie Min. Kolei na Min. Komunikacji.

O konieczności takiej unifikacji nadzoru pisaliśmy na tem miejscu wielokrotnie¹⁾. Niedostateczne zaopatrzenie kraju naszego w środki komunikacyjne czyni koniecznym połączenie ich w organizację wspólną, wzajemnie się uzupełniającą, pracującą według jednego planu i dążącą do jednego celu — najdoskonalszego obsłużenia kraju pod względem komunikacyjnym i transportowym. Tylko podobne zjednoczenie usunie marnotrawstwo sił i środków, zapobiegnie wzajemnemu współzawodnictwu poszczególnych środków transportowych, stworzy skoordynowaną, harmonijną współpracę w dziedzinie przewozu i da możliwość prowadzenia celowej polityki transportowej i taryfowej.

Chwila, obrana dla przeprowadzenia tej niezbędnej reformy, zbiegła się z kilku momentami, które jeszcze bardziej podnoszą jej znaczenie. Jest to, z jednej strony, przesilenie gospodarcze, które nakazuje stosowanie wszelkich środków, mogących dać oszczędność w wydatkach w drodze zespolenia działów służby o pokrewnych zadaniach, a z drugiej — zatwierdzenie przez Izby Ustawodawcze ustawy o zarobkowym przewozie pojazdami mechanicznymi osób i towarów, wymagającej dla celowego jej zrealizowania szczególnej troskliwości, abv interesy przedsiębiorstw przewozowych uzgodnić najściślej z potrzebami komunikacyjnymi kraju.

Unifikacja nadzoru, zabezpieczając koleje od potrzeby prowadzenia niepożądanego walki konkurencyjnej z innymi środkami przewozowymi, otwiera zaraz m szerokie perspektywy rozwoju dla komunikacji samochodowej, bo w chwili, kiedy wszystkie środki komunikacyjne będą pozostawały pod jednym kierownictwem, dawne projekty szerokiego rozwoju sieci dróg żelaznych muszą ulec zasadniczej rewizji i duża ilość projektowanych linii kolejowych może i powinna być zastąpiona przez linie samochodowe, które z dużą oszczędnością nakładu mogą zaspokoić potrzeby komunikacyjne we wszystkich wypadkach, gdzie chodzi głównie o ruch osobowy i o przewozy towarów niemasowych.

Nowomianowany Podsekretarz Stanu w Min. Komunikacji, P. Inż. Gallot, otrzymał od Pana Ministra Kühna polecenie opracowania do dn. 1/VI r. b. projektu reorganizacji obu połączonych Ministerstw, która spowoduje zapewne przejście przez Min. Komunikacji działów komunikacyjnych, a więc: drogi kołowe i drogi wodne.

Nieuniknionem wydaje się wypłynięcie przy tej reorganizacji wielokrotnie już podnoszonej sprawy rozdziału pomiędzy władzą nadzorczą a zarządem faktycznym, dziś ześrodkowanych w rękach Ministra. Ogromna różnorodność techniczna środków komunikacyjnych, reprezentowanych przez koleje, lotnictwo, żeglugę rzeczna i drogi kołowe, uniemożliwia ześrodkowanie zarządu niemi w jednych rękach, naodwrot zaś konieczność skoordynowania ich działalności i przystosowania do wspólnej pracy dla dobra kraju wymaga nadzoru jednolitego. Pogodzenie tych dwóch sprzecznych zadań może być osiągnięte jedynie przez pozostawienie w rękach Ministra nadzoru zwierzchniego, a zlecenie zarządu bezpośredniego nad każdym z tych rodzajów komunikacji osobnemu organowi.

J. G.

KONKURENCJA SAMOCHODÓW Z KOLEJAMI A KWESTJE PODATKOWE.

— Ostatnio dokonane przez Zarząd P. K. P. badania w zakresie przewozu towarów ujawniają fakt, iż w obecnym czasie poważną rolę odgrywa jako szluczny, a szkodliwy dla kolei, natomiast sprzyjający rozwojowi przewozów kołowych czynnik — prowadzona systematycznie kontrola dokumentów i ksiąg kolejowych przez władze skarbowe.

Podstawą tej kontroli jest art. 47 ustawy z dn. 15/VII 1925 r. o państwowym podatku przemysłowym, który ustala, iż wszelkie urzędy, instytucje kredytowe, przedsiębiorstwa komunikacyjne, przedsiębiorstwa zarobkowe handlowe i przemysłowe obowiązane są zezwalać urzędnikom skarbowym na bezpłatne przeglądanie ksiąg, dokumentów i zapisków, zawierających wiadomości, dotyczące towarów sprzedawanych, zastawianych, nadawanych, odbieranych i clonnych. Z tych zapisków mogą władze skarbowe dla swego użytku czynić wyciągi i t. p., zachowując tajemnicę handlową.

Ta podstawa stawia pozornie narówni przedsiębiorstwa kolejowe, żeglugowe i samochodowe, o ile chodzi nie tylko o kontrolę obrotu samego przedsiębiorstwa, ale również o ile chodzi o kontrolę obrotu pomiędzy klientami kolei czy samochodu, t. j. pomiędzy nadawcą i odbiorcą przesyłki. W praktyce ma się jednak rzecz inaczej. Władza skarbowa w stosunku do samochodu zadowala się kontrolą podatku przemysłowego od własnego obrotu danego przedsiębiorcy, a obrotu klienteli badać nie może, gdyż brak jej środka do wykonywania kontroli, jakim są właśnie księgi, dokumenty i zapiski, wzorowo i w myśl ścisłych i rygorystycznych przepisów prowadzone przez kolej, a nie istniejące w przedsiębiorstwach samochodowych.

Śród przedsiębiorstw samochodowych należy rozróżnić 3 rodzaje: pierwszy — są to przedsiębiorstwa samochodowe warsztatów i kupców dla rozwózki własnych towarów do klienta; nie jest to sensu stricto przewóz zarobkowy, nie podlega on opodatkowaniu podatkiem przemysłowym, nie podlega też kontroli obrotu pomiędzy takim kupcem a jego klientem; drugi rodzaj — to imprezy zarobkowe, przy których właściciel samochodu podnajmuje się z całym wozem temu czy innemu ekspedytorowi, czy fabrykantowi; trzeci rodzaj — najrzadszy — to przewóz, uskuteczniany na pewnym stałym odcinku przez przewoźnika, przewożącego we własnym imieniu i na własny rachunek towarów różnych nadawców, także w małych partjach; chodzi tu o przedsiębiorstwo linjowe najbardziej podobne do kolejowego.

Niestety, ani prawo handlowe, ani samochodowe nie przewiduje do dziś dnia obowiązku prowadzenia ksiąg handlowych czy dokumentów przewozowych dla samochodów ostatniego 2 rodzaju; zresztą pierwszy rodzaj przewozu, jako nie podle-

¹⁾ P. „Polska Gospodarcza” zesz.: 24/1931 (str. 978) i 45/1931 (str. 1528).

gający wogóle ustawie o podatku przemysłowym, nie podlega też i kontroli obrotu z klientami.

Oplakane są skutki tej nierówności, jak i tylu innych nierówności prawnych między koleją a samochodem, o których mowa była już w poprzednich zeszytach tyg. „Polska Gospodarcza”.

Ostatnie 2 lata stały się wprost latami przełomowymi w układzie przewozu kolei i samochodów. Podczas gdy przewóz towarowy po raz pierwszy spadł w efektach i wpływach o przeszło 20%, co pozostaje głównie w związku z kryzysem ekonomicznym, to w tym samym czasie ilość zarobkujących samochodów ciężarowych wzrastała, ilość linii towarowych podwoiła się, konkurencja rozwinęła się bardzo poważnie — pomimo, a także poczęści i z powodu kryzysu. Podatek drogowy nie skrępował w niczym zarobkowego przewozu towarów; nieczynne samochody zamkniętych fabryk puszczono na drogi, po których przewóz uprawiany jest przez przygodnych spekulantów, bez poważniejszej kalkulacji, tylko z chęcią zarobienia kilku groszy, co wytwarza niebezpieczną konkurencję dla skrępowanego różnymi obowiązkami przewozu kolejowego.

Przewóz zarobkowy towarów samochodami wybrał sobie przytem najwygodniejsze i najłatwiejsze zadania. Przewozi tylko towary cenne, t. j. takie, z których drogiego taryfowania kolei ma odbić sobie straty, ponoszone na przewozie (zwłaszcza eksportowym) artykułów masowych. Przewozi tylko w relacjach dalszych, pozostawiając bliższe komunikacji konnej. Przewozi prawie wyłącznie w relacjach konkurencyjnych dla kolei, t. j. między większymi centrami handlowymi, w kierunkach i w partjach przewozu, urobionych z dawien dawna przez kolej. Dowiezienie i przewożenie w relacjach nowych jest minimalne. Samochód nie stwarza nowego pola pracy, a odbiera go tylko kolei. Przytem wielkim ułatwieniem jest tu istniejący w 67 miastach podatek przywózowy miejski, którego wysokość dochodzi do $\frac{1}{3}$ ceny przewozu, podczas gdy wszystkie podatki razem, jakie płaci samochód, wynoszą nie więcej niż kilkanaście procent ceny przewozu samochodowego, a, jak wiadomo, podatku drogowego nie należy uważać za podatek, lecz za zwrot kosztu utrzymania dróg, które przecież kolej ponosi w 100%.

Podczas gdy, jak zaznaczono wyżej, spadek przewozów na kolejach w 1931 r. wynosi ogólnie przeszło 20% na liniach między dużymi węzłami i centrami handlowymi, spadek ten w odniesieniu do drobnicy jest znacznie większy i często stanowi nawet przeszło połowę, a nawet $\frac{2}{3}$ poprzedniego przewozu. Przewozy ekspresowe doszły niejednokrotnie do $\frac{1}{5}$ swej uprzedniej wysokości, podczas gdy ilość linii samochodowych znacznie wzrosła i naogół w stosunku do 1929 r. podwoiła się. Zależnie od pory roku 1.000 — 1.500 samochodów trudni się zarobkowym przewozem pozamiejscowym. Z tego około $\frac{2}{3}$ trudni się przewozem dalekobieżnym, między dużymi centrami, dostatecznie połączonymi koleją, narażając kolej na utratę ok. 25 — 30 miljn. wpływów.

Zarządzenia kolei, idące w kierunku przyspieszenia przewozów i ułatwień, sprawiły, że szybkość handlowa, w znacznym stopniu polepszyła się i uchodzi za wystarczającą w najważniejszych relacjach, nawet przy przewozie masowym, zwyczajnym. Większa szybkość samochodu nie odgrywa przy ogóle przesyłek znaczącej roli. Moment dowozu do i od kolei tracą się na dalszych przestrzeniach, gdzie kolej staje się coraz

tańszą. Zresztą i wielkie przedsiębiorstwa samochodowe nie zawsze bezpośrednio dowożą towar do domu.

Natomiast wzmagający się kryzys wzmocnił negatywne nastawienie w stosunku do wszystkiego, co ma związek z opodatkowaniem. Dotychczasowi klienci kolei coraz tłumniej uciekają od niej i wolą narażić towar na mniej bezpieczny i mniej solidny przewóz samochodami na dalekich dystansach niż poddawać się opłatom podatku miejskiego i poddawać się kontroli skarbowości, która w każdej przesyłce znajduje podstawę do obciążenia podatkiem przemysłowym. Samochód, wobec nie prowadzenia ksiąg, nadaje się dla obejścia obydwóch podatków. Zwarte transporty dalekobieżne, np. z Łodzi do Wilna, Białegostoku, Lwowa, Krakowa, Katowic, Warszawy, Poznania, Gdańska i w innych ok. 200 relacjach dalekobieżnych na terenie całej Polski, odpadają od kolei. Zarządzenia taryfowe kolei, przeciwdziałające temu, nie są możliwe, skoro równocześnie żąda się od kolei dalszej obniżki i ulg taryfowych dla złażenia skutków kryzysu.

Wolny w Polsce przewóz zarobkowy samochodami prowadzi powoli, lecz stale do zachwiania obecnego systemu gospodarki kolejowej. Motoryzacja, to ogromne dobrodziejstwo życia gospodarczego, obiera sobie bowiem niewłaściwy przedmiot i zasięg prac, nieusprawiedliwiony z natury rzeczy, a umożliwiony tylko zupełnie odmienną organizacją, prawami i obowiązkami publicznymi: kolei i samochodu.

Jeśli powoli i u nas zrozumienie dalszych ujemnych konsekwencji takiego stanu rzeczy staje się wyraźniejszym, to niezwłocznie spowodować ono winno usunięcie najbardziej nowych przywilejów komunikacji kołowej. Tu należałoby umorzenie podatku miejskiego oraz reforma kontroli podatku przemysłowego.

Kontrola skarbową, stosowaną prawie wyłącznie na kolei, staje się czasem podstawą do podwójnego opodatkowania. Kontrola prowadzi często do wyników fikcyjnych, gdyż strony w obawie przed nią przedstawiają fałszywych nadawców i odbiorców, lub używają pośrednictwa w zakresie odbioru, które nie stwierdza w żadnym razie, co się z towarem dalej stało, i czy wymiar podatku jest należyty.

Wnioski co do kontroli nasuwają się następujące:

- 1) albo kontrolę należy znieść na kolejach (podobnie jak np. w bankach);
- 2) albo niezwłocznie zaprowadzić przymus księgowania i listów przewozowych (śladem Niemiec, Austrii i t. p.) dla każdego zarobkowego przewozu samochodowego.

To drugie zarządzenie może być wprowadzone w życie w drodze odpowiedniego przepisu wykonawczego do ustawy o koncesjonowaniu przewozów samochodowych, której projekt wpłynął do Sejmu.

Oczywiście, iż tylko pierwsze z tych zarządzeń załatwiłoby sprawę ostatecznie i wyczerpująco. Wykonanie bowiem kontroli na drogach kołowych będzie zawsze tylko połowiczne, problematyczne i pozorne, nie obejmując innego przewozu prócz czysto zarobkowego.

A. Dobiecki

OBNIŻENIE MIEJSCOWYCH OPŁAT KOLEJOWYCH NA STA JACH OBSZARU W. M. GDAŃSKA — p. niżej.

ŻEGLUGA I SPRAWY MORSKIE

OBNIŻENIE MIEJSCOWYCH OPŁAT KOLEJOWYCH NA STACJACH OBSZARU W. M. GDAŃSKA. — Do bolączek gdańskiego ruchu portowego należy zaliczyć specjalne opłaty, pobierane w miejscowym przewozie kolejowym. W przeciwieństwie do głównych opłat przewozowych wysokość pewnej grupy opłat miejscowych nie zawsze daje się zgóry ustalić.

Celem zabezpieczenia się przed nie dającymi się zgóry ustalić opłatami miejscowymi, spedytorzy gdańscy zmuszeni są obciążać ryczałtowo stawki przeładunkowe dodatkowymi kosztami, przyczem za podstawę kalkulacji biorą, oczywiście, wypadek najmniej korzystnego ich rozłożenia. To zjawisko o charakterze czysto miejscowym, związane, zresztą, z naturalnym położeniem portu gdańskiego, zrodziło wśród sfer kupieckich specjalne pojęcie t. zw. „ryzyka gdańskiego”, co się, oczywiście, nader niekorzystnie odbija na całości obrotów przeładunkowych.

Od szeregu lat dążeniem Rady Portu było uwolnienie obrotów portowych od tych „kosztów przypadkowych”. Z pośród badanych możliwości ich zlikwidowania, na wymienienie za-

śluje projekt wprowadzenia ryczałtowej opłaty dla wszystkich stacyj portowych, obliczonej według przeciętnej wartości wszelkich wchodzących w grę dodatkowych usług kolejowych. Po dokładnym jednak zestawieniu kosztów eksploatacyjnych tych świadczeń, okazało się, że wprowadzenie jednej przeciętnej opłaty na przewozy wszelkiego rodzaju musiałyby doprowadzić do zbytńięgo podrożenia obecnych stawek taryfowych, a ponadto do nieusprawiedliwionego obciążenia tych kosztów przewozowych, przy których wspomniane świadczenia specjalne nie wchodzi w ogóle w rachubę.

Po dłuższych rokowaniach Rady Portu z Okręgową Dyrekcją Kolei Państwowych w Gdańsku ustalono następujące zasady dla rozwiązania poruszonego zagadnienia:

- 1) zarząd kolejowy rezygnuje bez odszkodowania z pobierania dotychczasowych opłat dodatkowych za przewóz wagonów załadowanych: a) między stacją Gdańsk-Troyl a Westerplatte, b) między stacją Gdańsk-Holm a I i II cyplem Holmu, c) między stacją Gdańsk-Nowy Port-Dworzec Wiślany a Marinekohlenlager;
- 2) opłaty za przedstawienie wagonów z węglem z torów przy

wywrotnicach na tory nadbrzeżne po obu stronach basenu Wisłoujścia zostają obniżone o 50%);

3) opłaty za przewóz przesyłek wagonowych między poszczególnymi stacjami portowymi będą pobierane w ruchu importowym na zasadzie tych samych ulgowych stawek, które obowiązują dotychczas w ruchu eksportowym, przyczem dopuszczone zostaje w obu kierunkach złożenie towaru na skład;

4) Dyrekcja Kolejowa uznaje tory wzdłuż lądowej rampy składow Rady Portu w Wolnej Strefie za tory ogólnego użytku i rzeka się pobierania opłat za podstawianie wagonów na te tory w wysokości \mathcal{Z} 2'60 od wagonu.

Wymienione ułatwienia względnie ulgi przewozowe wchodzi w życie w ramach nowej miejscowej taryfy P. K. P. z ważnością od dn. 1/IV 1932 r.

Korzyści, jakie omówiona reforma opłat miejscowych przynosi w porównaniu ze stanem dotychczasowym, można streścić w sposób następujący:

Od przesyłek, przeznaczonych do wywozu morzem lub nadchodzących morzem, pobierane będą w komunikacji z wszystkimi portowymi stacjami gdańskimi, jedynie właściwe (główne) opłaty przewozowe bez dodatkowych opłat za przewóz miejscowy. W ten sposób transport towarów zostanie uwolniony od „kosztów przypadkowych”, a jednocześnie zniknie przyczyna dotychczasowego stronienia od „drogich” dworców portowych.

Jak wykazuje doświadczenie, mimo całej uwagi samych interesantów, jak i pracowników kolejowych, dość często zdarzają się fakty, że na tory, obsługujące urządzenia węglowe, podstawiane są omyłkowo wagony, nie nadające się z technicznych powodów do przeładunku na wywrotnicach, skutkiem czego zachodzi konieczność przestawienia tych wagonów na tory przybrzeżne, gdzie następuje przeładunek za pomocą normalnych dźwigów. Za takie — do pewnego stopnia nieuniknione — przestawienie wagonów pobiera kolej dotychczas opłatę \mathcal{Z} 8 — 10 od przesyłki węglowej, w zależności od ładowności danego wagonu. Obecnie opłata ta zostaje obniżona o połowę. Tak znaczne obniżenie opłaty, której dotychczasowa wysokość bezsprzecznie odstraszała interesantów od kierowania transportów węgla via stacja Gdańsk-Troyl, wpłynęła w znacznym stopniu na intensywniejsze wykorzystanie głównych urządzeń do przeładunku węgla w basenie Wisłoujścia.

Opłaty miejscowe za przewóz przesyłek importowych między 2 stacjami portowymi obliczano dotychczas na zasadach ogólnych. Dotyczy to również przesyłek, przeznaczonych do dalszego wywozu morzem, a więc przesyłek eksportowych, o ile towar złożony w międzyczasie na skład. W tych wypadkach wynosił np. fracht od ładunku 15 tonn w komunikacji między stacją Gdańsk-Wolna Strefa a Gdańsk-Dworzec Wiślany, a więc na odległość 5 km (w \mathcal{Z}): dla towarów kl. tar. I 88'50, — II 84'00, — III 79'50, — IV 76'50, — V 73'50 i t. d.

Natomiast według nowej taryfy pobierane są w obu kierunkach przewozowych, bez względu na to, czy w międzyczasie złożono towar na skład, opłaty następujące: przy ładunku wagonowym do 15 t — 10'50, — do 20 t — \mathcal{Z} 16'60, — powyżej 20 t — \mathcal{Z} 21'00.

Tak znaczne obniżenie kosztów przewozu przyczyni się, nie-

wątpliwie, do wzrostu ładunków zbiorowych w imporcie przez Gdańsk do Polski i innych dalej położonych krajów.

Rada Portu już od kilku lat usiłuje skoncentrować obrót wysokowartościową drobnicą na terenach portowych, położonych w bezpośredniej bliskości morza, wnosząc tam cały szereg nowoczesnych hal i składów. Zniesienie zatem opłat za podstawienie wagonów na tory, obsługujące hale Rady Portu na północnej i południowej stronie, winno być powitane przez zainteresowanych ze szczególnym zadowoleniem. Niewątpliwie, przyczyni się to do dalszej koncentracji obrotu drobnicy w Wolnej Strefie, a w następstwie tego do dalszego potaniaenia kosztów przeładunku.

Polskie Koleje Państwowe przez omówione ulgi i ułatwienia taryfowe w znacznym stopniu przyczyniły się do pozytywnego rozwiązania tak nagłej sprawy obniżenia kosztów przeładunku w porcie gdańskim, co tem więcej godne jest podkreślenia, że odbyło się to bez przerzucenia powstałych stąd ciężarów na inne opłaty kolejowe. Należy oczekiwać, że omówione posunięcia P. K. P. wpłyną odpowiednio na kształtowanie stawek przeładunkowych przez gdańskich spedytorów, a tem samem port gdański poważnie zyska na sile atrakcyjnej.

B. Z.

RYNEK FRACHTOWY. — W ub. tygodniu wobec zbliżających się świąt notowano znaczne osłabienie ruchu na rynkach frachtowych. Specjalnie zaś osłabło zapotrzebowanie tonnażu pod ładunki zboża, co wywołane zostało wiadomością, że Farm Board Stanów Zjedn. zamierza w najbliższych czasach wypuścić na rynek kolosalne zapasy zboża. W związku z powyższym notowano znaczne obniżenie stawek na rynkach Australji, Kuby i La Platy.

Na rynku La Platy zafrachtowano ogółem 18 statków o łącznym tonnażu 116.100 t, przyczem kontrakty obejmowały głównie średniego typu statki z portów górnego biegu rzeki do Anglii i Kontynentu, dokąd płacono sh 18/3 do sh 17 przy załadunkach w marcu.

Na rynku północno-amerykańskim ponował spokój, zainteresowanie tonnażem pod cukier z Kuby było słabe, następstwem czego był spadek stawek o 6d na tonnie.

Frachtowanie na rynkach Dalekiego Wschodu było bardzo ograniczone. Brak tonnażu pod natychmiastowe załadunki umożliwił utrzymanie stawek na poprzednim poziomie.

Spodziewane jest w najbliższym czasie wznowienie nawigacji na Dunaju. W portach czarnomorskich południowej Rosji spokój. Notowano pewne zapotrzebowanie tonnażu pod ładunki węgla z Marjupola, Mikołajewa i Teodozji do Stanów Zjedn. Am., począwszy od kwietnia po grudzień. Zawarto szereg kontraktów na ładunki rudy i fosfatów z portów śródziemnomorskich do Anglii i Kontynentu. Niema jednak zainteresowania da'szym tonnażem.

Zbliżające się święta bardzo ujemnie oddziały na eksport węgla angielskiego.

Z Gdyni/Gdańska zafrachtowano kilka mniejszych statków pod zboże do Danji i Belgji oraz pod drzewo do Holandji. Transport drzewa do Francji jest chwilowo wstrzymany wobec projektu podwyższenia cła na drzewo, importowane z Polski do Francji.

POCZTA I TELEGRAF

POD REDAKCJĄ MINISTERSTWA POCZT I TELEGRAFÓW

RUCH POCZTOWY, TELEGRAFICZNY I TELEFONICZNY W STYCZNIU 1932 R. w ważniejszych miastach przedstawiał się w sposób następujący (w tys. jednostek, wzgl. \mathcal{Z}):

Nazwa miejscowości	Listy zwykłe i polecane	Listy wartościowe	Paczki	Przesyłki za pobraniem	Zlecenia pocztowe	Przekazy poczt. i telegr. (wplac. wzgl. wplac. na kwotę)	Wpłaty wzgl. wpl. P. K. O. (na kwotę)	Czasopisma	Telegramy	Rozmowy telef. między-miastowe i z zagranicą
N a d a n o w u r z ę d a c h										
Warszawa	13.496 2	18'1	106'2	32'8	22'2	11.600'3	27.176'7	2.900'4	42'7	121'3
Łódź	1.796'2	2'6	27'4	8'1	57'9	2.960'6	17.261'5	438'1	13'1	41'3
Lwów	3.168'2	4'2	32'8	10'7	12'0	3.223'7	9.177'7	1.659'8	15'3	28'0
Poznań	10.624'0	1'9	30'5	17'9	2'9	3.600'6	13.159'1	1.751'9	11'5	31'7
Kraków	2.502'8	3'9	33'4	10'3	8'6	3.119'3	10.080'4	1.918'1	10'2	41'2
Wilno	1.092'4	1'7	10'5	4'9	3'0	1.443'6	3.502'8	639'1	6'0	8'3
Katowice	1.251'4	1'3	13'6	7'1	4'6	2.034'8	5.633'6	541'3	6'1	60'7
Bydgoszcz	1.457'7	0'8	9'8	2'8	1'4	1.359'9	4.228'7	593'7	4'0	16'3
Białystok	603'7	0'6	20'1	0'8	2'2	772'1	2.580'7	10'2	2'4	8'1
Gdynia	405'8	0'1	2'0	0'4	0'1	642'2	2.498'5	5'8	3'6	18'7

		Nadeszło do urzędów									
Warszawa	9.698 0	15 6	41 0	5 7	12 9	11.879 9	4.152 4	642 9	63 4	144 6	
Łódź	1.691 4	1 1	21 1	3 9	10 5	6.287 8	1.111 0	193 8	13 4	34 3	
Lwów	4.145 4	5 7	31 6	4 1	4 5	4.776 8	3.704 9	257 5	16 4	29 4	
Poznań	2.428 8	1 2	19 3	7 7	1 2	3.238 9	1.512 5	130 1	11 4	39 1	
Kraków	3.094 2	4 2	24 6	3 7	4 7	2.349 8	2.424 8	71 7	17 2	44 4	
Wilno	1.153 1	3 2	8 8	3 1	1 9	2.117 7	760 0	54 7	6 3	10 6	
Katowice	1.270 8	1 1	11 6	3 2	2 8	1.427 4	599 4	103 7	6 1	51 0	
Bydgoszcz	915 1	1 1	9 8	2 8	0 7	11 270 7	840 5	409 3	3 4	15 8	
Białystok	541 5	1 8	6 2	0 8	1 1	765 4	238 7	65 1	2 1	10 4	
Gdynia	345 2	0 1	4 4	1 4	0 5	374 9	239 8	65 7	2 8	15 1	

Rozmów telefonicznych miejscowych przeprowadzono: w Warszawie 22.545.426, w Łodzi 5.048.235, we Lwowie 4.487.821, w Krakowie 3.134.604, w Wilnie 1.970.622, w Poznaniu 1.235.014, w Katowicach 1.132.570, w Bielsku 831.189, w Bydgoszczy 752.895, w Toruniu 731.343, w Kielcach 723.783, w Grodnie 717.268, w Białymstoku 700.900.

WPŁYWY I ROZCHODY PRZEDS. „POLSKA POCZTA, TELEGRAF, TELEFON I RADJOTELEGRAF” W STYCZNIU 1932 R. przedstawiały się, jak następuje (w zł):

	Wpływy	Rozchody
Dyrekcje Poczty i Telegrafów	1.103 75	67.096 50
Urzędy poczt., telegr. i telef.	16.714.433 45	5.838.166 22
Radjotelegraf	299.779 36	286.101 73

Główny Skład Materiałów Poczty	91 88	13.108 68
Główny Skład Materiałów Telegr. i Tel.	231 82	60.689 44
Izba Kontroli Rachunkowej P. i T.	2.249 74	48.517 41
Emerytury	3.529 62	7.125 41
Państwowe Zakłady Tele- i Radjo- techniczne	12.879 56	—
Razem:	17.032.091 68	6.320.805 29

Nadwyżka wpływów nad rozchodami w Państwowym Przedsiębiorstwie „Polska Poczta, Telegraf, Telefon i Radjotelegraf” w styczniu 1932 r. wynosiła zł 10.711.286 29. Niezależnie od tego dochody i wydatki Zarządu, wykonywanego przez Ministerstwo Poczty i Telegrafów, stanowiły zł 666 60 w dochodach i zł 81.239 06 w wydatkach.

KRONIKA BIEŻĄCA

PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ

USTAWY:

Ustawa skarbowa na okres od 1/IV 1932 r. do 31/III 1933 r. — ust. z dn. 18/III 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 23, poz. 175).

Ratyfikacja światowej konwencji pocztowej, 6 porozumień światowego związku pocztowego oraz 3 protokołów końcowych, podpisanych w Londynie dn. 28/VI 1929 r. — ust. z dn. 18/II 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 24, poz. 180).

Ratyfikacja konwencji weterynaryjnej między Polską a Belgią, podpisanej w Brukseli dn. 18/XII 1930 r. — ust. z dn. 18/II 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 24, poz. 182).

Ratyfikacja konwencji, dotyczącej utworzenia Międzynarodowego T-wa Kredytu Hipot. Rolnego, wraz z kartą utworzenia i statutami T-wa, podpisanej w Genewie dn. 21/V 1932 r. — ust. z dn. 18/II 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 24, poz. 183).

Ratyfikacja umowy polsko-niemieckiej o ułatwieniach w komunikacji kolejowej w tranzycie przez Polskę, podpisanej w Berlinie dn. 21/XI 1930 r. — ust. z dn. 18/II 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 24, poz. 184).

Ratyfikacja porozumienia między Polską a Francją z dn. 2/VI 1931 r. o zmianie § 1 art. 14 konwencji weterynaryjnej polsko-francuskiej — ust. z dn. 18/II 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 24, poz. 185).

Zmiana ustawy z dn. 3/VIII 1922 r. o Najwyższym Trybunale Administracyjnym — ust. z dn. 25/II 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 24, poz. 186).

Ulgi kredytowe dla instytucji rolniczych — ust. z dn. 25/II 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 24, poz. 188).

Dobra, skonfiskowane przez byłe rządy zaborcze uczestnikom walk o niepodległość — ust. z dn. 18/III 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 24, poz. 189).

Zmiana niektórych postanowień rozp. Prezydenta Rzplitej z dn. 6/III 1928 r. o żegludze i spławie na śródlądowych drogach wodnych — ust. z dn. 18/II 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 25, poz. 215).

Wykonywanie planów parcelacyjnych — ust. z dn. 25/II 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 25, poz. 216).

Zbywanie statków i łodzi polskich, używanych na śródlądowych drogach wodnych — ust. z dn. 7/III 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 25, poz. 217).

Ulgi w egzekucji sądowej przeciwko gospodarzom rolnym — ust. z dn. 7/III 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 25, poz. 219).

Dodatkowy kredyt na rok 1931/32 — ust. z dn. 10/III 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 25, poz. 220).

Ułatwienie spłaty uciążliwych zobowiązań, obciążających gospodarstwa rolne — ust. z dn. 12/III 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 25, poz. 221).

Zatwierdzenie zmiany art. 53 statutu Banku Polskiego — ust. z dn. 17/III 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 25, poz. 222).

Zmiana niektórych przepisów ustaw, dotyczących finansów komunalnych — ust. z dn. 17/III 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 25, poz. 223).

Dodatkowy kredyt na rok 1931/32 — ust. z dn. 18/III 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 25, poz. 224).

Dodatkowe kredyty na rok 1931/32 — ust. z dn. 18/III 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 25, poz. 225).

Tymczasowe stosowanie wyjątkowych zasad bilansowania — ust. z dn. 18/III 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 25, poz. 226).

Zmiana rozp. Prezydenta Rzplitej z dn. 14/III 1928 r. o prawie lotniczym — ust. z dn. 28/I 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 26, poz. 227).

Zwolnienie od podatku dochodowego w zakładach ubezpieczeń nadwyżek, powstałych z przeszacowania nieruchomości — ust. z dn. 25/II 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 26, poz. 228).

Zmiany w rozp. Prezydenta Rzplitej z dn. 22/VIII 1927 r. o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych — ust. z dn. 25/II 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 26, poz. 229).

Przenoszenie portfeli ubezpieczeniowych — ust. z dn. 25/II 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 26, poz. 231).

Uchylenie u. t. z dn. 28/II 1919 r. w sprawie zaopatrzenia ludności w drzewo budulcowe i opałowe — ust. z dn. 25/II 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 26, poz. 232).

Uchylenie ust. z dn. 2/III 1920 r. o organizacji technicznej odbudowy wsi, miast i miasteczek — ust. z dn. 25/II 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 26, poz. 233).

Właćwość Ministra Reform Rolnych w zakresie wykonywania meljoracyj — ust. z dn. 9/III 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 26, poz. 235).

Fundusz Obrotowy Reformy Rolnej — ust. z dn. 9/III 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 26, poz. 236).

Połączenie przedsiębiorstw państwowych „Polska Agencja Telegraficzna” i „Wydawnictwa państwowe” — ust. z dn. 10/III 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 26, poz. 237).

Zaopatrzenie inwalidzkie — ust. z dn. 17/III 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 26, poz. 238).

Zmiana niektórych przepisów, dotyczących zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszów państwowych i zawodowych wojskowych — ust. z dn. 18/III 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 26, poz. 239).

Utworzenie państwowego przedsiębiorstwa „Polski Monopol Tytoniowy” — ust. z dn. 18/III 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 26, poz. 240).

ROZPORZĄDZENIA MINISTRÓW:

Zmiany w rozporządzeniu o pomocy kredytowej na meljoracje, przeprowadzane przy dokonywanej przez urzędy ziemskie przebudowie ustroju rolnego — rozp. Ministra Ref. Roln., wydane w porozumieniu z Ministrami: Skarbu i Roln., z dn. 1/III 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 24, poz. 192).

Zmiany w rozporządzeniu o sposobie pobierania opłat za prace meljoracyjne, dokonywane przy przebudowie ustroju rolnego — rozp. Ministra Ref. Roln. z dn. 1/III 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 24, poz. 193).

Przyznanie wyjątkowych ulg w spłacie należności z tytułu długoterm. pożyczek w listach zastawn. i oblig. meljor. P. B. R. — rozp. Ministra Ref. Roln. w porozumieniu z Ministrami: Skarbu i Roln. z dn. 10/III 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 24, poz. 194).

Przeniesienie pożyczek w listach zastawn. P. B. R. do dłuższego okresu umorzenia — rozp. Ministra Ref. Roln. w poroz. z Ministrami: Skarbu i Roln. z dn. 10/III 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 24, poz. 195).

Zmiana rozp. wykonawczego do rozp. Prezydenta Rzplitej z dn. 26/III 1927 r. o monopolu spirytusowym — rozp. Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrami: Spr. Wewn. oraz Przem. i Handlu. z dn. 19/III 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 24, poz. 200).

Uzupełnienie ordynacji pocztowej — rozp. Ministra Poczty i Tel. z dn. 12/III 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 24, poz. 201).

Uzupełnienie taryfy pocztowej — rozp. Ministra Poczty i Tel. z dn. 12/III 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 24, poz. 202).

Warunki, obowiązujące przy przesyłaniu prospektów i okazowych wydawnictw czasopism, zgłoszonych do pręnumeraty za pośrednictwem poczty — rozp. Ministra Poczty i Tel. z dn. 12/III 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 24, poz. 203).

Cła maksymalne — rozp. Ministrów: Skarbu, Przem. i Handlu oraz Rolnictwa z dn. 26/III 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 26, poz. 247 — szczeg. p. str. 399).

TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPOŁEKACH AKCYJNYCH

9 kwietnia:

— „Górnośląska Wytwórnia Chemiczna dawn. F. Reichelt”, S. A. — o g. 15 w lok. S-ki w Katowicach, Jagiellońska 5.

— „Warszawskie Zakł. Przemysłowe WYROBU DROZDŻY PRASOWANYCH, SŁODU I SPIRYTUSU”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Marszałkowska 117.

— „Polski Bank Handlowy w Poznaniu”, S. A. — o g. 13½ w lok. S-ki w Poznaniu, Al. Marcinkowskiego 19.

11 kwietnia:

— „T-wo Hoteli i Pensjonatów Bristol”, S. A. — o g. 17 w Hot. Bristol w Zakopanem.

— „Wielkopolskie T-wo Budowlane „Rika”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w Bydgoszczy, Marcinkowskiego 7.

— „T-wo Przemysłowo - Górnicze „Prasza - Pilawa”, S. A. w likw. — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Krak.-Przedm. 7, m. 27.

12 kwietnia:

— „Zakłady Chemiczne w Winnicy”, S. A. — o g. 11 w lok. S-ki w Winnicy pod Warsz., poczta Henryków.

— „T-wo Handlowo - Przemysłowe „Real”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Widok 24.

— „Zachodnio Polska Hurtownia Rur”, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w Poznaniu, Św. Marcina 21.

13 kwietnia:

— „Cukrownia i Rafinerja „Sołków”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Ordynacka 5, m. 1.

14 kwietnia:

— „Bank Handlowo - Przemysłowy w Włocławku”, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w Włocławku, Cyganka 19.

— „Fabr. Mydeł i Perfum „Warszawskie Laboratorium Chemiczne”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Złota 61.

— „Zakł. Akumulatorowe systemu „Tudor”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Złota 35.

— „Zakł. Kauczukowe „Piastów”, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w Warszawie, Złota 35.

— „Polskie T-wo Akumulatorowe”, S. A. — o g. 16 w lok. S-ki w W-wie, Al. Jerozolimskie 45.

— „Fabr. Chemiczna Gzichów”, S. A. — o g. 16 w lok. S-ki w W-wie, Chmielna 10.

— „Uzdrowiska Krajowe” S. A. w likw. — o g. 15 u Not. W. Biernackiego w W-wie, Kapucyńska 6

— „Jurata” Uzdrowisko na lów. Helu, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w W-wie, Marszałkowska 7, m. 1.

— „Zjedn. Zakł. Chemiczne „Zagózdżon”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Grójecka 56.

15 kwietnia:

— „Krajowy Związek Przemysłowy”, S. A. w likw. — o g. 11 w lok. Ziems. B-ku Kredytowego we Lwowie, 3 Maja 5.

— „Zjednoczone Fabr. Maszyn, Kocioł i Wagonów L. Zieleniewski i Fitzner-Gamper”, S. A. — o g. 16 w lok. Izby Handl. i Przem. w Krakowie, Długa 1, I p.

— „S. A. Budowy Transmisji, Maszyn i Odlewni Żelaza w Łodzi” — o g. 17 w lok. S-ki w Łodzi, Piotrkowska 217.

— „T-wo Przemysłowo - Leśne „Lasy Polskie”, S. A. — o g. 11 w lok. S-ki w Bydgoszczy, Przemysłowa 22.

16 kwietnia:

— „Kielecka Odlewnia”, S. A. — o g. 17 w lok. S. A. „Granat” w W-wie, Al. Ujazdowskie 9a.

— „Przemysł Metalowy „Granat”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Al. Ujazdowskie 9a.

— „Górnośląska Fabr. Celulozy i Papieru”, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w Czułowie, pow. pszczyński.

— „Międzynar. Bank Handlowy”, S. A. — o g. 12 w lok. S-ki w Katowicach, Marjańska 2.

— „T-wo Akc. Manufaktury Bawełnianej Lorentz i Krusche” — o g. 17 w lok. S-ki w Zgierzu, 1 Maja 5.

— „Lesienicka Fabr. Drożdży Prasowanych i Spirytusu”, S. A. — o g. 11 w B-ku Dyskont. Warsz., Oddz. we Lwowie, 3 Maja 14.

— „Arwogaz”, Fabr. Gazomierzy, Wodomierzy i Armatur, S. A. — o g. 12 u Not. St. Czerwińskiego w Poznaniu, pl. Wolności 14a.

— „Ząbkowicka Fabr. Szklana”, S. A. — o g. 9 w lok. S-ki w Ząbkowicach.

— „T-wo Białostockiej Manufaktury „Eugenjusz Becker i S-ka”, S. A. — o g. 17 w Resursie Obywat. w W-wie, Krak.-Przedm. 64.

— „Lubań - Wronki”, Przemysł Ziemniaczany, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w Luboniu.

17 kwietnia:

— „T-wo Browaru „Szopen”. S. A. — o g. 19 w lok. S-ki w Wilnie, Sierakowskiego 18.

18 kwietnia:

— „Fabr. i Pralnia Bielizny „opus”, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w W-wie, Nowolipki 5.

— „Fabr. WYROBÓW Jedwabnych „Klinge i Schultz”, S. A. — o g. 11 w lok. S-ki w Łodzi, Piotrkowska 106.

— „T-wo Kopalń i Zakładów Hutniczych Sosnowieckich”, S. A. — o g. 11 w lok. S-ki w W-wie, Kapucyńska 3.

— „Polska S-ka Wytworów Chemicznych „Roche”, S. A. — o g. 16 w lok. S-ki w W-wie, Rakowiecka 19.

19 kwietnia:

— „Wołyński Syndykat Handlowo - Rolniczy”, S. A. w likw. — o g. 16 u Adw. W. Wańkowicza w Równem, 13 Dywizji 15.

— „Grodzieckie T-wo Kopalń Węgla i Zakł. Przemysłowych”, S. A. — o g. 10 w lok. S-ki w Grodźcu.

— „Schneider i Zimmer, Młyn Parowy”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w Lesznie.

SKARBOWOŚĆ I FINANSE

SPRAWY BUDŻETOWE

DOCHODY I WYDATKI BUDŻETOWE W LUTYM 1932 R. — Według danych tymczasowych dochody i wydatki budżetowe w lutym 1932 r. w zestawieniu z odpowiednimi danymi za luty 1931 r. przedstawiały się następująco (w tys. zł):

	Dochody		Wydatki	
	1932	1931	1932	1931
A. — ADMINISTRACJA:				
Prezydent Rzeczypospolitej	5	19	249	457
Sejm	22	30	522	837
Senat	5	1	144	226
Kontrola Państwowa	1	—	441	779
Prezydium Rady Ministrów	1	1	227	251
Min. Spraw Zagranicznych	583	653	3.170	1.639
Min. Spraw Wojskowych	248	422	66.586	64.890
„ „ Wewnętrznych	707	849	15.327	19.882
„ Skarbu	91.212	130.610	10.121	11.072
„ Sprawiedliwości	4.421	4.647	8.894	10.291
„ Przemysłu i Handlu	1.093	958	1.127	3.849
„ Komunikacji	37	42	290	927
„ Rolnictwa	324	470	1.176	3.060
„ Wyzn. Rel. i Ośw. Publ.	166	245	29.880	39.678
„ Robót Publicznych	724	1.718	2.165	11.388
„ Pracy i Opieki Społecznej	24	42	12.637	16.191
„ Reform Rolnych	55	93	1.491	3.091
„ Poczt i Telegrafów	1	1	158	462
Emerytury	2.557	2.086	16.042	7.963
Renty inwalidzkie i pensje	—	—	15.280	8.876
Długi państwowe	—	—	7.864	6.150
Razem:	102.186	142.887	193.791	211.959

B. — PRZEDSIĘBIORSTWA:

Prezdjum Rady Ministrów:				
a) Polska Agencja Telegraf.	—	—	70	126
b) Drukarnie Państwowe	12	12	—	—
c) Wydawnictwa Państwowe	50	55	—	—
M-stwo Spraw Wojskowych:				
Państw. Wytwórnia Uzbrojenia	—	—	—	100
Państw. Wytw. Prochu i Mat. Kruszących	—	—	—	300
M-stwo Spraw Wewnętrznych:				
Zdrojowiska Państwowe	4	—	—	—
Ministerstwo Skarbu:				
Mennica Państwowa	—	80	—	—
M-stwo Przemysłu i Handlu:				
Przedsiębiorstwa przem.-handl. i gór.-hutn.	—	1	—	—
Ministerstwo Komunikacji:				
Polskie Koleje Państwowe	495	—	—	—
Ministerstwo Rolnictwa:				
Lasy Państwowe	1.245	2.882	—	—
M-stwo Poczt i Telegrafów:				
Polska Poczta, Telegraf i Telefon oraz przedsiębiorstwa pomocnicze	5.020	—	—	—
Razem:	6.826	2.970	70	526

C. — MONOPOLE:

Monopol solny	3.900	3.000	—	—
„ tytoniowy	30.000	26.000	—	—
„ spirytusowy	20.057	23.639	—	—
„ zapalczany	—	7	—	—
Loterja państwowa	1.500	1.500	—	—
Razem:	55.457	54.146	—	—
Ogółem:	164.469	200.003	193.861	212.485

Gdy ostatnie 2 miesiące roku kalendarzowego 1931 dawały nadwyżki budżetowe, to pierwsze 2 miesiące 1932 r., a jednocześnie pierwsze 2 miesiące ostatniego kwartału roku budżetowego 1931/32 — wykazują znów deficyty budżetowe: styczeń — niewielki zł 2'8 miljn., luty — poważniejszy zł 29'4 miljn.

Jak zazwyczaj w lutym — również i w r. b. dochody budżetowe osiągają poziom rekordowo niski, obniżając się w stosunku do stycznia r. b. o zł 10'8 miljn. Zniżka w dochodach lutowych w porównaniu ze styczniowymi nastąpiła tylko w grupie administracji, gdyż jednocześnie w grupie przedsiębiorstw wpłaty Lasów Państwowych z zł 0'6 miljn. do zł 1'2 miljn. oraz wpłaty Poczt i Telegrafu z zł 4'0 miljn. do zł 5'0 miljn.), a wpłaty monopolów wykazały wzrost z zł 54'6 miljn. do zł 55'5 miljn. Spadek dochodów administracji dotyczy przede wszystkim głównej pozycji — dochodów Min. Skarbu, które (dzięki zwyktemu skurczeniu się w tym miesiącu wpływów z danin) obniżyły się z zł 104'2 miljn. do zł 91'2 miljn.

Wydatki w lutym, jako w przedostatnim miesiącu roku budżetowego, podniosły się z zł 178'1 miljn. (w styczniu) do zł 193'9 miljn. Zwyżka ta dotyczy w lwiej części wydatków administracji (z zł 178'0 miljn. do zł 193'8 miljn.), zaznaczając się prawie we wszystkich częściach tej grupy budżetu, a stosunkowo najsilniej w obsłudze długów (z zł 1'2 miljn. do zł 7'9 miljn.).

W ciągu pierwszych 11 miesięcy 1931/32 r. dochody budżetowe wyniosły zł 2.082'7 miljn., a więc były mniejsze niż w tym samym okresie 1930/31 r. (zł 2.495'6 miljn.). Wydatki, budżetowe w ciągu 11 miesięcy 1931/32 r. stanowiły zł 2.241'9 miljn. gdy w tymże czasie w 1930/31 r. zł 2.512'5 miljn.

Stosunek dochodów i wydatków, osiągniętych w pierwszych 11 miesiącach, do sum, ustalonych w budżecie na cały rok budżetowy, przedstawia się następująco: dochody administracji stanowiły 71'7% budżetu, wpłaty przedsiębiorstw — 98'8%, wpłaty monopolów — 70'6%, wydatki administracji — 78'5% budżetu, dopłaty do przedsiębiorstw — 23'3%. Jak widzimy, zarówno dochody jak i wydatki budżetowe nie osiągnęły procentu, teoretycznie przypadającego na 11 miesięcy (91'7%) — z wyjątkiem jedynie wpłat przedsiębiorstw.

Obok wydatków inwestycyjnych, uskutecznianych z budżetu administracji na rok 1931/32 oraz przez przedsiębiorstwa, wydatkowano też w lutym dalsze kwoty na nadzwyczajne inwestycje z rezerwy skarbowych (ustawa z dn. 31/III 1928 r.), a mianowicie zł 10'9 tys., w tem: Prez. Rady Min. zł 4'0 tys., Min. Spraw Wewn. zł 0'1 tys., Min. Skarbu zł 0'5 tys., Min. Sprawiedl. zł 1'4 tys., Min. W. R. i Ośw. Publ. zł 0'7 tys., Min. Rob. Publ. zł 4'1 tys.

Obroty kasowe w lutym 1932 r. przedstawiały się następująco (w miljn. zł):

	Dochody	Wydatki
Pozostałość w dn. 31/I	200'7	—
Rachunek specjalny pożyczki stabilizacyjnej w Banku Polskim w dn. 31/I	3'6	—
Obroty budżetowe	164'5	193'9
Autonom. obroty budżetowe Woj. Śląskiego	5'6	6'9
Nadzwyczajne wydatki inwestycyjne	—	0'0
Pożyczki państw. — obroty gotówką:		
8% pożyczka konwersyjna	—	0'0
4% „ premjowa dolarowa	0'0	0'0
Sumy obrotowe	515'0	511'7
„ obce	160'3	167'4
Pozostałość w dn. 29/II	—	166'2
Rachunek specjalny pożyczki stabilizacyjnej w Banku Polskim w dn. 29/II	—	3'6
Ogółem:	1.049'7	1.049'7

WPLYWY Z DANIN I MONOPOŁÓW W LUTYM 1932 R. — Według danych tymczasowych wpływy z danin publicznych oraz monopolów państwowych w lutym 1932 r. przedstawiały się następująco (w tys. zł):

	Prelimnowano	Wpłynęło
1. — PODATKI BEZPOŚREDNIE		
Podatki gruntowe	3.500	2.756
„ od nieruchomości miejskich i niektórych wiejskich	5.000	4.196
Podatek przemysłowy	15.000	12.545
„ dochodowy	15.000	13.429
„ wojskowy	10	33
„ od niektórych zajęć zawodowych	—	163
„ od kapitałów i rent	500	54

Zaległości podatków zniesionych.	10	13
Odsetki zwłoki, kary, należności egzekucyjne i grzywny	2.500	2.531
Podatek od energii elektrycznej	—	456
R A Z E M:	41.520	36.664
2. — PODATEK MAJĄTKOWY	350	260
3. — PODATKI POŚREDNIE		
Podatek od wina	150	127
" " piwa	500	665
" " cukru	9.000	9.558
" " drożdży	600	1.227
" " olejów mineralnych	2.000	2.594
" " zapalniczek	—	—
" " kwasu octowego	20	11
Akcyzowe opłaty patentowe	75	47
Odsetki zwłoki, kary i grzywny	125	129
Podatki zniesione	—	—
R A Z E M:	12.470	14.358
4. — CŁO		
Cło przywozowe	10.450	7.333
Wpływy uboczne od cła przywozowego	1.500	1.406
Cło wywozowe	45	30
Wpływy uboczne od cła wywozowego	5	4
R A Z E M:	12.000	8.773
5. — OPŁATY STEMPLOWE	12.000	10.697
6. — NADZWYCZ. DODATEK DO DANIN	6.334	6.235
7. — MONOPOLE		
Monopol solny	4.500	3.900
" tytoniowy	28.000	30.000
" spirytusowy	21.000	20.057
" zapalczany	—	—
Loterja państwowa	1.500	1.500
R A Z E M:	55.000	55.457
O G Ó Ł E M:	139.674	132.444

W lutym następuje zazwyczaj silny spadek wpływów skarbowych, które najczęściej osiągają w tym miesiącu poziom minimalny w ciągu całego roku budżetowego. Tak było w 1929/30 r., kiedy wpływy z danin i monopolów w lutym obniżyły się o 40,5 miln. w stosunku do stycznia, tak było w 1930/31 r., kiedy zniżka wyniosła 32,3 miln., tak również było i w bież. roku budżetowym, przyczem zniżka wpływów w lutym w stosunku do stycznia była w liczbie absolutnej najmniejsza — 23,4 miln. Ten spadek wpływów w lutym tłumaczy się częściowo krótkością miesiąca, ale przede wszystkim tem, że na miesiąc ten nie przypadają terminy poważniejszych płatności podatkowych, a jednocześnie obroty gospodarcze osiągają w tym miesiącu swoje sezonowe minimum. Spadek wpływów w lutym r. b. dotknął tylko (odmiennie niż w r. ub.) wpływy z danin (z 101,2 miln. do 77 miln.), podczas gdy wpłaty monopolów nieznacznie wzrosły (z 54,6 miln. do 55,5 miln.). W zakresie danin zniżkowały wpływy ze wszystkich rodzajów danin — zarówno z podatków bezpośrednich, jak i ze źródeł ściśle związanych z rozmiarami obrotów gospodarczych (cło, opłaty stemplowe, podatki pośrednie). W stosunku do preliminarza miesięcznego, ustalonego przez Min. Skarbu, wpływy, faktycznie osiągnięte, były niższe, przyczem nie dopisały głównie wpływy z podatków bezpośrednich, ceł oraz opłat stemplowych.

Spadek wpływów z podatków bezpośrednich zwyczajnych (a więc bez majątkowego) wyniósł 12,0 miln., czyli prawie 1/4. Tłumaczy się to przede wszystkim tem, że na luty nie przypadają terminy większych płatności podatkowych, a mianowicie — poza comiesięcznymi — tylko podatek od nieruchomości za IV kwartał 1931 r. oraz rata zaległości podatku gruntowego, wreszcie — po raz pierwszy — podatek od niektórych zajęć zawodowych. Najsilniej obniżyły się w lutym w stosunku do stycznia wpływy z podatku dochodowego (z 22,8 miln. do 12,5 miln.); wpływy z podatku przemysłowego skurczyły się z 15,0 miln. do 13,4 miln., a z podatków gruntowych z 3,5 miln. do 2,8 miln.; podniosły się jedynie — i to bardzo nieznacznie — wpływy z podatku od nieruchomości (termin płatności), mianowicie z 4,18 miln. na 4,2 miln. W porównaniu z dochodem w lutym 1931 r. dochód w lutym 1932 r. zmniejszył się o 9,8 miln., przyczem wpływy z podatku od nieruchomości wzrosły o 1,0 miln., natomiast wpływy z innych podatków zmniejszyły się; gruntowych o 0,2 miln., przemysłowego o 4,9 miln., dochodowego o 4,9 miln.

Dochód z podatku majątkowego, który w styczniu osiągnął rekordowo niski poziom 300 tys., w lutym obniżył się jeszcze do 260 tys., stanowiąc tylko drobną część dochodu w lutym 1931 r. (5,0 miln.), kiedy przypadała płatność raty tego podatku.

Wpływy z podatków pośrednich, które od listopada nieprzerwanie i silnie wzrastały, w lutym wykazały znaczny spadek (z 18,2 miln. do 14,4 miln.), wywołany poważnym skurczeniem się dochodu z podatku od cukru (z 13,3 miln. do 9,6 miln.); dochody z podatku od piwa oraz od olejów mineralnych utrzymały się prawie na poziomie zeszłomiesięcznym, a dochód z podatku od drożdży poważnie nawet wzrósł (z 0,8 miln. do 1,2 miln.). W stosunku do lutego r. ub. dochody w lutym r. b. były niższe o 2,4 miln., przyczem podatek od cukru wykazuje spadek wpływów o 1,5 miln., podatek od olejów mineralnych o 0,9 miln., natomiast podatek od drożdży wzrósł o 0,3 miln.

Dochód z ceł w związku głównie z silnym spadkiem importu obniżył się z 13,1 miln. do 8,8 miln. i stanowił ok. 55% dochodu w lutym 1931 r., a zaledwie ok. 40% dochodu w lutym 1930 r. (mimo poważnych podwyżek ceł oraz podwojenia opłat manipulacyjnych w międzyczasie).

Dochód z opłat stemplowych w lutym — w związku z silnym skurczeniem się obrotów gospodarczych — obniżył się w stosunku do stycznia o 1,8 miln., zrównując się z rekordowo niskim w bież. roku dochodem sierpniowym i wykazując w stosunku do lutego 1931 r. zmniejszenie o 2,4 miln.

Wpływy z nadzwyczajnego dodatku do danin obniżyły się — w związku ze spadkiem wpływów z samych danin — z 8,4 miln. (w styczniu) do 6,2 miln. (w lutym).

Wpłaty monopolów lekko zwyżkowały (o 0,9 miln.) i osiągnęły poziom o 1,3 miln. wyższy niż w lutym 1931 r. Wzrosła w lutym w stosunku do stycznia tylko wpłata monopolu tytoniowego (z 27,0 miln. do 30,0 miln.); natomiast obniżyły się nieco wpłaty monopolów: solnego (z 4,0 miln. do 3,9 miln.) oraz spirytusowego (z 22,1 miln. do 20,1 miln.).

Zestawienie wpływów z danin i monopolów w lutym r. b. z przeciętną miesięczną wpływów, przewidzianych w budżecie na 1931/32 r., oraz z wpływami, osiągniętymi w lutym 1931 r., przedstawia się następująco (w miln. 3):

	¹ / ₁₂ budżetu na 1931/32	Luty 1932	Luty 1931
Podatki bezpośrednie	58,8	36,7	46,5
Podatek majątkowy	3,7	0,3	5,0
Podatki pośrednie	15,5	14,4	16,8
Cło	29,2	8,8	16,2
Opłaty stemplowe	15,1	10,7	13,1
Nadzwycz. dodatek do danin	9,4	6,2	7,3
Monopole	73,5	55,5	54,1

Jak widzimy, wpływy, osiągnięte w lutym r. b., były wszystkie niższe od teoretycznie obliczonej miesięcznej normy budżetowej.

Dochód z danin i monopolów w pierwszych 11 miesiącach 1931/32 r. wyniósł 1,714,6 miln., a więc mniej zarówno od dochodu, uzyskanego w tym samym okresie 1930/31 r. (2,095,6 miln.), jak i od kwoty, przewidzianej w budżecie (¹¹/₁₂ kwoty preliminowanej na cały 1931/32 r. = 2,256,7 miln.).

Zestawienie wpływów w okresie kwiecień — luty 1931/32 r. z wpływami, osiągniętymi w tym samym czasie w 1930/31 r., oraz z budżetem na 1931/32 r. przedstawia się następująco:

	11 miesięcy:		
	1930/31 milj. 3	1 9 3 1 / 3 2 % budżetu	
Daniny	1.349,0	1.092,3	69,1
Podatki bezpośrednie	662,5	547,7	77,6
w tem:			
podatki gruntowe	45,9	43,1	71,8
podatek od nieruchomości	46,0	45,5	94,8
" przemysłowy	282,6	224,8	74,9
" dochodowy	242,6	197,8	79,1
Podatek majątkowy	16,1	15,0	34,1
Podatki pośrednie	168,3	157,3	84,7
w tem:			
podatek od cukru	109,8	105,9	84,5
Cło	239,5	143,5	41,9
Opłaty stemplowe	162,4	137,1	75,5
Nadzwycz. dodatek do danin	100,3	91,7	81,4

Monopole	746·6	622·3	70·6
w tem:			
monopol tytoniowy	362·6	322·1	82·4
" spirytusowy	312·6	238·4	52·4
Ogółem daniny i monopole:	2 095·6	1 714·6	69·6

K.

PODATKI I OPŁATY

STOSOWANIE ULG DLA ROLNICTWA W SPŁACIE ZALEGŁOŚCI PODATKOWYCH.

— Ponieważ doszło do wiadomości Ministerstwa Skarbu, że niektóre urzędy skarbowe interpretują przyznane okólnikiem z dn. 24/II r. b. L. D. V 8266/1/32 ulgi w ten sposób, że o ile z tytułu należnych z przed 1/X 1931 r. podatków był nałożony sekwestr na należnościach rolników w instytucjach, to sumy te, chociaż nie zostały jeszcze ściągnięte, nie podpadają pod kategorię odroczonej zaległości, lecz są w dalszym ciągu wymagalne — Min. Skarbu, mając na względzie, że interpretacja tego rodzaju jest sprzeczna z intencją wyżej wspomnianego okólnika, gdyż przekreślałaby w wielu wypadkach przyznane rolnictwu ulgi, okólnikiem z dn. 22/III r. b. L. D. V 10564 1/32 poleciło izbom skarbowym (Wydziałowi Skarbowemu Woj. Śl.) i urzędowi skarbowym wstrzymać egzekucję zaległości, wymienionych w tym okólniku, również w tych wypadkach, gdy władze skarbowe nałożyły sekwestr na należnościach rolników w instytucjach.

Jednocześnie Min. Skarbu zarządziło, aby wszelkie kwoty, które z tytułu nałożonych sekwestrów w instytucjach wpłynęły do kas urzędów skarbowych w okresie od daty wymienionego okólnika, t. j. od dn. 24/II r. b., do dn. 15/III r. b. i zostały zaliczone na zaległości podatkowe, o których mowa w powołanym wyżej okólniku, były przeliczone na te należności podatkowe, których termin płatności upłynął po dn. 1/X 1931 r., kwoty zaś, które z tego samego tytułu wpłynąć będą do kas urzędów skarbowych po dn. 15/III r. b. zostały zarachowane na zaległości podatkowe, powstałe po dn. 1/X 1931 r.

Min. Skarbu ponadto poleciło izbom skarbowym (Wydz. Skarbowemu Woj. Śl.) i urzędowi skarbowym znieść wszelkie nałożone sekwestry w instytucjach na należnościach rolników, w wypadku niezalegania przez nich w podatkach bieżących, t. j. w podatkach, których termin płatności zapadł po dn. 1/X 1931 r.

Wreszcie Min. Skarbu wyjaśniło, że raty, przypadające do zapłaty po dn. 30/IX 1931 r. w podatku spadkowym, wymierzonym od własności rolnej, nie podpadają po kategorię odroczonej zaległości i są wymagalne.

ULGI PRZY WYMIARZE PODATKU OBROTOWEGO ZA ROK 1931 DLA PRZEDSIĘBIORSTW WYDAWNICTW KSIĄŻEK ORAZ KSIĘGARNI.

— Ministerstwo Skarbu na mocy art. 94 ustawy o państwowym podatku przemysłowym okólnikiem z dn. 21/III r. b. L. D. V 6598/4/32 upoważniło izby skarbowe (Śląski Urząd Wojewódzki) do obniżenia podatku przemysłowego od obrotu za rok 1931, wymierzonego przedsiębiorstwom wydawnictw książek oraz księgarń, od kwot, przypadających przy zastosowaniu 1% stawki podatkowej od obrotu, osiągniętego przez te przedsiębiorstwa z hurtowej sprzedaży książek.

Ulga ta będzie przyznawana jedynie przedsiębiorstwom, prowadzącym prawidłowe księgi handlowe, na indywidualne podania, które mogą być składane do dn. 25/IV 1932 r. włącznie.

Równocześnie Ministerstwo zwróciło uwagę, iż, poczynając od dn. 1/I r. b., do obrotów, osiągniętych z hurtowej sprzedaży przez księgarnie oraz do wszelkiego rodzaju obrotów, osiągniętych przez wydawnictwa książek, drukowanych na obszarze Polski, stawka podatku wynosi 0·5%, pod warunkiem prowadzenia przez te przedsiębiorstwa prawidłowych ksiąg handlowych.

Żalczki na poczet podatku przemysłowego od obrotu za 1932 r. będą pobierane w ustawowej wysokości.

KREDYT

ULGI KREDYTOWE DLA ROLNICTWA — p. str. 393.

ULGI KREDYTOWE PAŃSTWOWEGO BANKU ROLNEGO — p. str. 393.

RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH

GIĘŁDA WARSZAWSKA

za okres od 21 do 26 marca 1932 r.

— Okres sprawozdawczy nie przyniósł poważniejszych zmian na rynku walut. Kursy nie ulegały naogół poważniejszym wahaniom, w rezultacie zaś tygodniowym większość notowanych walut zmniejszała, a mianowicie: franki francuskie i szwajcarskie, belgi, floreny holenderskie oraz guldeny gdańskie. Bez zmiany pozostał kurs koron czeskosłowackich i lir włoskich, zwyżkowały zaś dolary i funty szterlingów.

Zapotrzebowanie na dolary gotówkowe było w okresie sprawozdawczym nadal niewielkie; kurs ich uległ zmniejszeniu o 1 do poziomu zł 889 za \$ 1. W obrotach prywatnych również nastąpiła zmniejszenie kursu — do zł 891 za \$ 1.

Wysokość dziennego zapotrzebowania walut była nadal niewielka.

	Kurs najwyszy	Kurs najniższy	Kurs w dn. 24/III ¹⁾
Dolary St. Zjedn.	\$ 1	8'922	8'921
" " " telegr.	\$ 1	8'927	8'926
Funty szterlingi	£ 1	32'70	32'55
Franki francuskie	100 fr.	35'08	35'01
Franki szwajcarskie	100 fr.	172'50	172'30
Belgi	100 blg.	124'45	124'40
Korony czeskosłowackie	100 kor.	26'40½	26'40
Liry włoskie	100 lir.	46'25	46'25
Floreny holenderskie	100 fl.	359'90	359'60
Guldeny gdańskie	100 guld.	173'85	173'75

Dla papierów lokacyjnych państwowych panowała w okresie sprawozdawczym tendencja niejednolita przy niezbyt wielkich obrotach. W porównaniu z notowaniami końcowymi okresu poprzedniego wyżej cenione były następujące papiery: 3% Pożyczka Budowlana o zł 100, 4% Pożyczka Dolarowa o zł 0'50; 6% Pożyczka Dolarowa o ½ i 7% Pożyczka Stabilizacyjna również o ½. Niewielkie zniżki wykazują: 4% Pożyczka Inwestycyjna sztuki o zł 150, serie o zł 0'75, 5% Pożyczka Konwersyjna Kolejowa o ¾ oraz 10% Pożyczka Kolejowa o 1½. Kursy 5% Pożyczki Konwersyjnej oraz listów zastawnych i obligacji banków państwowych pozostały bez zmiany.

Zainteresowanie działem listów zastawnych nie było w okresie sprawozdawczym zbyt wielkie i nadal w mniejszym stopniu dotyczyło listów prowincjonalnych niż ziemskich. Kursy w nielicznych tylko wypadkach wykazują nieco większe różnice w porównaniu z notowaniami końcowymi okresu poprzedniego (8% L. Z. T-wa Kredytowego Ziemskiego + 1½%), w olbrzymiej zaś większości odbiegają w minimalnym stopniu od notowań okresu poprzedniego. Z p.śród listów zastawnych w walucie obcej notowano 7% L. Z. T-wa Kredytowego ziemskiego w Warszawie 1928 r., których kurs podniósł się o 4%.

Obligacje pozostały w okresie sprawozdawczym bez notowań.

	Wartość nominalna (waluta)	Kurs najwyszy	Kurs najniższy	Kurs ¹⁾ w dn. 24/III
3% Pożyczka Budowlana	zł w zł. 50	38'50	37'00	38'00
4% " Dolarowa	\$ 5	49'25	48'50	49'00
4% " Inwestycyjna	zł w zł. 100	93'50	92'00	92'00
4% " " serie	zł w zł. 100	99'50	99'50	—
5% " Konwersyjna	zł	39'25	39'00	—
5% " Konwers. Kol.	zł	36'75	36'00	—
6% " Dolarowa	\$	60'00	59'00	59'50
7% " Stabilizacyjna ²⁾	\$	61'75	57'62	61'75

¹⁾ W dn. 25 i 26 marca r. b. giełda nieczynna.

²⁾ Z wyłączeniem transzy francuskiej.

10%	Pożyczka Kolejowa	fr. w zł.	102 35	102 00	—
7%	L. Z. Państ. Banku Roln.	zł w zł. 1927	83:25	83:25	83:25
8%	" " " " " "	zł w zł. 1927	94:00	94 00	94:00
7%	L. Z. Banku Gosp. Krai.	zł w zł. 1927	83:25	83 25	83:25
8%	" " " " " "	zł w zł. 1924	94:00	94 00	94:00
7%	Obl. Kom. " " " "	zł w zł. 1927	83:25	83:25	83:25
8%	" " " " " "	zł w zł. 1924	94:00	94:00	94:00
8%	Obl. Bud. " " " "	zł w zł. 1927	93:00	93:00	93:00
4 1/2%	L. Z. T-wa Kred. Ziems.	zł	42 50	42 00	42 00
8%	" " " " " "	zł	53 50	53 50	53 50
7%	L. Z. T-wa Kred. Ziems. w Warszawie 1928 r.	\$ w zł.	55 00	52 50	52 50
5%	L. Z. T-wa Kred. m. Warsz.	zł	52 00	52 00	—
8%	" " " " " "	zł	63:25	61:75	63:00
					-62 00
8%	" " " " " Częstoch.	zł	54:75	54:50	—
8%	" " " " " Lublina	zł	53:25	53:25	—
10%	" " " " " " "	zł	61:50	61:50	—
8%	" " " " " Łodzi	zł	61:50	60:50	60:50
8%	" " " " " Piotrkowa	zł	55:50	55 00	55:50
10%	" " " " " Radomia	zł	61:00	60 25	—
10%	" " " " " Siedlec	zł	57:75	57 50	—

ZŁOTY ZAGRANICĄ

1932	Gdańsk ¹⁾	Berlin ¹⁾	Wiedeń ¹⁾	Paryż ²⁾	Zurych ¹⁾
21/III	57:53—57:64	47:15—47:35	79:46—79:94	—	58 00
22/ "	57:52—57:64	47:12—47:32	" "	—	58 05
23/ "	57:49—57:61	47:10—47:30	" "	285:00	58 00
24/ "	57:43—57:54	" "	79:51—79:99	—	"
25/ "	ś w i e t a	ś w i e t a	ś w i e t a	ś w i e t a	ś w i e t a
26/ "	ś w i e t a	ś w i e t a	ś w i e t a	ś w i e t a	ś w i e t a
1932	Londyn ²⁾	Praga ¹⁾	New-York ¹⁾	Amsterdam ¹⁾	
21/I	32 50	377:625—379:625	—	—	
22/ "	"	377:00—379:00	—	—	
23/ "	"	376:75—378:75	—	—	
24/ "	32:50	" "	—	—	
25/ "	ś w i e t a	ś w i e t a	ś w i e t a	ś w i e t a	ś w i e t a
26/ "	ś w i e t a	ś w i e t a	ś w i e t a	ś w i e t a	ś w i e t a

**POŻYCZKI POLSKIE
NA GIEŁDACH ZAGRANICZNYCH³⁾**

	7—12/III	14—19/III	21—26/III
	(maksimum—minimum—ultimo; w nawiasach obroty)		
New-York			
6% dolarowa			
1920	58 1/2—57—58 1/2 (11.000)	60 1/2—57—58 (54.000)	57 3/8—57 1/2—57 3/8 (8.000)
8% Dillon.			
1925	64—60 1/2—62 (59.000)	61 3/4—60—61 (42.000)	60—58 5/8—58 3/8 (39.000)
7% stabilizac.			
1927	58—57—58 (136.000)	58—56 1/2—56 1/2 (104.000)	57 1/2—56 1/2—56 1/2 (117.000)
7% Warszawy			
1928	45—44—45 (48.000)	43—42 1/2—42 3/4 (25.000)	43 1/2—40 1/2—40 1/2 (17.000)
7% śląska			
1928	46 7/8—43 1/2—46 7/8 (25.000)	43 3/4—43—43 (22 000)	44—42 7/8—43 1/2 (15.000)
Londyn			
7% stabilizac.			
1927	76:22—73:72— —74:72	76:09—73:09 —75:09	—
Zurich			
7% stabilizac.			
1927	59:00—54:00	58:50—57:00	—
Sztokholm			
—56:00		—57:50	
7% stabilizac.		styczeń	lutym
1927	—	52—19 (15.000)	53—50 (15.000)
Paryż			
7% stabilizac.			
1927	—	83:37—71:95	—
Medjolan			
7% włoska			
1924	97 00—96 00 —96 00 (75)	97 60—97 40 —97 60 (145)	—

Z BANKU POLSKIEGO

STAN RACHUNKÓW BANKU POLSKIEGO W DN. 20 MARCA 1932 R.

Podczas gdy I dekada marca przedstawiała się w zakresie obrotu walutowego Banku Polskiego korzystnie, II dekada wykazała deficyt w bilansie walutowym Banku (podobnie zresztą jak II dekada lutego), w związku z czym nastąpił spadek rezerw walutowych Banku z zł 169'0 miljn. do zł 160'3 miljn. Część tych rezerw, wchodząca w skład pokrycia obiegu biletów i natychmiast płatnych zobowiązań Banku, wykazała silny spadek — z zł 49'5 miljn. do zł 35'8 miljn., natomiast pozostała część rezerw — niezaliczona do pokrycia złoto-walutowego (a w dużej części wliczona do pokrycia bankowego) — wykazała wzrost o zł 5'0 miljn. do zł 124'5 miljn.

Zapas złota, który w I dekadzie wzrósł i dzięki zakupowi zagranicą i dzięki drobnemu skupowi, dokonywanemu przez oddziały krajowe Banku, w II dekadzie doznał dopływu tylko z tego drugiego źródła, skutkiem tego zwyżkował minimalnie — o zł 47 tys. do zł 608'5 miljn. Zwyżka dotyczy, oczywiście, tylko zapasu złota w skarbcu Banku (z zł 486'82 miljn. do zł 486'87 miljn.), podczas gdy zapas złota zagranicą pozostał niezmienny w wys. zł 121'6 miljn.

Zmiany w stanie tych rezerw złoto-walutowych, które stanowią pokrycie obiegu biletów bankowych i natychmiast płatnych zobowiązań, w pierwszych 2 dekadach marca r. b. ilustruje następujące zestawienie (w tys. zł):

	29/II	10/III	20/III
Złoto	604.468	608.403	608 451
Waluty i dewizy netto	51.364	49.457	35.795
Razem:	657.832	657.860	644.246

W stosunku do sumy obiegu banknotów i natychmiast płatnych zobowiązań powyższe pokrycie złoto-walutowe wynosiło w dn. 20/III 49'01%, gdy w dn. 10/III 50'30%, w dn. 29/II 49'01% i w dn. 20/III 1931 r. 57'87% (statutowe minimum 40%). Pokrycie samem złotem wynosiło: w dn. 20/III 46'29%, w dn. 10/III 46'52%, w dn. 29/II 45'18%, w dn. 20/III 1931 r. 40'88% (statutowe minimum 30%).

Tak więc procent pokrycia złoto-walutowego obniżył się do poziomu z początku marca, przyczem obniżka procentu była stosunkowo nieco większa niż obniżka sumy pokrycia (rezerw), gdyż jednocześnie zwyżkowała lekko w II dekadzie marca suma obiegu banknotów i natychmiast płatnych zobowiązań, mianowicie z zł 1.307'8 miljn. do zł 1.314'4 miljn. Właściwie wzrost wykazał jeden tylko składnik tej sumy — natychmiast płatne zobowiązania (z zł 196'0 miljn. do zł 237'9 miljn.), podczas gdy drugi składnik — obieg biletów — jak zwykle w środku miesiąca zniżył (z zł 1.111'7 miljn. do zł 1.076'5 miljn.).

Wzrost zobowiązań dotyczy wyłącznie lokat żywych, które podniosły się z zł 171'1 miljn. do zł 213'5 miljn., osiągając poziom nieco niższy niż w dn. 20/II (zł 221'6 miljn.), lecz wyższy niż przed rokiem (w dn. 20/III 1931 r. zł 205'7 miljn.). Lokaty żywe kas państwowych wykazały w dekadzie sprawozdawczej bardzo niewielki wzrost — z zł 12'1 miljn. do zł 12'8 miljn., natomiast silnie zwyżkowały lokaty prywatne — z zł 158'9 miljn. do zł 200'7 miljn., osiągając poziom wyższy niż w dn. 20/II (zł 193'1 miljn.), a zwłaszcza niż w dn. 20/III 1931 r. (zł 176'7 miljn.).

Spadek obiegu biletów Banku w II dekadzie marca o zł 35'2 miljn., t. j. o 3'2%, (do poziomu o zł 7'6 miljn. wyższego niż przed miesiącem, ale zato o zł 70'6 miljn. niższego niż przed rokiem) — stanowi odpowiednik wzrostu lokat na rachunkach żywych. W kierunku zniżki obiegu oddziaływał również odpływ walut, ale zato hamująco wpływał wzrost kredytów Banku.

Mianowicie, suma kredytów dyskontowych wykorzystanych (suma weksli krajowych w portfelu) wzrosła w dekadzie sprawozdawczej o zł 15'1 miljn., osiągając poziom o zł 8'3 miljn. wyższy niż w dn. 20/II i o zł 76'8 miljn. wyższy niż w dn. 20/III 1931 r. Suma pożyczek zastawowych wzrosła jednocześnie o zł 0'4 miljn. do zł 116'3 miljn. (w dn. 20/III 1931 r. zł 78'7 miljn.). Portfel weksli zagranicznych (głównie z tytułu eksportu) obniżył się o zł 1'2 miljn. do zł 96'5 miljn.

Z innych pozycji bankowego pokrycia obiegu — zapas monet srebrnych i bilonu, przyjętych przez Bank na własność, wzrósł w II dekadzie marca o zł 2'9 miljn., a zapas papierów procentowych własnych — o zł 0'1 miljn.; tylko dług Skarbu Państwa (kredyt bezprocentowy) pozostał wykorzystany w dalszym ciągu tylko w sumie zł 20'0 miljn.

Całe bankowe pokrycie obiegu przedstawiało się następująco (w tys. zł):

¹⁾ Za zł 100. ²⁾ Za £ 1

³⁾ Kursy — w 1/100-ach nominalu; obroty — w jednostkach walutowych danego kraju

	29/II	10/III	20/III
Weksle	645.208	629.133	644.257
Weksle zagraniczne	99.383	97.719	96.460
Polskie monety srebrne i bilon	41.659	41.945	44.879
Pożyczki, zabezpieczone zastawami	118.517	115.857	116.273
Papiery proc. własne	12.789	12.963	13.070
Dług Skarbu Państwa	20.000	20.000	20.000
Razem:	937.556	917.618	934.939

Emisja skarbową — wykazującą mniejsze wahania niż emisja bankowa, w II dekadzie marca obniżyła się stosunkowo mniej niż obieg biletów bankowych, bo tylko z zł 243'5 miljn. do zł 240'8 miljn. Na sumę tę składa się: 1) obieg biletów państwowych (5-złotowych — podlegających już tylko wymianie) w wys. zł 1'3 miljn. (w dn. 10/II zł 1'3 miljn.), 2) obieg monet srebrnych (5-, 2- i 1-złotowych) w wys. zł 168'6 miljn. (w dn. 10/III zł 170'2 miljn.), 3) obieg bilonu niklowego i brązowego w wys. zł 70'9 miljn. (w dn. 10/III zł 72'0 miljn.).

PRZEGLĄD ZAGRANICZNY

ANGLJA NA NOWYCH DROGACH

Od osoby wysoce kompetentnej, która przebywała w Londynie w ciągu marca r. b., otrzymaliśmy niniejszą korespondencję, która omawia w sposób wnikliwy i rzeczowy tendencje i nastroje gospodarcze, nurtujące w obecnym okresie społeczeństwo angielskie. Sądymy, że korespondencja ta zainteresuje naszych Czytelników przez wzgląd na refleksy na nasze życie gospodarcze ostatnich zjawisk ekonomicznych w Anglii.

REDAKCJA

OPINJA OBYWATELI Wielkiej Brytanii o podstawach ekonomicznych państwa zmieniła się w ostatnich miesiącach tak radykalnie, że zdziwić to musi każdego, kto ma okazję bliżej przyjrzeć się tym przemianom psychiki angielskiej i bezpośrednio ocenić tę metamorfozę, uwzględniając nawet fakt, że gospodarcza myśl społeczeństw chadza dziś po najmniej prawdopodobnych drogach.

Jeszcze niedawno, jeszcze przed pół rokiem, idea wolnego handlu, wspomagana wspaniałymi hasłami o panowaniu nad wymianą towarową świata, wielu i potężnych miała w Zjednoczonym Królestwie zwolenników. Jeszcze niedawno walka o protekcyjizm i egoistyczną politykę gospodarczą była hasłem wyborczym, a zwycięstwo protekcyjistów uchodziło wśród nich samym za marzenie piękne, lecz dalekie. A oto dziś, jakżeż bardzo zmienione jest oblicze narodu, który z istic neoficką gorliwością przyjął i wykonuje przykazania, zawarte w programie protekcyjnistycznym, który nagle stał się wyznaniem wiary już nie większości, lecz, bez pomyłki rzecz można, całości społeczeństwa.

Wprawdzie niedobitki liberałów, ze standardowym ich organem „Manchester Guardian” na czele, walczą jeszcze w imię sponiewieranych ideałów, na których wyrosła wielka polityczna i gospodarcza potęga brytyjska, niemniej jednak niema najmniejszej wątpliwości, że jest to walka w tej chwili zupełnie beznadziejna, gdyż wodzowie nie mają za sobą poparcia tłumu, które mogłoby na szansach sporu zaważyć.

Ogół natomiast — vox populi — jest bez względu na przynależność stronną, bez względu na solidarność partyjną cały po stronie protekcyjistów, którzy umieli bardzo sprytnie przystosować treść gospodarczej i socjalnej argumentacji do każdego gustu i dobrze nawiązać ją do wypadków, jakie się dzieją na całym świecie, tając świadomie, że przyczyna wielu tych drażniących zdarzeń jest właśnie gospodarcza rewolucja, jaka się dokonała zeszłej jesieni w Anglii.

Akcja spopularyzowania protekcyjizmu i wyparcia wolnego handlu z dotychczasowych jego niezdobytych, zdawałoby się, bastionów trafiła wreszcie na

dobry moment i przyznać należy, że wyzyskała go z wielką konsekwencją.

Propaganda protekcyjizmu, protekcyjizmu absolutnego, mającego w zanadru wszelakie przeciwko inwazji obcego towaru antidota, objęła więc przedewszystkiem te wszystkie sfery społeczne, które najbardziej były podatne. Wszyscy ci, którzy na zalamanie się kursu funta bezpośrednio lub pośrednio ponieśli straty, ci, którzy odczuli bolesnie zachwianie si? światowego znaczenia Wielkiej Brytanii w momencie, kiedy o funkcje zagranicą poczęto pisać i mówić z lekceważeniem, byli pierwszymi i najgorliwsiymi propagatorami tezy, iż trudności walutowe i finansowe Państwa pochodzą z bierności bilansu handlowego. Stara tradycja Albionu, tradycja Forsytów, kazała szukać winy ustroju reszty świata i ukarać go za zbyt odważne przeciwstawianie się Anglii, dystansowanej w przemyśle i handlu światowym przez ludy jakoby zawistne i w konkurencji międzynarodowej walczące metodami zbyt agresywnymi. Z tych sfer poszły przeto pierwsze kadry wyznawców protekcyjizmu, w nich wolny handel i dawne zdawałoby się na wieki zrosłe z psyche angielską światoburcze idee najgorętszych znalazły przeciwników. Ewolucja tej myśli poszła szybko, znajdując grunt podatny wśród drobnego kupiectwa, potem wśród robotników, dla których protekcyjizm stawał się synonimem walki z bezrobociem w przemyśle, wreszcie wśród farmerów, którzy uwierzyli, iż samowystarczalność brytyjska stanie się kamieniem węgielnym rozkwitu angielskiego rolnictwa.

Na osamotnionych szczytach obrony dawnych ideałów zostali wielcy kupcy, shipperzy, brokerzy i redery, dla których nowa polityka angielska, czegoby na ich pociechę nie powiedziano, staje się klęską nieodwołalną, przechodząc nad ich istnieniem do porządku wraz z wycofaniem się Anglii z przodującego dotychczas stanowiska w pośrednictwie międzynarodowym.

Patrząc na tę jedną z najciekawszych w dziejach ewolucję z boku i studując obiektywnie przebieg jej i objawy, jakie wywołuje, żal mimowoli bierze, że znika ze świata czynnik, który dokonał wielu tak

zadziwiających rzeczy w dziedzinie gospodarczej, budując swe istnienie na zasadzie, która jest najbardziej zdawałoby się ludzka, najbardziej nowożytna i godna szacunku dla narodu, który ją wyhodował i stworzył. Wydaje się przeto, że dziś cała chwala W. Brytanji, znakomite jej pomiędzy narodami stanowisko odchodzi w cień, poza brutalne i prymitywne hasła w rodzaju „buy british goods” lub inne, jeszcze bardziej napozór efektowne, powstałe jednak z idei niezawsze programowych, lecz z podniet negatywnych, nie budujących nowych szlaków, ani nie zapładniających żadnych nowych myśli, któreby dawały świadectwo, że wraz ze zmianą ideologicznych podstaw powstały koncepcje nowe, równie solidne i równie godne wielkiego narodu.

Prawda, idea taka jest. Stanowić ma ona pomost pomiędzy wolnym handlem a samowystarczalnością, pomiędzy dotychczasową swobodą a nadchodzącym skrępowaniem światowych obrotów angielskich. Ma nią być samowystarczalność w obrębie dominjów i kolonij angielskich.

Idea ta była nicią przewodnią i ramą wszystkich dotychczasowych ustaw celnych i zamierzonych zarządzeń reglamentacyjnych. Realizacja planów odbywać się będzie w najbliższych miesiącach, narazie prowadzone są bardzo intensywne studia nad działaniem elementów, jakie zostały stworzone ostatnio w dziedzinie likwidacji wolnego handlu na rzecz protekcjonizmu imperjalnego.

Preferencje celne i kontyngentowe dla dominjów i kolonij mają z Imperjum Brytyjskiego stworzyć czynnik gospodarczo silnie zwarty, działający we wszystkich elementach wedle wspólnie wypracowywanych planów produkcyjnych i handlowych, regulujących popyt i podaż, ceny i warunki, i eliminujący w znacznym stopniu z konkurencji resztę świata, odgraniczoną odeń murem handlowo-politycznych zarządzeń.

Byłby to jednakowoż objaw egoizmu gospodarczego tak potężny, tak bezpośrednio wiążący przez olbrzymie konstrukcje gospodarcze znaczną część kuli ziemskiej, wyrzucający za nawias tak wiele bardzo potężnych i wpływowych czynników, ograniczający swobodę działań w obrębie zainteresowań, wynikających z przypadkowych i przejściowych sytuacji, iż wydaje się, że zamierzenie to nie może dla realnych i przewidujących polityków wystarczyć na dłuższą, poza okres sklerozy gospodarczej i bezsilności dzisiejszej.

Trudno zaiste wyobrazić sobie, jak mogłyby się racjonalnie ułożyć międzynarodowe stosunki handlowe, gdyby z całokształtu zainteresowań świata wyłączone zostały niemal zupełnie kraje, stanowiące dla wielu państw ważne bardzo ośrodki współpracy, związane dziś węzłami bardzo istotnych interesów. Czyż można przypuścić, że reszta świata przyjąłaby spokojnie i bez reperkusyj konstrukcję, zamykającą dość szczerze drzwi do wielkich rynków Imperjum, względnie uzależniającą handlowe na nich działanie od klauzul preferencyjnych, zgoła jednostronnych, konstruowanych bowiem ad usum indywidualnych interesów brytyjskich. Nie można przytem zapominać, że zagrają tu także interesy pojedynczych elementów Imperjum, interesy, jak wiadomo, często bardzo specyficzne, niekoniecznie równoległe z interesami Anglji, zwłaszcza o ile chodzi o ochronę własnej produkcji, co się dzisiaj, w okresie rozkwitu nacio-

nalizmów dominjalnych, czyni coraz bardziej aktualnym.

Plan, wypracowany przez obecną większość Parlamentu angielskiego, jest więc wprawdzie wspaniałą i efektownie działającą na umysłowość obywatela W. Brytanji, niemniej jednak wydaje się on zanadto skomplikowanym, aby był w całej swej rozciągłości wykonalny. To też najbardziej entuzjastycznie dla dzisiejszych przeobrażeń nastroszeni ludzie w Anglji zdają sobie z tego sprawę, że rozwój wydarzeń nie pójdzie ściśle zgodnie z programem, i że nie jedno trzeba będzie w nim zmodyfikować, jeśli nie zupełnie przeobrazić, zwłaszcza kiedy osłabione przesileniem czynniki przyjdą znowu do głosu, a życie zmusi do urealnienia teoretycznych przesłanek.

Konferencja dominjalna w Ottawie nie przyniesie prawdopodobnie definitywnego rozwiązania wielu kwestyj, pomimo, iż jest tak pracowicie przygotowywana. Przyszłość dopiero okaże, jak ustosunkują się dominja w praktyce do wielkiej idei angielskiej, jednorazowa bowiem konferencja, choćby najbardziej owocna, nie będzie w możności ustalić dokładnych ram dla wykonywania jej, ani określić warunków, na jakich będą się miały zrzec autonomicznych do tej pory form gospodarowania, zwłaszcza w zakresie handlu zagranicznego. Dla wielu bardzo rozmaitych zagadnień będzie musiała być ustalona wspólna linja postępowania, która z natury rzeczy będzie musiała iść po średniej interesów wszystkich partnerów. Interesy te zaś będą powikłane i skomplikowane, choćby z uwagi na wielką różnorodność strukturalną i potencjalną wszystkich współpracujących czynników. Nic przeto dziwnego, że wyników konferencji ottawskiej czeka się w Anglji z zaciekawieniem, połączonem z niepokojem o ich skutek bezpośredni i dalej idące następstwa, tem bardziej, że do wyników jej odkłada się załatwienie wielu jeszcze niezdecydowanych spraw celnych i reglamentacyjnych. Jest między nimi sprawa blisko nas tycząca, a mianowicie kwestja reglamentacji przywozu artykułów mięsnych, a w szczególności bekonów.

Dziedzina ta nie została dotknięta przez żadne z dotychczasowych zarządzeń celnych świadomie. Przedewszystkiem nie jest to sprawa w opinii angielskiej tak dojrzała jak inne, gdyż ewentualność ograniczeń przywozu bekonu komentowana jest jeszcze bardzo obszernie i rozważana pod kątem widzenia podstawowych interesów gospodarstwa z wielu zastrzeżeniami i wątpliwościami, nawet przez zwolenników najbardziej rygorystycznego protekcjonizmu. Pamiętać bowiem należy, że bekon jest podstawowym artykułem wyżywienia Anglika i spożywany jest zależnie od gatunku i marki zarówno przez możnego kapitalistę z City, jak i przez najmarniej uposażonego pracownika z doków. Jako „national food” otoczony jest specjalną uwagą wszystkich, a cena jego i łatwość zakupu stanowi ważki moment gospodarczo-społeczny, którego nie lekceważą najbardziej żarliwi stronnicy, dość enigmatycznej zresztą, idei rolniczej samowystarczalności W. Brytanji. Sprawa reglamentacji przywozu bekonu pozostała więc w Anglji po dziś dzień otwarta nie przez przypadek, lecz dlatego, że jest zbyt skomplikowana i trudna, aby ją można było załatwić przed bardzo dokładnem rozważeniem wszystkich elementów, mogących mieć wpływ na postanowienia, których sfery rolnicze domagają się bardzo nerwowo.

Istotnie, cena bekonu w Anglii niższa jest stosunkowo od cen innych towarów, notowanych na giełdzie londyńskiej. Dowozy bekonu do Anglii są wyższe od przedwojennych o bardzo znaczny procent, udział jednak produkcji angielskiej utrzymuje się w przybliżeniu w takim samym jak przed wojną stosunku. O tem, aby produkcja angielska, zaopatrująca dziś rynek w 14%, mogła kiedykolwiek w znaczniejszej niż do tej pory mierze zaopatrzyć własny rynek — nikt w Anglii prawdopodobnie serjo nie marzy, zważywszy bowiem należy, że pojemność rynku jest dziś stosunkowo wskutek przesilenia słaba, i że wzrośnie ona poważnie w razie poprawy stosunków gospodarczych i wzrostu zarobków. Wprawdzie niska cena bekonu powoduje większą niż dawniej łatwość nabycia tego artykułu żywnościowego, a tem samem wpływa podniecająco na konsumpcję, jest to jednakowoż w relacji do stosunków angielskich tak duża i cenna zdobycz koniunkturalna, iż wątpić należy, aby ją zbyt lekkomyślnie ryzykowano na rzecz wątpliwych interesów rolnictwa angielskiego, mającego dość ograniczone możliwości rozwoju akcji hodowlanej.

Na konferencji w Ottawie wypłył bez wątpienia kwestja importu bekonu kanadyjskiego i uprzywilejowanych dla niego warunków, bekon bowiem, obok pszenicy, stanowi przedmiot zainteresowań eksportowych Kanady, ograniczonych dziś w znacznej mierze przez konkurencję państw trzecich. Pamiętać bowiem należy, że jeszcze niedawno Kanada eksportowała do Anglii znaczne ilości bekonu, i że dopiero ostra konkurencja państw bałtyckich, a między innymi i nasza, wyparła Kanadę zupełnie w tym artykule z rynku angielskiego. Tą więc okolicznością tłumaczy się także odłożenie sprawy reglamentacji dowozu bekonu aż do tego terminu.

Inna rzecz, jak sprawa reglamentacji, a więc dyskutowanych obecnie szeroko kontyngentów, wywiązać będzie w praktyce. Zdania w tej mierze są w Anglii bardzo podzielone. Specjaliści twierdzą, że nie wyda ona spodziewanych rezultatów, lecz spowoduje spekulację zwyżkową lub niżkową zależnie od konjunktury i dowozów i wywoła chaos, który się bynajmniej nie przyczyni do uzdrowienia rynku, lecz, zgoła przeciwnie, zdemoralizuje go i zdenerwuje, bez żadnego zysku dla rolnictwa angielskiego, które na tych nienaturalnych warunkach kalkulacyjnych może tylko stracić.

Dowodzenia te wydają się słusznymi, jeśli się zważy, że zaopatrzenie takiego jak angielski rynek artykułem łatwo psującym się, nie znoszącym dłuższego magazynowania, nawet w chłodniach, nie może się odbywać na zasadzie szematycznych zarządzeń, określających możność dowozu dla pojedynczych dostawców w terminach ściśle określonych, przyczem ani sprawność dostawy ani pojemność rynku nie może być obliczona bez błędu. Każdy zaś błąd lub naturalna przy teoretycznym ustalaniu kwoty importowej pomyłka kalkulacyjna wyzyskana będzie przez spekulację, nie mającą dziś wobec wolnej konkurencji pola działania.

Argumenty te nie są bez słuszności i mają za sobą doświadczenie i przykłady z innych, mniejszych znacznie co do wysokości konsumpcji, rynków, na których pomimo wszystkich bardzo ostrożnych przewidywań i zapobiegliwych obliczeń kontyngentowanie ważnych środków konsumpcyjnych zawiodło w praktyce. To też, szukając środków poparcia

własnej produkcji i argumentów negocjacyjnych, zatrzymano się także nad kwestją wprowadzenia ceł na te artykuły, pomimo całej niepopularności tej metody i pomimo, że cła bez względu na ich wysokość, nie mogłyby stanowić tak sprężystego elementu dla koncepcyj protekcyjnych ani tak wymownego argumentu handlowo-politycznego, jak ilościowa reglamentacja przywozu. Wydaje się jednakowoż, że myśl wprowadzenia ceł na bekony została definitywnie w Anglii pogrzebana, oświadczyli się bowiem przeciwko niej farmerzy, główni apostołowie ochrony produkcji krajowej, gdzieindziej zaś nie miała ona wogóle zwolenników.

Wprowadzenie generalnego cła, t. zw. all round duties, na importowane towary stanowi dopiero pierwszy akt wielkich przeobrażeń, jakie dziś Anglja przechodzi. Aktem drugim będzie rezultat prac celnego komitetu doradczego, urzędującego przy Board of Trade na podstawie bowiem zaleceń komitetu może Board of Trade wprowadzać cła dodatkowe względnie zmieniać wysokość stawek celnych każdej chwili wedle swobodnego uznania w drodze zwykłych rozporządzeń. Akt trzeci zaś rozpocznie się dn. 19/VII w chwili otwarcia konferencji w Ottawie, na której stworzone mają być podstawy i ustalona linja postępowania dla metod, które znajdą zastosowanie w zmianie jednostronnych narazie autonomicznych zarządzeń celnych na argumenty handlowo-polityczne, jakich Anglja potrzebuje przede wszystkim w stosunku do samodzielnych dominjów, a później w stosunku do tych krajów niebrytyjskich, które dla wywozu angielskiego przedstawiają szczególne zainteresowanie.

Ów akt trzeci, czyli ostatnia faza ewolucji w kierunku protekcyjizmu, będzie przedstawiał najciekawszy niewątpliwie okres w przebudowie systemu angielskiego. Wtedy bowiem rozpocznie się właściwa realizacja planów i skrupulatne bilansowanie wzajemnych stosunków handlowych z najważniejszymi klientami, żyjącymi dziś niemal całkowicie na koszt angielski. Program tych działań jest zupełnie uproszczony i już dzisiaj przez kierujących polityków angielskich wyraźnie wypowiedzany. Składa się on z 2 zasadniczych tez, z których pierwszą Anglijcy spopularyzowali dość szeroko u siebie i zagranicą jako hasło „kupujemy u tych, którzy u nas kupują”, drugiej zaś dał wyraz Minister Handlu Runciman, mówiąc w Parlamencie bez ogródek o bilateralnych układach preferencyjnych, jako o zasadniczej platformie przyszłych traktatów handlowych, jakie Anglja zawierać będzie.

Obydwie te formuły, ideologicznie sobie bardzo bliskie, przyczem jedna z drugiej logicznie wynika, znalazły bardzo dobitny odzew w krajach, które w szczególny sposób są w eksporcie do Anglii zainteresowane, same zaś, jako rynki odbiorcze, nie przedstawiają wielkiej wartości. Objawem tego wrażenia i próbą stworzenia przez współdziałanie także innych punktów styczności, mogących dla polityki angielskiej przedstawiać szersze horyzonty, była konferencja skandynawska w Kopenhadze. Wyniki jej, w dzisiejszej zwłaszcza sytuacji, w jakiej znajduje się Danja i Szwecja, nie mogą przybrać wielkich form, niemniej jednakowoż była ona obszernie komentowana przez prasę angielską, przyczem biura prasowe odnośnych poselstw musiały w tej akcji odgrywać czynną rolę. Propagandowa wycieczka kupców duńskich na targi brytyjskie, również silnie

w prasie angielskiej reklamowana (przyczem podawano, że składała się ona z 500 uczestników), była także jednym z przejrzystych objawów pójścia na rękę interesom angielskim, coś w rodzaju wstępnego zaznaczenia dobrej woli w kierunku przyszłej handlowej współpracy, opartej na bardziej wzajemnych niż do tej pory przesłankach.

Nie ulega kwestji, że zarówno w niedalekich układach, jak i w dalszym realizowaniu ich, decydującą odegrają rolę czynniki bardziej pozytywne, m. in.

zaś przedewszystkiem pojemność danych rynków i możność ekspansji na nich standartowych artykułów angielskich. Toteż w Anglii z wielkiem zainteresowaniem śledzą przebieg naszego zatargu celnego z Niemcami, licząc się poważnie z wielkimi możliwościami, jakie w związku z tem istnieją na rynku naszym, zwłaszcza wobec spadku funta i konkurencyjności towaru angielskiego.

T.

Londyn, w marcu 1932 r.

KRONIKA ZAGRANICZNA

M. IN. NA PODSTAWIE RAPORTÓW I DONIESIEŃ POLSKICH PLACÓWEK ZAGRANICZNYCH

OGÓLNE

SPADEK MIĘDZYNARODOWYCH OBROTÓW HANDLOWYCH.

Francuskie biuro statystyczne opublikowało niedawno niezmiernie interesujące liczby, dotyczące spadku międzynarodowych obrotów handlowych. Z liczb tych okazuje się, iż w żadnej z epok depresji, w których rozporządzano materiałem statystycznym, ścieśnienie obrotów międzynarodowych nie przybrało takich rozmiarów, jak w ostatnich latach. I tak, podczas gdy zmniejszenie obrotów światowych wyniosło w stosunku procentowym do ogólnej ich wartości w 1874 r. w porównaniu do 1873 r. 5%, w 1884 r. w porównaniu do 1883 r. 4%, w 1891 r. wobec 1890 r. zanotowano nawet wzrost o 5%, w 1908 r. w porównaniu do 1907 r. — spadek o 7%, to w 1931 r. w porównaniu z 1929 r. spadek wyniósł aż 40%.

Jeżeli weźmiemy jako podstawę porównania rok 1928, t. j. ostatni rok pomyślności, to zaobserwujemy znaczny spadek wywożonej ilości we wszystkich wielkich państwach eksportujących, z wyjątkiem 2 krajów, t. j. Niemiec i Holandji, które wylamują się z pod prawa ogólnej kompresji. Podane poniżej liczby przedstawiają przeciętne miesięczne ilości wywozu. I tak we Francji widzimy spadek z 3,427 tys. t w 1928 r. do 2,556 tys. t w ciągu pierwszych 10 miesięcy r. ub.; we Włoszech spadek z 365 tys. t do 352 tys. t; w Japonii z 540 tys. t do 463 tys. t; w Belgii z 2,229 tys. t do 2,121 tys. t; w Polsce z 1,702 tys. t do 1,447 tys. t; w Szwajcarii z 81 tys. do 59 tys. t. Znaczny spadek również należy zanotować w Stanach Zjedn., w Anglii, Jugosławii i Czechosłowacji.

Prawdziwy wyjątek stanowią Niemcy, gdzie w 1928 r. przeciętna miesięczna wywozu wynosiła 3,751 tys. t bez dostaw z tytułu reparacji, by wzrosnąć w ciągu pierwszych 10 miesięcy r. ub. do 4,400 tys. t, a w ciągu okresu od września do listopada — do 4,878 tys. t. Podobnie w Holandji wywóz wzrósł z 1,310 t w 1928 r. do 1,428 tys. t w ciągu pierwszych 10 miesięcy r. ub.

Nie zdaje się ulegać najmniejszej wątpliwości, iż wobec wzmagającego się od początku r. b. wysięgu protekcyjno-prohibicyjnego, kontyngentowania przywozu oraz ograniczeń dewizowych — nie tylko że wyjątkowo pomyślna pozycja Niemiec i Holandji w światowych obrotach handlowych ulegnie zmianie na gorsze, ale, że ogólny spadek międzynarodowych obrotów handlowych przybierze na sile.

Dr. B. Rm.

BUDOWNICTWO OKRĘTOWE W IV KWARTALE 1931 R. — Według statystyki Lloyd's Register na stocznich światowych w dn. 1/1 r. b. znajdowało się w budowie 281 jednostek o tonnażu powyżej 100 t r. b., liczących razem 1,403.795 t r. b.

Oznacza to dalsze, oczekiwane zresztą, zmniejszenie się nowego tonnażu, wynoszące 9 jednostek o poj. 127.325 t r. b.

Wśród budowanych statków najliczniej reprezentowany był tonnaż mały — 137 statków poniżej 2.000 t; na statki średniej wielkości wypadło: 25 o tonnażu poniżej 4.000 t, 32 poniżej 6.000 t i 33 poniżej 8.000 t.

Zatrudnienie stoczni poszczególnych krajów przedstawiało się, jak następuje: Belgja 3 statki — 1.810 t, Brazylja 1 st. — 125 t, Dominja Brytyjskie 4 st. — 3.101 t, Danja 12 st. — 51.800 t, Gdańsk 2 st. — 1.920 t, Niemcy 17 st. — 103.981 t, Francja 17 st. — 164.440 t, W. Brytania 98 st. — 400.505 t, Holandia 26 st. — 67.866 t, Włochy 15 st. — 178.287 t, Litwa 2 st. — 950 t, Norwegja 15 st. — 15.785 t, Portugalia 2 st. — 1.337 t, Szwecja 18 st. — 95.380 t, Hiszpanja 10 st. — 55.241 t, Urugwaj 1 st. — 150 t i Stany Zjedn. Am. 21 st. — 207.837 t.

S. K.

FRANCJA

ZAOSTRZENIE KRZYSU. — Przesilenie gospodarcze we Francji znacznie pogłębiło się w ostatnich miesiącach, opierając się zaś na dotychczasowych danych oczekiwać należy jego dalszego znacznego zaostrzenia. Na pierwszy plan występuje spadek wytwórczości przemysłowej, obniżanie się wpływów podatkowych, tezauryzacja banknotów oraz ciasnota, występująca na rynkach kapitałów długoterminowych. Ostatnie dwa objawy świadczą o tem, że kryzys zaufania nie ominął również i francuskich rynków pieniężnych, mimo kolosalnego nagromadzenia na nich kapitałów.

Pierwsze miesiące r. b. przyniosły dalsze obniżanie się wytwórczości, której wskaźnik ogólny spadł poniżej poziomu z 1927 r., t. j. okresu kryzysu stabilizacyjnego. W lutym r. b. wskaźnik wyniósł 105 wobec 110 w 1927 r. Szczególnie silnie dotknięte są: przemysł włókienniczy, produkcja stali i wydobywanie węgla. Liczba bezrobotnych wzrasta. W dn. 19/III r. b. notowano 305.496 bezrobotnych, t. j. o ok. 1 tys. więcej niż w tygodniu poprzednim. Oczekiwać należy, iż liczba ta nie o wiele zostanie przekroczona, gdyż już wkrótce rozpocznie się ożywienie se-

zonowe w przemyśle budowlanym i innych przemysłach pokrewnych, co spowoduje pewne, jakkolwiek przypuszczalnie niewielkie, zwiększenie pracujących załóg robotniczych.

Powyżej przytoczona liczba bezrobotnych nie może jednakowoż stanowić miarodajnego kryterjum dla rozmiarów przesilenia we Francji. W ogólności nasycenie rynków pracy we Francji jest w normalnym okresie gospodarczym niedostateczne, co powoduje konieczność masowego sprowadzania robotników zagranicznych. Od chwili wystąpienia przesilenia we Francji t. j. od początku r. ub., przeszło 300 tys. robotników zagranicznych opuściło Francję. Ponadto faktyczna liczba całkowicie bezrobotnych wynosi około 900 tys. osób. Statystyki oficjalne notują jedynie bezrobotnych, korzystających z zasiłków, których nie pobierają wszystkie kategorie bezrobotnych, a co ponadto ograniczone jest czasowo. Obok całkowitego bezrobocia olbrzymie rozmiary przybiera bezrobocie częściowe, i niewątpliwie conajmniej 40% całkowitej załogi robotniczej we Francji pracuje niepełnych 6 dni w tygodniu.

O zmniejszeniu obrotów gospodarczych świadczy również spadek wpływów kolejowych i zmniejszenie się ilości załadowanych wagonów. W ciągu pierwszych 8 tygodni r. b. załadowano 2.588.378 wagonów wobec 3.088.673 w analogicznym okresie r. ub. Wskaźnik ilości załadowanych wagonów obniżył się ze 135 — przeciętnej miesięcznej w 1930 r. — do 109 w styczniu r. b., wskaźnik wpływów brutto ze 128 — przeciętnej miesięcznej w 1930 r. — do 106 w styczniu r. b. Sytuacja kolejnictwa francuskiego przedstawia się wprost katastrofalnie, gdyż deficyty eksploatacyjne za ostatnie dwa lata łącznie z długami wobec Skarbu państwa wynoszą około 5 miljard. fr. Znaczne trudności przeżywa również flota francuska. Tonnaż statków unieruchomionych wyniósł w styczniu r. b. 768 tys. t — podczas gdy całkowity tonnaż floty handlowej wynosi 3,569.896 t.

Najbardziej krytycznie przedstawia się jednak sytuacja finansów państwowych. Do dotychczasowych trudności dołączyły się nowe, w postaci spadku wpływów podatkowych. Wpływy te wyniosły w styczniu r. b. 3.622 milj. fr., a w lutym 2.560 milj. fr. Wpływy podatkowe za styczeń są niższe od wpływów, preliminowanych w budżecie, o 521 milj. fr. Niedobór za luty w stosunku do preliminarza wynosi 318 milj. fr. W grudniu r. ub. niedobór wyniósł jedynie 167 milj. fr., podczas gdy w listopadzie notowano nadwyżkę wpływów. Nie ulega wątpliwości,

iz wpływy podatkowe za obecny rok budżetowy będą niższe od preliminowanych o przeszło 1 miljard.

Spadek wpływów podatkowych, posiadający wszelkie cechy trwałości, grozi Skarbowi francuskiemu wprost katastrofą. W połączeniu ze zwiększeniem wydatków budżetowych, wobec wprowadzania nowych ustaw, w szczególności ustawy o przymusowym ubezpieczeniu socjalnym, ze zwiększeniem wydatków personalnych, oraz wobec odpadnięcia wpływów z tytułu płatności raty planu Younga w wysokości blisko 2 miljard. fr. — deficyt budżetowy Francji wynosi w r. b. co najmniej 6 miljard. fr. Jedynie niezwykle obfite rezerwy skarbowe i źródła nadzwyczajnych wpływów umożliwiały faktyczne zrównoważenie budżetu. Jednakże w razie dalszego obniżania się wpływów podatkowych możliwość wykonania budżetu na 1932 r., t. j. na okres od 1/IV r. b. do 31 XII, staje pod znakiem zapytania, a już zupełnie mgliście rysują się możliwości skarbowe na 1933 r.

To też oczekiwać należy, iż francuskie sfery miarodajne przystąpią do sanacji skarbowej, która w obecnej sytuacji nastąpić może jedynie na drodze zmniejszenia wydatków. Ze względów wewnętrzno-politycznych do sanacji tej nie będzie jednak można przystąpić przed wiosennymi wyborami i ustabilizowaniem pozycji politycznej przyszłego Rządu. Jednak i wówczas sytuacja jego będzie niezwykle trudna, wobec skoalizowanej demagogii parlamentarnej, oraz zorganizowanych beneficjentów uposażeń, pensyj i zapomóg budżetowych.

W dziedzinie handlu zagranicznego daje się zauważyć pewną poprawę o tyle, iż w pierwszych miesiącach r. b. deficyt bilansu handlowego zmalał w stosunku do poziomu z r. ub. Deficyt ten wyniósł 631 miljn. fr. w lutym r. b. wobec 534 miljn. fr. w styczniu r. b., 909 miljn. fr. w grudniu r. ub., a 1.401 miljn. fr. w czerwcu r. ub. Charakterystyczną cechą kształtowania się handlu zagranicznego Francji stanowi gwałtowne kurczenie się obrotów. Spadek przywozu użytkowy został głównie dzięki bezwzględnej polityce kontyngentowania, która, objawiając się przeszło 60% wszystkich artykułów rolniczych, została ostatnio rozciągnięta na szereg produktów przemysłowych, jak blachy, artykuły gospodarstwa domowego, zabawki, lampy i aparaty radiowe, materiały elektrotechniczne i t. d.

Wysoce niepomyślnie przedstawia się ewolucja w dziedzinie cen. Wskaźnik cen produktów krajowych wzrasta w stosunku do wskaźnika cen produktów importowanych. Podobna ewolucja występuje w ostatnich miesiącach wśród cen hurtowych. Oczywiście, musi wpłynąć to na pogarszanie się sytuacji w handlu zagranicznym, na pogłębienie procesu przesileniowego i znaczne opóźnienie jego likwidacji. Wskaźnik cen hurtowych wzrósł z 413 z końcem grudnia r. ub. do 424 z początkiem marca r. b., wskaźnik cen artykułów żywnościowych z 463 w grudniu r. ub. do 485 w lutym r. b. Ogólny wskaźnik cen produktów krajowych wzrósł z 471 w grudniu r. ub. do 486 w lutym r. b., a równocześnie wskaźnik cen produktów importowanych spadł z 308 do 304.

Sytuacja rynków pieniężnych przedstawia się paradoksalnie. Zapasy złota Banku Francji rosną, wynosząc ostatnio ok. 76 miljard. fr., stosunek procentowy

pokrycia banknotów złotem wynosi około 70%, na rynkach pieniężnych wzrasta nagromadzenie kapitałów. Mimo tego utrzymuje się nadal ciasnota na rynkach kapitału długoterminowego. Równocześnie występuje masowa tezauryzacja banknotów. Ilość banknotów wyniosła z końcem r. ub. przeszło 83 miljard. fr. wobec 52 miljard. fr. w 1926 r. Obliczając, iż około 20 miljard. fr. wysokowartościowych banknotów (po 500 i 1.000 fr.) zostało obróconych na bezpłodną tezauryzację. Jest to niewątpliwie wyrazem kryzysu zaufania, który nie oszczędził również i Francji

Nie ulega wątpliwości, iż znaczna część wolnych kapitałów skierowana została z początkiem r. b. ku giełdzie, na której w pierwszych 2 miesiącach r. b. występowała tendencja wzrostowa. Wskaźnik akcyjny wzrósł, mianowicie, z 221 w grudniu ub. r. do 294 w lutym r. b. Zwyżka akcyj kierowana była jednak niewątpliwie w głównej mierze momentami natury spekulacyjnej i przejściowymi podnieceniami psychologicznymi. To też już w marcu zaczyna występować reakcja zniżkowa, a wskaźnik akcyjny obniżył się o kilkanaście punktów.

Dr. B. Rm.

JUGOSŁAWJA

ZAOSTRZENIE REGLAMENTACJI DEWIZOWEJ. — Nagły odpływ dewiz w II połowie lutego r. b. uczynił sytuację jugosłowiańskiego Banku Narodowego bardzo ciężką. Zapas dewiz, wchodzących do pokrycia, który dn. 1/II r. b. wynosił jeszcze prawie 288 miljn. din., skurczył się na dn. 29/II do 118 miljn. din., przyczem tempo odpływu dewiz wzrastało i wynosiło w ostatnim tygodniu lutego 53 miljn. din. Zachodziło więc niebezpieczeństwo zbytniego osłabienia pokrycia obiegu i zupełnego ogołocenia Banku Narodowego z dewiz. Wobec tej sytuacji Bank Narodowy wstrzymał od początku marca r. b. wszelki przydział dewiz, co przyczyniło się, co prawda do pełnego polepszenia się sytuacji banku emisyjnego, który wykazuje dn. 15 III stan dewiz znacznie wzmocniony (197 miljn. din.), ale odbiło się niezwykle ujemnie na życiu gospodarczym, zwłaszcza zaś na handlu zagranicznym Jugosławii, albowiem importerzy nie mogą otrzymać żadnych dewiz i nie są w stanie wypełnić swych zobowiązań wobec wierzycieli zagranicznych. W kołach gospodarczych panuje wielkie zdenerwowanie, gdyż stan dzisiejszy długo trwać nie może, albowiem zahamować musi wszelkie stosunki handlowe z zagranicą.

W sferach rządowych panuje nadzieja na uzyskanie zagranicą kredytu dla Banku Narodowego w wysokości 100 miljn. fr. fr.; uzyskanie tego kredytu uratowałoby sytuację na pewien czas i pozwoliłoby na uregulowanie w międzyczasie stosunków dewizowych, importu z zagranicy i t. d. Narazie nie podjęto żadnych kroków celem załatwienia trudności dewizowych, najbliższe już jednak dni muszą przynieść pewne wyjaśnienie sytuacji.

Prawdopodobnie wydane zostanie nowe zarządzenie w sprawie handlu dewizami, obostrzające możliwość ich otrzymania, oraz przepisy, utrudniające przywóz towarów zagranicznych do Jugosławii. Ministerstwo Przemysłu i Handlu nosi się z planem wzorowania się pod tym względem na ostatnich zarządzeniach czeskosłowackich.

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE

— Pertraktacje angielsko-niemieckie w sprawie niemieckich ograniczeń przywozu węgla nie doprowadziły do rezultatów. Zamierzone jest zwołanie specjalnej konferencji dla rozważenia całością zagadnień, związanych z polityką handlową obu państw.

— Negocjacje angielsko-holenderskie w sprawie reglamentowania produkcji i eksportu kauczuku zakończyły się oficjalną deklaracją, stwierdzającą, że w warunkach obecnych dokonanie takiej reglamentacji nie jest możliwe.

— Między Francją a Estonją zawarte zostało porozumienie clearingowe, regulujące płatności z tytułu obrotu towarowego. Jak wiadomo, Francja zastosowała uprzednio retorsyjną reglamentację obrotu dewizowego z Estonją.

— Pomiedzy Francją i Łotwą zawarty został układ clearingowy, regulujący sprawę płatności za dostawy francuskie do Łotwy.

— W Holandji wydano zakaz przywozu i tranzytu kartofli z Francji oraz uzależniono przywóz i tranzyt jarzyn od przedłożenia świadectw fitopatologicznych.

— W Belgii istnieje zamiar skontyngentowania przywozu tkanin jedwabnych.

— Rząd grecki postanowił stworzyć specjalny organ dla ogólnego nadzoru nad sprawami reglamentacji handlu zagranicznego oraz reglamentacji dewizowej. Organ ten wejdzie ma w porozumienie z krajami, importującymi produkty greckie, celem zawarcia umów kompensacyjnych i uregulowania kwestii przydziału dewiz.

— W Turcji utworzono komisję kompensacyjną; w myśl ustawy odnośnej przy dokonywaniu zagranicą obrotów z budżetów publicznych i również przez instytucje publiczne i użyteczności publicznej oraz towarzystwa i instytucje koncesjonowane, dostawcy będą się musieli zobowiązać do zakupienia na eksport wyrobów tureckich ekwiwalentnej wartości. Przepis ten będzie uchylany jedynie wówczas, gdy jego zastosowanie odbijałoby się ujemnie na funkcjonowaniu instytucji publicznej.

— Między Francją a Kanadą powstanie zapewne z dn. 1 czerwca r. b. stan wojny celnej, gdyż w tym dniu wygasa obecny traktat, a nowy nie może być zawarty przed ustaleniem przez lipcową Konferencję Imperjalną preferencji imperjalnej. Pszenica kanadyjska będzie obłożona cłem maksymalnym, o 100% wyższym od obecnego, a możliwe, że również cłem bojowym \$ 1 za bushel.

— Izba reprezentantów Stanów Zjedn. Am. zaakceptowała w dn. 26 ub. m. nałożenie cła w wysokości \$ 0'10 za 100 funtów węgla lub koksu, importowanego do Stanów.

— Według danych Min. Rolnictwa Argentyna posiadała w połowie marca r. b. nadwyżkę eksportową pszenicy w wysokości 2.489 tys. t, kukurydzy 245 tys. t i siemienia lnianego 1.373 tys. t.

— W Rumunii przedłożono parlamentowi projekt ustawy, kreującej Radę Gospodarczą przy Prezydium Rady Ministrów. Rada Gospodarcza ustalać będzie zasadnicze wytyczne polityki ekono-

micznej Rządu i proponować ustawy, regulujące stosunki gospodarcze z zagranicą; w jej skład wejdą aktywni i byli ministrowie resortów gospodarczych, gubernator Banku Narodowego, prezes Izby Handlowej i in.

SPRAWY CELNE ORAZ REGLAMENTACJA HANDLU ZEWN. W PAŃSTW. ZAGR.

FRANCJA. — Kontyngenty importowe na konfekcję. — W dn. 31/III Francja wprowadziła kontyngenty importowe na przywożoną do Francji odzież damską, męską i dziecięcą. Kontyngenty te dla Polski ustalone zostały dla odzieży męskiej na 3.160 kg w okresie od dn. 20/III do 20/IV i na 665 kg dla odzieży damskiej i dziecięcej.

Ze strony polskiej zostały podjęte rokowania, idące w 2 kierunkach: 1) aby kontyngenty nie były stosowane do zamówień wcześniejszych, już przez eksporterów polskich wykonanych, oraz 2) aby kontyngenty odzieży — w razie ich przedłużenia na okres dalszy po 20/IV — zostały wydatnie podwyższone.

Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH

METALE

ŻELAZO. — Pewne odprężenie, jakie zaczęło się zaznaczać na początku lutego, nie tylko nie rozwinęło się w dalszym czasie, lecz przeciwnie rynek międzynarodowy dosyć wyraźnie wykazał tendencję depresji, która w pierwszym rzędzie wyraziła się w zwężeniu zbytu i w spadku cen. W ciągu sprawozdawczego okresu od 6 lutego do 18 marca, a więc w ciągu 6 tygodni, cena żelaza sztabowego obniżyła się z £ 2.13 do £ 2.8.6 pomimo to, że już pierwsza z tych cen uznawana była za absolutnie deficytową nawet dla najtaniej pracujących hut. Przyczyny tego leżą w ogólnych niedomaganich gospodarki światowej, to też dziś trudno jest zapewnić, że ta depresja nie pogłębi się jeszcze bardziej. Na układzie rynku europejskiego bardzo niekorzystnie odbija się niepewność co do dalszego istnienia Międzyn. Kart. Stalowego, który nie może zreorganizować swojego ustroju z powodu sprzeciwów ze strony belgijskiej. Pomimo to jednak większość nastrojona jest optymistycznie, jedynie Niemcy przygotowują już pewne posunięcia na wypadek ostatecznej likwidacji kartelu w celu przeciwdziałania ujemnym skutkom tego.

Rynek starego żelastwa wykazywał w dalszym ciągu depresję. Ceny, które w końcu r. ub. i na początku r. b. wykazywały pewną tendencję zwyżkową, znów się zachwiały i spadły nawet poniżej poziomu październikowego.

W Niemczech stwierdzić można pewne cofnięcie się ożywienia na rynku wewnętrznym, gdzie zamówienia stały się mniejsze pomimo to, że sezon wiosenny powinien być już w pełni. Szczególnie zwraca uwagę brak zamówień gatunków budowlanych. W dziale żelaza handlowego obroty są również bardzo słabe, chociaż zapotrzebowanie staje się

bardziej równomierne. Nieco lepiej przedstawiały się blachy, których względne spore ilości szły na cele reparacyjne. W dziale rur ruch był bardzo słaby.

Interesy wywozowe przedstawiały się słabo, choć ostatnia zwyżka funta dała możliwość ulokowania w Anglii paru większych partij półproduktu. Ceny wewnętrzne pozostawały bez zmiany przy zasadniczej cenie żelaza sztabowego RM 109 loco Oberhausen.

Należy zaznaczyć jeszcze, iż na wypadek rozwiązania się Kartelu Stalowego Niemcy, w obawie przed inwazją obcego żelaza, przygotowują kontyngenty, które w ogólnej sumie są mniejsze o 15% od ilości, przywiezionych w 1931 r.; w ważniejszych produktach wynoszą one (w tys. tonn): surówka 90, półwyroby 75, belki i żelazo handlowe 240, blacha cienka 35, rury żelazne i stalowe 5.

Na rynku starego żelastwa panowała silna depresja, która doprowadziła ostatnio do nienotowanych dotąd cen: staliwo ok. RM 23, żelastwo I gat. ok. RM 21, otoczki martenowskie ok. RM 20, złom żelazny I gat. RM 39—41, wszystko za 1.000 kg loco huta westfalska. W połowie 1929 r. te same ceny wynosiły: staliwo RM 68—70 i żelastwo I gat. ok. RM 67.

Na rynku francuskim konjunktura również wykazywała dalsze osłabienie. Huty użalają się na brak obstalunków. Dużą konkurencją na rynku wewnętrznym stanowią Belgja i Niemcy. Główna nadzieja na szybką poprawę konjunktury hutniczej leży w obstalunkach stoczni morskich oraz w rozwoju zaczętych już robót publicznych.

Pomimo ogólnego pogorszenia się konjunktury hutniczej, praca organizacyjna w związku z ogólnofrancuskim porozumieniem hutniczym prowadzona jest nadal. Organizowane są i stopniowo wchodzi w życie na przeciąg minimum 3 lat coraz to nowe biura sprzedaży, regulujące zarówno ceny poszczególnych wytworów, jak i warunki ich rynkowej sprzedaży. W ciągu lutego i marca zostały uruchomione biura: dla półproduktu, dla blachy czarnej wszelkich wymiarów, dla blachy cynkowanej i białej. Naogół nowo ustalone ceny nie wykazują wielkich zmian, chociaż daje się zauważyć pewną tendencją do ich podniesienia.

Na rynku belgijskim panowała stała niepewność położenia i w połączeniu z tem ciągła chwiejność konjunktury.

Jedynie prawie obecnie zamówienia zagraniczne pochodzą z Japonii, gdzie, jak się okazuje, istnieją jeszcze dalsze duże możliwości dostaw. Ceny utrzymują się ciągle na niezmiernie niskim poziomie, mianowicie £ złotych. 2.8.6 za tonnę f. o. b. Antwerpja; normalne belki notowane były £ złotych. 2.7, bednarka £ złotych. 3.7.6—3.10. Najslabiej przedstawiają się blachy, gdzie ruchu prawie żadnego niema. Ceny wynosiły: blacha gruba £ złotych. 2.18, średnia 2.18.6, cienka $\frac{1}{8}$ " £ 3, — $\frac{1}{16}$ " £ 3.15.

W Anglii w ciągu okresu sprawozdawczego konjunktura przedstawiała się naogół dosyć słabo, choć były chwile pewnego polepszenia. Obecnie oczekiwane jest duże zamówienie ze strony Kanady, z Danji zaś nadeszło zamówienie na 2.000 t. Przemysł wielkopiecowy nie może ożywić się należycie ze względu na duże zapasy, jakie go obciążają; pomimo to jednak spodziewana jest zwyżka ceny, która obecnie wynosi za Nr. 3 surówki Cleveland sh 58/6. W dziale wytworów

gotowych daje się ciągle odczuwać brak zamówień. Wytwórcy angielscy utrzymywali cenę £ 6.15.6 za żelazo sztabowe, musieli jednak walczyć z konkurencją kontynentalną, która łącznie z cłem zaofiarowywała £ 5.6. W dziale blachy białej pool został znnowiony, co miało za skutek dosyć znaczne zamówienia przed wejściem jego w życie. Cena nominalna pool'u została ustalona na £ 16 za skrzynkę.

Ceny wywozowe żelaza z większych wytwórców europejskich: Anglii, Belgji wraz z Luksemburkiem i Francji — w £ złotych. f. o. b. port — notowane były w dn. 17 marca 1932 r., jak następuje:

	Wielka Brytania	Belgia i Luksemburg	Francja
	za 1.016 kg		za 1.000 kg
Surówka:			
odlewn. Nr. III (2'5-3'0% Si)	—	2. 0.0	2. 0.0
tomasowska	—	1.17.6	—
hematytowa	—	—	—
ferromangan	—	—	—
Półwytwór:			
kęsy	—	2. 5.6	2. 5.6
platyny	—	2. 6.6	2. 6.6
Wytwory gotowe:			
żelazo sztabowe	—	2. 9.0	2. 8.6
belki	—	2. 7.6	2. 7.6
kątowniki	—	2. 8.6	2. 8.6
blacha okrętowa, rezerwoarowa i t. p.	—	—	—
szyny stalowe	—	5.12.6	5.12.6
bednarka	—	3. 7.6	3. 7.6
druć-walcówka	—	5. 2.0	5. 2.0
blacha tomasowska	—	2.18.6	2.19.0
blacha czarna (24 gąge)	—	—	—
druć ocynkow.	—	6. 7.6	6. 7.6
gwoździe druc.	—	5.10.0	5.10.0

METALE NIEŻELAZNE. — Położenie na londyńskim rynku metali w okresie sześciotygodniowym od 6 lutego do 18 marca było dosyć niejedolite. W ogólnych zarysach biorąc, koło połowy lutego nastąpiła dosyć znaczna zwyżka ceny prawie wszystkich metali, mająca jednak więcej charakter spekulacyjny, przyczem silniejszego zapotrzebowania ze strony konsumpcji nie było widać. Od 22 lutego do końca miesiąca trwała wyraźna i silna znizka, która spowodowała nienotowaną dotąd depresję cen. Znizka ta została zahamowana przez zwyżkę funta, tak że już w ostatnim tygodniu ceny utrzymały się na jednym poziomie. Konsumpcja metali pozostawała bez wielkich zmian na poziomie bardzo nie wystarczającym. Jedynie w lutym, w okresie zwyżki zapotrzebowanie zwiększyło się ponad normę, lecz trwało to zaledwie parę dni. Położenie statystyczne metali nie przedstawia się naogół korzystnie, choć w paru wypadkach zanotowane zostało w lutym zmniejszenie zapasów. Luty i marzec obfitowały w rozmaite konferencje (miedź, cynk, ołów), które jednak żadnych wyraźnie pozytywnych rezultatów nie dały.

Rynek miedzi grał dominującą rolę w całym okresie sprawozdawczym. Niepewne bardzo położenie kartelu miedzianego zmuszało go do ciągłej zmiany swojej ceny, która obniżana była do 6 cts. za lb i następnie znów podwyższana. Właściwie powiedziawszy, znaczenie kartelu zeszło już prawie do zera. Długotrwałe pertraktacje, dotyczące ograniczenia dzisiejszej produkcji w wysokości

26½%, ostatecznie doprowadziły do uzgodnienia 20% obniżki produkcji; wobec jednak dużych zapasów światowych i niezmiernie małej konsumpcji już dziś podnoszą się głosy, przestrzegające, że i takie ograniczenie oczekiwanego rezultatu nie da. Liczą, że 26½%-owe ograniczenia spowodują roczną wytwórczość światową do 400—500 tys. t, co dałoby już możliwość czerpania z zapasów nawet przy dzisiejszej ograniczonej konsumpcji. Zapotrzebowanie w ostatnim tygodniu było bardzo słabe; ceny utrzymywały się na jednym poziomie.

Na rynek cyny silny wpływ wywierał rynek miedzi, który początkowo swoją wyższą a następnie niższą pociągnął za sobą cynę. Spadek ceny okazał się tu jednak większy niż w innych metalach i zahamował się dopiero w ostatnim tygodniu. Ogólne położenie na rynku cyny nie jest jednak uważane za złe. Dane statystyczne ostatnich miesięcy wykazują, że nawet zapasy zaczynają się cokolwiek zmniejszać. Według obliczeń na zasadzie dzisiejszej wytwórczości roczna produkcja wynosi obecnie 110.000 t, podczas gdy spożycie 120.000 t, tak że możliwe jest powolne zmniejszanie się zapasów.

Rynek ołowiu znajdował się pod wpływem miedzi w znacznie mniejszym stopniu niż inne metale. Kartel producentów Meksyku, Hiszpanji, Niemiec, Belgii, Australii i Kanady, egzystujący od 1929 r. i posiadający zapasy 200.000 t, został rozwiązany wskutek wprowadzenia ceł w Anglii, która przeciwstawiła interesy producentów brytyjskich i innych krajów. Wytwórcy australijski otrzymują pewną premię w stosunku do cen Metal Exchange. Naogół usposobienie rynku było bardzo spokojne; wobec braku na nim elementu spekulacji zapotrzebowanie jest bardzo nieznaczne. Ceny w ostatnich paru tygodniach miały tendencję zniżkową.

Na rynku cynkowym panowało

usposobienie bardzo spokojne. Zapotrzebowanie ciągle było małe, choć z drugiej strony z powodu niskiej ceny część wytwórców nie chce sprzedawać. Ogólną uwagę zajmują obecnie dwa zagadnienia: wprowadzenie cła na cynk w Niemczech oraz utworzenie kartelu europejskiego z udziałem Niemiec dla przeciwstawienia się unii krajów brytyjskich wobec wprowadzenia cła w Anglii. Ogólne położenie na rynku cynkowym poprawiło się trochę, gdyż w ciągu lutego zapasy światowe zmniejszyły się o 8.800 t, wynosząc 186.400 t. Na zebraniu kartelu w Paryżu w dn. 17/III żadnych zmian nie postanowiono.

Ruch cen poszczególnych metali w okresie sprawozdawczym przedstawiał się następująco (pierwsza liczba oznacza operacje kasowe, druga — terminowe): Miedź standard straciła £ 4³/₁₆ wzgl. £ 4; miedź elektrolityczna straciła £ 6¹/₂, rafinowana zaś £ 4. Cyna wykazała stratę £ 9³/₈ wzgl. £ 10³/₈. Ołów stracił £ 2¹/₂ wzgl. £ 2¹/₄. Cynk również spadł w cenie o £ 1⁵/₁₆ wzgl. £ 1. Glin pozostawał bez zmiany. Blacha biała zyskała w cenie £ 1¹/₂ na skrzynce. Nikiel w sprzedaży krajowej stracił £ 10, natomiast w sprzedaży zagranicznej \$ ½. Platyna straciła stopniowo £ 1.1 na uncji; srebro wykazało straty przy obu rodzajach transakcji 1⁵/₁₆ d na uncji; złoto straciło również sh 5/5 na uncji.

W poniższym zestawieniu podane są ceny wymienionych metali (w £ za 1.016 kg z wyjątkiem: blachy białej, która notowana jest w sh za skrzynkę o 112 arkuszy, platyny — w £ za uncję, złota — w sh za uncję i srebra — w d za uncję):

Metal	Poprzed. Okres sprawozdawczy:			
	okres ultimo	maksymum	minimum	ultimmo
M i e d ź:				
standard:				
kasa	37 ³ / ₄ -38	39	32 ⁵ / ₁₆	33 ⁵ / ₈ -3 ³ / ₄
term.	37 ⁵ / ₈ -3 ³ / ₄	38 ¹ / ₈	32 ³ / ₄	33 ⁵ / ₈ -3 ³ / ₄

elektrol.	43-44	43	36 ¹ / ₂	36 ¹ / ₂ -37 ¹ / ₂
rafinow.	41 ¹ / ₂ -41 ³ / ₄	42 ³ / ₄	35	36 ¹ / ₂ -37 ³ / ₄

Cyna:

kasa	139 ¹ / ₂ -3 ³ / ₄	140 ⁷ / ₈	128	130 ¹ / ₈ -3 ³ / ₈
term.	142 ¹ / ₂ -3 ³ / ₄	143 ¹ / ₂	129 ³ / ₄	131 ⁷ / ₈ -132 ¹ / ₈

Ołów:

kasa	15	15	12 ³ / ₁₆	12 ¹ / ₂
term.	15	15 ¹ / ₁₆	12 ³ / ₈	12 ³ / ₄

Cynk:

kasa	13 ⁷ / ₈	14 ³ / ₈	12 ³ / ₁₆	12 ¹⁵ / ₁₆
term.	14 ⁵ / ₁₆	14 ³ / ₄	12 ¹¹ / ₁₆	13 ⁵ / ₁₆

Glin:

dla kraju	95	95	95	95
„ zaogr.	—	—	—	—

Blacha

biała	14 ¹ / ₂ -3 ³ / ₄	16	14 ¹ / ₂	16
-------	---	----	--------------------------------	----

Nikiel:

dla kraju	240-245	245	230	230-235
„ zaogr.	\$ 37-38	\$ 38	\$ 37	\$ 37

Platyna

„Spong”	11.4	11.4	10.3	10.3
---------	------	------	------	------

Srebro:

kasa	19 ³ / ₄	19 ¹⁵ / ₁₆	17 ¹ / ₂	18 ¹ / ₁₆
term.	19 ¹ / ₂	20 ¹ / ₈	17 ¹¹ / ₁₆	18 ³ / ₁₆

Złoto	119.9	120.9	110.5	114.4
-------	-------	-------	-------	-------

Na rynku starych metali zapotrzebowanie było bardzo nieznaczne ze względu na brak zatrudnienia w zakładach przetwórczych. Ceny wahały się pod wpływem cen nowych metali, naogół jednak wykazywały wyraźną tendencję zniżkową. Ceny hurtowe wynosiły — loco Berlin dn. 18/III w RM: miedź 46 — 49, brąz 36—40, mosiądz 33—35, cynk 11½ — 12½, ołów miękki 16 — 17; we Francji loco Paryż analogicznie (we fr. fr.): 250, 200, 130, 65 i 95.

BIBLIOGRAFJA

„KIESZONKOWA BIBLIOTEKA USTAW”. — Ukazały się dalsze broszurki „Kieszonkowej Biblioteki Ustaw”, a mianowicie: Nr. 2 — Ustawa o zapobieganiu upadłości; Nr. 3 — Prawo o spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością w brzmieniu ustawy z dn. 12/XI 1923 r.,

objaśnione orzecznictwem przez Adw. M. Bermana; Nr. 4 — Ustawa o państwowym podatku przemysłowym, z uwzględnieniem zmian, wprowadzonych ustawą z dn. 19/XII 1931 r. — zestawili Adw. I. Kerner.

Umawiana biblioteczka ma na celu ułatwienie zapoznania się z najpoważniejszymi przepisami w zakresie ustawodawstwa,

przedewszystkiem ustawodawstwa gospodarczego. Z broszurek, które dotychczas się ukazały, na podkreślenie m. in. zasługuje omówienie ustawy o państwowym podatku przemysłowym, znowelizowanej niedawno i wymagającej w interesie samych podatników gruntownego zapoznania się z nią.

PRZEDRUK DOZWOLONY, LECZ Z PODANIEM ŹRÓDŁA

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:
ELEKTORALNA 2 (parter)

TELEFONY: 412-66 (Red.), 412-73 i 335-35 (Adm.), 412-68 (Druk.). Biura czynne od godziny 9 do 3 po południu.
KONTO CZEKOWE P. K. O. 701

PRENUMERATA W KRAJU: kwartalnie — zł 15, półrocznie — zł 30, rocznie — zł 60; ZAGRANICĄ: kwartalnie — zł 25, półrocznie — zł 50, rocznie — zł 100.

CENY OGŁOSZEŃ w zeszytach zwykłych: IV str. okładki — zł 1 200; II i III str. okł. — zł 900; ½ str. okł. — zł 500; str. zwycz.: 1 str. — zł 600, ½ str. — 350, ¼ str. — zł 200, 1/8 str. — zł 110. Przy ogłoszeniach kombinacyjnych, petito- wych oraz tabe rycznych do cen powyższych dolicza się 30%.

Redaktor Naczelny: CZESŁAW PECHÉ

Redaktor: WACŁAW SZURIG

Sekretarz Redakcji: BOHDAN WITWICKI

Redaktor działu finansowo-skarbowego:
PAWEŁ MICHAŁSKI

Redaktor działu rolniczego:
LEONARD KRAWULSKI

Redaktor działu komunikacyjnego i
JÓZEF GIEYSZTOR

Wydawca: MINISTERSTWO PRZEMYSŁU I HANDLU

OBWIESZCZENIA SPÓŁEK AKCYJNYCH

Walne Zgromadzenie

Sp. Akcyjnej „Lubań - Wronki“ Przemysł Ziemniaczany w Luboni

odbędzie się dn. 16 kwietnia 1932 r. o godz. 17 w Luboni w domu administracyjnym Spółki z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej z czynności Spółki za rok gospodarczy od 1 sierpnia 1930 r. do 31 lipca 1931 r.;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku strat i zysków za czas od 1 sierpnia 1930 r. do 31 lipca 1931 r.;
- 3) Kwitowanie władz Spółki z wykonanych czynności.

PP. Akcjonariusze, chcący wziąć udział w głosowaniu, mają swe akcje, albo notarialne lub bankowe dowody zastawu przelać Zarządowi Spółki w Luboni przynajmniej 7 dni przed Walnym Zgromadzeniem.

W zaświadczeniach należy wymienić liczby akcji i stwierdzić, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

Żądanie pomieszczenia dodatkowych spraw na porządku dziennym należy zgłosić do Zarządu Spółki pisemnie nie później, jak 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia, oraz należy udowodnić posiadanie wymaganej ilości akcji.

Z a r z ą d

Z A R Z ą D

Pabjanickiej Sp. Akc. Przemysłu Chemicznego W PABJANICACH

na zasadzie § 18 statutu Spółki zaprasza PP. Akcjonariuszów na
DOROCZNE ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

Akcjonariuszów Spółki, odbyć się mające w **czwartek, dn. 21 kwietnia 1932 r. o godz. 10 rano** w biurze Zarządu w Pabjanicach przy ul. Piłsudskiego Nr. 5, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Odczytanie protokołu z 35 zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów z dn. 21 kwietnia 1931 r. oraz stwierdzenie wykonania uchwał tegoż walnego zgromadzenia;
- 2) Przyjęcie sprawozdania rocznego, bilansu rocznego oraz sprawozdania Komisji Rewizyjnej za rok operacyjny 1931. Powzięcie decyzji w sprawie bilansu rocznego oraz udzielenia Zarządowi absolutorjum;
- 3) Powzięcie decyzji w sprawie użycia czystego zysku, ustalenia dywidendy oraz terminu wypłaty tejże;
- 4) Ustalenie wynagrodzenia dla członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 5) Wnioski;
- 6) Wybór Komisji Rewizyjnej oraz wyboru do Zarządu.

Zgłoszenia w przedmiocie zamieszczenia dodatkowych spraw na porządku dziennym Walnego Zgromadzenia przedłożone być winny Zarządowi nie później, niż na 14 dni przed terminem Zgromadzenia.

PP. Akcjonariusze, którzy zamierzają uczestniczyć w powyższym Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć swe akcje Zarządowi Spółki co najmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza lub w instytucji kredytowej krajowej oraz w banku „Schweizerischer Bankverein“, Basel (Szwajcarski Związek Bankowy w Bazylei).

Zarząd Towarzystwa Wyrobów Wełnianych i Gumowych „F. W. Schweikerta“, S. A.

zawiadamia, że w dn. 26 kwietnia 1932 r. w lokalu Zarządu przy ul. Piotrkowskiej 147, w Łodzi, o godz. 4 po poł. odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Przejrzenie i zatwierdzenie sprawozdania i bilansu za 1931 r., jak również sprawozdania Komisji Rewizyjnej;
- 2) Budżet na 1932 r.;
- 3) Kwitowanie władz Spółki;
- 4) Wybory członków Zarządu i Rady Nadzorczej;
- 5) Wolne wnioski.

Zarząd Spółki Akcyjnej pod firmą „Jurata“, Uzdrowisko na Półwyspie Helu, S. A.

zawiadamia niniejszym PP. Akcjonariuszów, że
ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW odbędzie się w dn. 14 kwietnia 1932 r., o godz. 18, w lokalu Zarządu Spółki w Warszawie, przy ul. Marszałkowskiej Nr. 7 m. 1, z następującym porządkiem obrad: 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej za 1931 r.; 3) Rozpatrzenie bilansu za 1931 r.; 4) Zatwierdzenie sprawozdań i bilansu oraz udzielenie Zarządowi absolutorjum za jego czynności w 1931 r.; 5) Zatwierdzenie preliminarza budżetowego na 1932 r.; 6) Wybory członków Zarządu; 7) Wybory członków Rady Nadzorczej; 8) Upoważnienie Zarządu do nabywania, sprzedaży i obciążania nieruchomości, a również do wydzierżawiania i poddzierżawiania terenów Uzdrowska; 9) Wolne wnioski.

Zarząd Fabryki i Pralni Bielizny „Opus“, S. A. W WARSZAWIE

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 18 kwietnia 1932 r. o godz. 6 po poł., odbędzie się w lokalu Zarządu w Warszawie, przy ul. Nowolipki 5

ZWYCZAJNE WALNE ZEBRANIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym: 1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu oraz Komisji Rewizyjnej za 1931 r.; 3) Zatwierdzenie bilansu, oraz rachunku zysków i strat za 1931 r.; 4) Podział zysków za 1931 r.; 5) Zatwierdzenie budżetu na 1932 r.; 6) Wybory 2 członków Zarządu i 5 Komisji Rewizyjnej; 7) Zatwierdzenie kupna 2 nieruchomości w Otwoku; 8) Wolne wnioski.

Prawo do uczestniczenia w Walnym Zebraniu mają tylko akcjonariusze, którzy na 7 dni przed Walnym Zebraniem złożą swoje akcje, lub świadectwa depozytowe w biurze Zarządu, Nowolipki 5.

Sąd Okręgowy w Krakowie, Wydział II handlowy
21 stycznia 1932 r. Firm. 146/32, B. II. 213.

Do ts. rejestru handlowego Oddział „B” przy firmie Polsko - szwajcarska fabryka czekolady „Suchard” Spółka Akcyjna w Krakowie, ul. Masarska 6, wpisano dodatkowo: Dzień wpisu: 21 stycznia 1932. Zmieniono § 2 statutu Spółki przez nadanie mu brzmienia: § 2. Firma Spółki podpisywana będzie pod pieczęcią Spółki przez a) dwóch członków Zarządu, albo przez b) jednego członka Zarządu i jednego prokurenta, albo c) jednego członka Zarządu, o ile tenże upoważniony zostanie przez Zarząd do samoistnego podpisywania firmy Spółki. Prokurent winien przy swym podpisie umieścić dodatek wskazujący na prokurę. Zmieniono zdanie pierwsze § 23 kontraktu spółki przez nadanie mu brzmienia: Zarząd składa się z sześciu członków wybieranych przez Walne Zgromadzenie każdym razem na okres trzech lat. Ustąpił członek Zarządu, w ich miejsce wybrano pp. Fritza, de Rutte, wiceprzesa Rady Zawiadawczej Spółki Akcyjnej pod firmą Suchard S. A. Lie-stahl (Szwajcarja) Guido Petit Pierre członka Zarządu firmy Suchard S. A. Liesthat (Szwajcarja), Józefa Laxa przemysłowca w Krakowie, pl. Kossaka 4, Bernarda Laxa, przemysłowca w Krakowie, pl. Kossaka 4, Harrego Laxa, przemysłowca w Krakowie, pl. Kossaka 4 i Samuela Laxa, przemysłowca w Krakowie, pl. Kossaka 4. Członkowie Zarządu Bernard Lax Józef Lax, Harry Lax i Samuel Lax, każdy z nich z osobna upoważniony został do samoistnego podpisywania firmy Spółki w myśl § 2 lit. c. statutu Spółki. Wpisano na podstawie zgłoszenia z 21 stycznia 1932, protokołu Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia z 12 listopada 1931 L. Rep. 40251 i protokołu posiedzenia Zarządu firmy z 7 stycznia 1932 r.

Sąd Okręgowy Wydział II, Kraków, 15 stycznia 1932 r.
II. Firm. 1724/31, B. II. 237.

Do ts. rejestru handlowego Oddział „B” przy firmie Dr. A. Wander, Spółka Akcyjna, wpisano dodatkowo: Dzień wpisu 15 stycznia 1932. Podwyższono kapitał akcyjny Spółki z kwoty zł. 1.500.000 na kwotę zł. 2.000.000 w związku z tem zmieniono brzmienie art. 5 i 6 statutu. Kapitał akcyjny wynosi 2 miliony złotych i podzielony jest na cztery tysiące akcji, wartości nominalnej po zł. 500 każda. Siódmym członkiem Zarządu ustanowiono D-ra George'a Wandera. Wpisano na podstawie podania z 17 grudnia 1931, protokołu Walnego Zgromadzenia z 22 listopada 1931 L. Rep. 40385 i deklaracji na objęcie akcji z 23 listopada 1931 L. Rep. 40386.

Sąd Okręgowy w Krakowie, Wydział II handlowy
11 stycznia 1932 r. II. Firm. 1810/31, B. I. 204

Do ts. rejestru handlowego Oddział „B” przy firmie „A. Piasecki, Fabryka Czekolady w Krakowie, Spółka Akcyjna, wpisano dodatkowo: Dzień wpisu 11 stycznia 1932. Uchwałą Walnego Zgromadzenia z 6 grudnia 1930, uzgodniono statut firmy z rozporządzeniem Prez. Rzplitej z 22 marca 1928 r. Dz. U. Nr. 39 poz. 386. Brzmienie firmy: „A. Piasecki—Fabryka Czekolady w Krakowie, Spółka Akcyjna. Cel Spółki jest: 1) prowadzenie fabryki i wyrób czekolady, cukrów, herbatników i wogóle wszelkich produktów cukierniczych, 2) budowa, nabywanie i uruchomienie zakładów przemysłowych, przeznaczonych do osiągnięcia celów Spółki, 3) prowadzenie handlu produktami własnego wyrobu, 4) prowadzenie wszelkich ubocznych i pomocniczych przemysłów będących w związku z zasadniczym celem Spółki. Siedziba Spółki: Kraków. Kapitał zakładowy Spółki wynosi: złotych 1.170.000, podzielonych na 11.700 akcji każda po zł. 100. Wszystkie akcje opiewają na okaziciela i są niepodzielne. Władzami Spółki są: Walne Zgromadzenie, Zarząd, Rada Nadzorcza. Zarząd składa się z dwóch Zarządców i z jednego do dwóch zastępców wybranych przez Radę Nadzorczą z pośród akcjonariuszów lub poza ich grona. Podpis firmy następuje: pod stampilją lub napisem firmy przez: a) 2 członków Zarządu, b) przez jednego członka Zarządu i jednego zastępcę członka Zarządu, c) albo też przez jednego członka Zarządu lub jego zastępcę i jednego prokurenta Spółki. Rok obrachunkowy — rok kalendarzowy. Wpisano na podstawie podania z 31 grudnia 1931 protokółów Walnych Zgromadzeń z 6 grudnia 1930 i 10 czerwca 1931 i Postanowienia Ministrów Przemysłu i Handlu oraz Skarbu z 17 października 1931.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów
Towarzystwa Akcyjnego

Ząbkowickiej Fabryki Szkła

S. A. W ZĄBKOWICACH

odbędzie się w dn. 16 kwietnia 1932 r. o godz. 9 przed poł. w biurze fabryki w Ząbkowicach, z następującym porządkiem dziennym: 1) Sprawozdanie i bilans za 1931 r.; 2) Budżet i plan działań na 1932 r.; 3) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 4) Wolne wnioski.

Miejsca depozytu dla akcji: a) Tow. Akc. Ząbkowickiej Fabryki Szkła, Ząbkowice, b) Bank Dyskontowy Warszawski, Warszawa, c) Böhmische Union - Bank Praha, C. S. R.

Z A R Z A D

Terenowo-Budowlanego Towarzystwa, S. A.

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów Spółki tej, że w **czwartek, dn. 28 kwietnia 1932 r., o godz. 10** w lokalu Spółki w Łodzi, przy ul. Kilińskiego 78, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu i rachunku zysków i strat za rok sprawozdawczy 1931, oraz kwitowanie władz Spółki z wykonania przez nie obowiązków;
- 3) Ustalenie liczby członków Zarządu zgodnie z § 37 statutu Spółki;
- 4) Wybór członków Zarządu na dwuletni okres, zgodnie z ust. 1-ym § 38 statutu Spółki;
- 5) Wybór pięciu członków Komisji Rewizyjnej na okres jednego roku, zgodnie z § 47 i ust. 1-ym § 48 statutu Spółki;
- 6) Ustalenie wysokości wynagrodzenia Zarządu i Komisji Rewizyjnej, zgodnie z punktem 3-im § 23 statutu Spółki;
- 7) Wnioski akcjonariuszów.

PP. Akcjonariusze mogą wziąć udział w tem Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu, o ile najpóźniej do dn. 21 kwietnia 1932 r. złożą w Zarządzie Spółki w Łodzi, przy ul. Kilińskiego 78, swe akcje względnie zaświadczenia o złożeniu akcji u notariusza lub w instytucji kredytowej: La Banque Commerciale de Bâle w Bazylei.

Piśmienne wnioski, dotyczące zgłoszenia dodatkowych spraw na porządek dzienny, winny być złożone przez PP. Akcjonariuszów w Zarządzie Spółki najpóźniej do dn. 14 kwietnia 1932 r.

Zaświadczenia o złożeniu akcji winny zawierać numery zdeponowanych akcji oraz stwierdzenie, że złożone akcje pozostaną w depozycie aż do końca tego Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia.

Zarząd Spółki Akcyjnej

Zakłady Kauczukowe „Piastów“

S. A.

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w **dn. 14 kwietnia 1932 r. o godz. 6 wiecz.** w lokalu Zarządu w Warszawie, przy ul. Złotej Nr. 35 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem obrad: 1) Zagajenie i wybór Przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej za 1931 r.; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu i rachunku zysków i strat za tenże okres oraz podział zysków; 4) Udzielenie absolutorjum władzom Spółki; 5) Wybór władz Spółki; 6) Wolne wnioski.

Walne Zgromadzenie będzie prawomocne bez względu na ilość reprezentowanych na niem akcji.

Wileński Prywatny Bank Handlowy, S. A.

Bilans na dz. 31 grudnia 1931 r.

AKTYWA

Kasa i sumy do dyspozycji: a) gotowizna w kasie zł 248.386-14; b) pozostałość w B-ku Polskim, P. K. O. i B-ku Gosp. Kraj. zł 319.227-73; Kupony zł 10.056-93; Waluty zagraniczne zł 422.488-00; Papiery wartościowe własne: a) pożyczki państwowe zł 1.583-00; b) papiery hipoteczne zł 704.090-94; c) akcje zł 100.336-28; Papiery wart. ust. kapit. zapasowego zł 61.015-92; Banki krajowe zł 114.205-70; Banki zagraniczne zł 96.420-45; Weksle zdyskontowane zł 3.138.602-42; Rachunki bieżące (saldo debetowe otwartego kredytu): a) zabezpieczone zł 4.145.255-84; b) niezabezpieczone zł 356.659-44; Pożyczki terminowe zł 189.148-63; Ruchomości zł 80.141-89; Nieruchomości zł 623.656-00; Różne rachunki zł 638.928-87; Koszty handl. roku przyszłego 1932 zł 20.983-00. Suma

bilansowa zł 11.271.187-18; Udzielone gwarancje zł 191.200-00; Inkaso zł 990.553-19. Razem zł 12.452.940-37.

PASYWA

Kapitały własne: a) zakładowy zł 2.500.000-00; b) zapasowy zł 120.981-84; Wkłady: a) terminowe zł 4.280.484-73; b) à vista zł 2.019.459-22; Rachunki bieżące (saldo kredytowe otwartego kredytu) zł 83.065-80; Zobowiązania inkasowe zł 35.442-89; Redyskonto weksli zł 1.569.118-70; Banki krajowe zł 181.582-65; Banki zagraniczne zł 1.872-80; Różne rachunki zł 368.927-78; Procenty i prowizje roku przyszłego 1932 zł 38.733-14; Straty i zyski zł 71.517-63; Suma bilansowa zł 11.271.187-18; Zobowiązania z tyt. udziel. gwarancji zł 191.200-00; Różni za inkaso zł 990.553-19; Razem zł 12.452.940-37.

Rachunek zysków i strat

Zapłacono podatku dochodowego za ubiegły rok operacyjny zł 96.800-00; Saldo na 1931 r. zł 2.247-91. Razem zł 99.047-91; Procenty i prowizje zapłacone zł 520.782-70; Koszty handlowe: a) podatki i świadczenia zł 72.737-08; wydatki osob. i rzecz. zł 491.421-26; Amortyz. nieruchomości zł 9.344-00; Amortyz. ruchomości zł 4.335-22; Strata na korespondentach zagraniczn. zł 530-03; Odpisano na straty zł 53.548-15; Czysty zysk do podziału zł 71.517-63. Razem zł 1.224.216-08.

Pozostałość zysków z lat ubiegłych: a) przeniesiono z roku ubiegłego zł 19.047-91; b) rezerwa podatkowa z roku ubiegłego zł 80.000-00. Razem zł 99.047-91; Pozostałość zysku z 1930 r. zł 2.247-91; Procenty i prowizje pobrane zł 1.060.183-48; Zysk na papierach procentowych zł 86.082-01; Zysk na walutach zagranicznych i dewizach zł 55.371-55; Zysk na kuponach zł 1.721-59; Dochód z eksploatacji nieruchom. zł 16.138-64; Straty odzyskane zł 2.470-90; Razem zł 1.224.216-08.

Rada Nadzorcza i Zarząd Spółki

„POLSOT“ Polska Spółka dla Obrotu Towarowego

S. A. WE LWOWIE

zawiadamia, że w dn. 29 kwietnia 1932 r., o godz. 5 popoł., odbędzie się w lokalu Spółki we Lwowie, przy ul. Szajnochy Nr. 2

XI ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Rozpatrzenie przedłożonego sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1931 r.;
- 2) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej;
- 3) Zatwierdzenie bilansu i udzielenie absolutorjum Radzie Nadzorczej i Zarządowi;
- 4) Powzięcie uchwały co do rozdziału wykazanego zysku;
- 5) Uchwała w przedmiocie oznaczenia wynagrodzenia Komisji Rewizyjnej za 1931 r.;
- 6) Uchwała w przedmiocie przeniesienia pozostałości zysków za 1931 r. na nadzwyczajny fundusz rezerwy na straty;
- 7) Oznaczenie dziennika, przeznaczanego dla ogłoszeń Spółki;
- 8) Wnioski Akcjonariuszów.

PP. Akcjonariusze, chcący wziąć udział w tem Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć swoje akcje wraz z bieżącymi kuponami w kasie Spółki we Lwowie, ul. Szajnochy 2, najpóźniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia, t. j. do dn. 22 kwietnia 1932 r., gdzie otrzymają poświadczenie, które opiewać będzie na nazwisko z zapodaniem ilości akcji i głosów, przysługujących upoważnionemu Akcjonariuszowi.

Poświadczenie to służyć będzie jako legitymacja do wzięcia udziału w Walnym Zgromadzeniu, tylko osobie w niej wymienionej, lub należycie wykazanemu pełnomocnikowi.

Zdeponowane akcje mogą być po Walnym Zgromadzeniu podjęte w Spółce za zwrotem otrzymanego poświadczenia.

Zarząd Polskiej Spółki Wytworów Chemicznych „Roche“

S. A. W WARSZAWIE

zawiadamia, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW odbędzie się w dn. 18 kwietnia 1932 r., o godz. 4 po poł. w gmachu Spółki w Warszawie, przy ul. Rakowieckiej Nr. 19, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego; 2) Zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i Komisji Rewizyjnej, bilansu i rachunku zysków i strat za 1931 r., udzielenie pokwitowania Zarządowi; 3) Określenie uposażenia dla Zarządu i wynagrodzenia dla Komisji Rewizyjnej; 4) Budżet na 1932 r.; 5) Wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 6) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć w Kasie Spółki akcje do dn. 11 kwietnia 1932 r. Żądania pomieszczenia dodatkowych spraw na porządku dziennym powinny być zgłoszone do dn. 1 kwietnia 1932 r.

Zarząd Spółki Akcyjnej

Zakłady Akumulatorowe systemu „TUDOR“

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 14 kwietnia 1932 r., o godz. 5 po poł. w lokalu Zarządu w Warszawie, przy ul. Złotej Nr. 35 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem obrad: 1) Zagajenie i wybór Przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej za 1931 r.; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu i rachunku zysków i strat za tenże okres oraz podział zysków; 4) Udzielenie absolutorjum władzom Spółki; 5) Wybór władz Spółki; 6) Wolne wnioski.

Walne Zgromadzenie będzie prawomocne bez względu na ilość reprezentowanych na niem akcji.

ZARZĄD

Manufaktury Bawełnianej F. Eisenbraun, S. A. w Łodzi

zawiadamia PP. akcjonariuszów, iż w dn. 29 kwietnia r. b. o godz. 5 po poł. odbędzie się w biurze Zarządu przy ul. Piotrkowskiej Nr. 68

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW**

z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu za 1931 r. oraz rachunku strat i zysków; 4) Podział zysku wzgl. pokrycie straty; 5) Ustalenie wynagrodzenia członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 6) Uchwalenie budżetu na 1932 r.; 7) Uzupełnienie członków Zarządu i wybór prezesa; 8) Wybór Komisji Rewizyjnej; 9) Wolne wnioski.

Zgłoszenie ewentualnie przez pp. akcjonariuszów dodatkowych spraw na porządek dzienny skutecznie należy piśmiennie na ręce Zarządu do dn. 15 kwietnia r. b.

Zarząd firm

**Biuro Budowlane F. Skąpski i S-ka Inżynierowie
S. A.**

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 22 kwietnia 1932 r. o godz. 18 w siedzibie Centralnego Związku w Warszawie ul. Chmielna Nr. 2 odbędzie się

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW**

z następującym porządkiem obrad: 1) Wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1931 r. i udzielenie pokwitowania władzom Spółki; 3) Podział zysku; 4) Uchwalenie wynagrodzenia dla Rady Nadzorczej za 1931 r.; 5) Wybory 2 członków Rady Nadzorczej; 6) Wybory 3 członków Zarządu; 7) Wolne wnioski, o ile wpłyną do Zarządu przed dn. 8 kwietnia 1932 r.

Vistula Powszechne Towarzystwo Ubezpieczeń

S. A. W TCZEWIE
(w likwidacji)

W poniedziałek, dn. 25 kwietnia 1932 r., o godz. 10 min. 30 przed poł. odbędzie się w lokalu Towarzystwa
ZWYCZAJNE ZEBRANIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Sprawozdanie o sprawdzeniu bilansu wraz z rachunkiem zysku i strat, sporządzonym na dz. 31 grudnia 1931 r.; 2) Powzięcie uchwały co do zatwierdzenia bilansu; 3) Udzielenie absolutorjum Komisji Likwidacyjnej i Radzie Nadzorczej; 4) Wybór członków Rady Nadzorczej; 5) Różne.

Zarząd Spółki Akc. Myszkowska Przędzalnia „August Schmelzer“, S. A

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

odbędzie się w dn. 23 kwietnia 1932 r., o godz. 5 po poł. w lokalu Zarządu Spółki w Warszawie, przy ul. Trębackiej 4, z następującym porządkiem dziennym: 1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansów oraz rachunków zysków i strat za okres od 1 lipca 1930 do 1 lipca 1931 i za okres od 1 lipca 1931 do 1 stycznia 1932 r.; 4) Ustalenie budżetu na 1932 r.; 5) Wybór władz; 6) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Zgromadzeniu Walnym, winni conajmniej na 7 dni przed terminem tego Zgromadzenia złożyć w Zarządzie Spółki (ul. Trębacka 4) akcje Spółki lub poświadczenie odpowiednich instytucji kredytowych o zdepotowaniu tamże akcji.

Zarząd Spółki Akcyjnej

„Elektrobudowa“ Wytwórnia Maszyn Elektrycznych

S. A. W ŁODZI

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w dn. 28 kwietnia 1932 r., we czwartek, o godz. 6 pp. w siedzibie Spółki, przy ul. Kopernika 56/58, z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu za rok ubiegły; 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 4) Zatwierdzenie bilansu, oraz rachunku strat i zysków; 5) Udzielenie Zarządowi pokwitowania; 6) Wybór 1 członka Zarządu, ustępującego na zasadzie kolejności; 7) Uchwalenie wynagrodzenia dla Zarządu i Komisji Rewizyjnej na 1932 r.

Właściciele akcji korzystać będą z prawa głosu na Walnym Zgromadzeniu, o ile na 7 dni przed terminem Zgromadzenia złożą akcje lub kwity depozytowe w biurze Zarządu Spółki.

Zarząd Spółki Akcyjnej

Kąpiele na Wielkim Morzu Jastrzębie Góry „Jastgór“

zwołuje na dz. 24 kwietnia 1932 r. na godz. 11 rano, w lokalu Warszawskiej S. A. Budowy Parowozów w Warszawie, przy ul. Kolejowej Nr. 57,

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW**

ze szczegółowym porządkiem dziennym, ogłoszonym w „Monitorze Polskim“ z dn. 2 kwietnia r.

W Zgromadzeniu tem mają prawo wziąć udział Akcjonariusze, którzy swoje akcje lub kwity bankowe złożą na 7 dni przed Zgromadzeniem w biurze Zarządu Spółki, Kolejowa Nr. 57 (lokal „Parowozów“).

Wolne wnioski winny być zgłoszone nie później niż 14 dni przed Zgromadzeniem.

Polski Bank Przemysłowy, S. A. w Warszawie

Bilans netto na dz. 31 grudnia 1931 r.

STAN CZYNNY — Kasa i sumy do dyspozycji w B. P., P. K. O. i B. G. K. zł 19.774.94; Waluty zagraniczne zł 213.60; Papiery wartościowe własne: a) pożyczki państwowe zł 4.179.64, b) papiery hipoteczne zł 125.052.95, c) akcje zł 804.497.45, razem zł 933.730.04; Udziały w przedsiębiorstwach kons. zł 101.274.66, Banki krajowe zł 23.219.48, Banki zagraniczne zł 4.966.82; Weksle zdykontowane zł 1.883.432.14, Rachunki bieżące (saldo debetowe): a) zabezpieczone zł 8.363.991.61, b) niezabezpieczone zł 2.349.184.19, razem zł 10.713.175.80, Nieruchomości zł 6.955.576.12, Różne rachunki zł 3.434.033.65, Strata zł 90.719.83. Razem zł 24.160.117.08.

STAN BIERNY — Kapitał akcyjny zł 3.000.000.00, Wkłady terminowe zł 9.018.425.12, Rachunki bieżące (saldo kredytowe) zł 7.684.573.53, Redyskonto weksli: zł 872.461.61, Banki krajowe zł 786.303.78, Banki zagraniczne zł 150.198.10, Wierzyciele hipoteczni zł 1.097.955.22, Różne rachunki zł 1.549.899.72. Razem zł 24.160.117.08. Gwarancje zł 1.869.168.73, Inkaso zł 38.779.78.

Rachunek strat i zysków

Rozchód — Procenty i prowizje wypłacone zł 173.637.18, Koszty handlowe zł 891.239.83, Podatki zł 7.768.24, Amortyzacja ruchomości zł 43.000.00, Różnice kursowe zł 11.796.68. Razem zł 1.127.441.93.

Dochód — Procenty i prowizje pobrane zł 491.144.15, Dochody z nieruchomości zł 1.412.70, Zwrot sum odpisanych zł 544.165.25, Strata zł 90.719.83. Razem zł 1.127.441.93.

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej p. f.

Huta Szklana „Feniks”, S. A.

zawiadamia, że w dn. 26 kwietnia 1932 r., o godz. 17, w lokalu Spółki w Piotrkowie, przy ul. Przemysłowej odbędzie się **ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW**

z następującym porządkiem dziennym: 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu za 1931 r.; 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 4) Zatwierdzenie bilansu, oraz r-ku strat i zysków za 1931 r.; 5) Udzielenie Zarządowi Spółki absolutorjum z czynności za 1931 r.; 6) Wybory Zarządu i Rady Nadzorczej, oraz ustalenie wynagrodzenia dla władz Spółki na 1932 r.; 7) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Zgromadzeniu, winni złożyć swe akcje, wzgl. kwity depozytowe w biurze Spółki do dn. 15 kwietnia rb. Wolne wnioski winny być zgłoszone Zarządowi do 8 kwietnia rb. (art. 54 i 57 Prawa o Spółkach Akcyjnych).

RADZIWIŁŁ, WIMMER i ŻELEŃSCY, S. A.

dla Wyrobów z Gliny i Piasku we Lwowie

Bilans z dn. 31 grudnia 1931 r.

STAN CZYNNY	zł	zł
Fundusze kasowe:		
gotówka	3.929'69	
kaucja	1.795'55	
efekta	10.100'00	15.825'24
Wartość fabryk		1.577.208'12
Zapasy		476.841'31
Dłużnicy		254.220'28
		<u>2.324.094'95</u>

STAN BIERNY	zł	zł
Kapitał akcyjny	1.400.000'00	
Fundusz rezerwowy	200.000'00	
Wierzyciele	723.611'74	
Zysk	483'21	
		<u>2.324.094'95</u>

Rachunek strat i zysków

STRATY	zł
Wydatki na produkcję	395.553'93
Podatki	15.919'56
Asekuracje	4.258'66
Odsetki	79.747'32
Zysk	483'21
	<u>495.962'68</u>

ZYSKI	zł
Na towarach	492.177'73
Zysk z 1930 r.	3.784'95
	<u>495.962'68</u>

Lwów, w marcu 1932 r.

Za zgodność z księgami głównymi i pomocniczymi
Rada Nadzorcza Zarząd

Zarząd Spółki Akcyjnej p. f.

„Piotrkowska Rektyfikacja”, S. A.

zawiadamia, że w dn. 25 kwietnia 1932 r., o godz. 17 w lokalu Spółki w Piotrkowie, przy ul. Obrydka odbędzie się **ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW**

z następującym porządkiem dziennym: 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu za 1931 r.; 3) Sprawozdanie Rady Nadzorczej; 4) Zatwierdzenie bilansu, oraz r-ku strat i zysków za 1931 r.; 5) Wybory Zarządu i Rady Nadzorczej, oraz ustalenie wynagrodzenia dla władz Spółki na 1932 r.; 6) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Zgromadzeniu, winni złożyć swe akcje, wzgl. kwity depozytowe w biurze Spółki do dn. 14 kwietnia rb. Wolne wnioski winny być zgłoszone Zarządowi do 7 kwietnia rb. (art. 54 i 57 Prawa o Spółkach Akcyjnych).

BANK TOWARZYSTW SPÓŁDZIELCZYCH, S. A.

Bilans roczny (netto) na dz. 31 grudnia 1931 r. zatwierdzony przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów w dn. 19 marca 1932 r.

STAN CZYNNY	zł	zł
Kasa i sumy do dyspozycji w Banku Polskim, P. K. O. i Banku Gospod. Krajowego		2.053.065'08
Waluty zagraniczne		302.121'14
Papiery wartościowe własne:		
a) pożyczki państwowe	354.411'10	
b) papiery hipoteczne	237.148'59	
c) akcje	198.267'05	789.826'74
Banki krajowe		576.628'37
Banki zagraniczne		151.028'12
Weksle zdyskontowane		12.983.125'58
Rachunki bieżące (saldo debetowe):		
a) zabezpieczone	2.035.749'14	
b) niezabezpieczone	83.824'62	2.119.573'76
Pożyczki terminowe		118.321'04
Nieruchomości		4.628.804'42
Różne rachunki		1.952.629'38
		<u>25.675.123'63</u>

STAN BIERNY	zł	zł
Kapitały własne:		
a) zakładowy	3.000.000'00	
b) zapasowy	463.079'87	
c) fundusz amortyzacyjny	583.976'12	
d) inne rezerwy	1.180.000'00	5.227.055'99

Wkłady:		
a) terminowe	8.349.014'56	
b) a vista	9.000.802'80	17.349.817'36
Rachunki bieżące (saldo kredytowe)		389.137'33
Zobowiązania inkasowe		13.738'92
Redyskonto weksli		1.942.313'61
Banki krajowe		472.218'43
Banki zagraniczne		3.944'37
Wierzyciele hipoteczni		188'21
Różne rachunki		276.357'72
Zysk za 1931 r.		351'69
		<u>25.675.123'63</u>

Gwarancje zł 339.782'28
Inkaso „ 847.546'35

II Ogłoszenie

ZARZĄD

Fabryki Mydeł i Perfum „Warszawskie Laboratorium Chemiczne” S. A.

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 14 kwietnia 1932 r., o godz. 17 w biurze Zarządu Spółki w Warszawie, przy ul. Złotej Nr. 61, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem dziennym: 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Przyjęcie sprawozdania Komisji Rewizyjnej, oraz zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i bilansu Spółki za 1931 r. oraz pokwitowanie Zarządu z czynności tegoż roku; 3) Podział zysków; 4) Zatwierdzenie budżetu i planu działań na 1932 r.; 5) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 6) Określenie wynagrodzenia członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 7) Upoważnienie Zarządu do uzupełnienia swej listy drogą kooptacji (§ 15 statutu) i 8) Wnioski akcjonariuszów.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Zgromadzeniu, winni na 7 dni przed terminem złożyć Zarządowi swe akcje lub odnośne kwity depozytowe.

Zarząd Spółki Akcyjnej
„Polska Fabryka Wodomierzy i Gazomierzy”
dawniej „Gazomierz”, S. A.

podaje do wiadomości, że w dn. 23 kwietnia r. b. o godz. 18 w lokalu Zarządu przy ul. Pięknej 21 m. 8 w Warszawie odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW
z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej za 1931 r.;
- 2) Podział zysków;
- 3) Plan działania i budżet na 1932 r.;
- 4) Wybory do Komisji Rewizyjnej;
- 5) Wolne wnioski.

Zarząd Spółki Akcyjnej

Polskie Towarzystwo Akumulatorowe „Petea”, S. A.

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 14 kwietnia 1932 r. o godz. 4 po poł., w lokalu Zarządu w Warszawie przy ul. Aleje Jerozolimskie Nr. 45, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem obrad: 1) Zagajenie i wybór Przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej z działalności Spółki za 1931 r.; 3) Sprawozdanie Zarządu z przyczyn, które spowodowały zgłoszenie prośby o odroczenie wypłat; 4) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu i rachunku zysków i strat za tenże czas oraz podział zysków; 5) Udzielenie absolutorjum władzom Spółki; 6) Wybór władz Spółki; 7) Wolne wnioski.

Walne Zgromadzenie będzie prawomocnym bez względu na ilość reprezentowanych na niem akcji.

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW**

**Sp. Akc. Gospodarstwa Krajowego
„EKONOMJA”**

odbędzie się w dn. 25 kwietnia r. b. o godz. 16 w Warszawie przy ul. Wareckiej 11, z następującym porządkiem dziennym: 1) Otwarcie i wybór przewodniczącego; 2) Odczytanie i przyjęcie protokołu z poprzedniego walnego zebrania; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu, oraz r-ku strat i zysków za 1931 r.; 4) Powzięcie uchwały o pokryciu strat; 5) Pokwitowanie władz spółki z wykonania przez nie obowiązków za 1931 r.; 6) Zmiana wszystkich artykułów statutu, przez przyjęcie nowego projektu, zgodnego z wymaganiami ustawy o spółkach akcyjnych; 7) Wybór władz spółki; 8) Wolne wnioski.

Akcjonariusze mogą zgłosić na porządek dzienny dodatkowe sprawy, które zostaną zamieszczone w drugim ogłoszeniu. Akcjonariusze, chcący uczestniczyć w walnym zebraniu, winni złożyć swe akcje na okaziciela lub dowody zastawu, a akcje imienne zgłosić najpóźniej do dn. 17 kwietnia b. r. w biurze fabrycznym Spółki „Ekonomja” w Skarżysku - Kamiennej.

Zarząd Tow. Hoteli i Pensjonatów „BRISTOL”, S. A.
w ZAKOPANEM

zawiadamia powtórnie PP. Akcjonariuszów, że w dn. 11 kwietnia 1932 r., o godz. 5 popoł., odbędzie się

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW**

w hotelu Bristol w Zakopanem. z porządkiem obrad:

- 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdań, bilansu oraz rachunku zysku i strat za 1931 r. i udzielenie Zarządowi absolutorjum; 2) Powzięcie uchwały pokrycia strat; 3) Upoważnienie Zarządu do nabywania, zbywania i obciążania nieruchomości i ruchomości; 4) Upoważnienie Zarządu do zaciągania pożyczek i ich zabezpieczenia; 5) Określenie ilości członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej i ich wybór z oznaczeniem wynagrodzenia; 5) Wolne wnioski Akcjonariuszów.

II OGŁOSZENIE

Komisja Likwidacyjna

„UZDROWISKA KRAJOWE”

S. A. (w likwidacji)

zawiadamia, że w dn. 14 kwietnia 1932 r. o godz. 15, w kancelarii Notarjusza Witolda Biernackiego w gmachu Hipoteki, Kapucyńska 6 w Warszawie. odbędzie się

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem obrad: 1) Sprawozdanie Komisji Likwidacyjnej; 2) Zatwierdzenie sprawozdania Komisji, bilansów oraz rachunków strat i zysków za lata 1930/31 i udzielenie absolutorjum Komisji Likwidacyjnej z dotychczasowej działalności; 3) Sprawa tymczasowego lokowania funduszków Spółki; 4) Wybór Komisji Rewizyjnej.

Zarząd Spółki Akcyjnej

**Dom Handlowo - Przemysłowy
FRANCISZEK FUCHS I SYNOWIE**

zawiadamia, że

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW**

odbędzie się w dn. 26 kwietnia 1932 r. o godz. 7 m. 30 wiecz. w lokalu Spółki przy ul. Miodowej Nr. 18 w Warszawie.

Porządek obrad: 1) Wybór przewodniczącego; 2) Zatwierdzenie sprawozdania, bilansu z r-kiem zysków i strat za 1931 r. oraz pokwitowanie Zarządu z jego czynności w roku sprawozdawczym; 3) Zatwierdzenie budżetu na 1932 r.; 4) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 5) Wolne wnioski.

Zarząd Spółki Akcyjnej pod firmą

„Polskie Zakłady Przemysłu Cynkowego”, S. A.
w BĘDZINIE

zawiadamia, że

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

odbędzie się w siedzibie Zarządu Spółki w Będzinie, ul. Sączeńskiego Nr. 23. w dn. 20 kwietnia 1932 r. o godz. 10 przed poł. z następującym porządkiem dziennym: 1) Zatwierdzenie bilansu, rachunku strat i zysków, oraz sprawozdania; 2) Określenie wynagrodzenia dla Zarządu, Komisji Rewizyjnej oraz Dyrekcji na 1932 r.; 3) Zatwierdzenie kupna nieruchomości; 4) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć swoje akcje w biurze Zarządu Spółki conajmniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

II OGŁOSZENIE

Spółka Akcyjna „Przemysł Metalowy Granat”

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 16 kwietnia 1932 r. o godz. 17, odbędzie się w Warszawie przy ul. Aleje Ujazdowskie 9-a, w siedzibie Spółki

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW**

z następującym porządkiem dziennym: 1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków; 4) Podział zysków za rok operacyjny 1931 i pokwitowanie władz Spółki z wykonania przez nie obowiązków; 5) Wybory władz Spółki; 6) Upoważnienie Zarządu do kupna, sprzedaży tudzież wydzierżawiania nieruchomości oraz zaciągania długów hipotecznych; 7) Oznaczenie wynagrodzenia Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 8) Oznaczenie pisma, w którym mają być drukowane ogłoszenia od Spółki.

Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, obowiązani są złożyć swoje akcje lub świadectwa depozytowe instytucji kredytowych polskich przynajmniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia w biurze Zarządu w Warszawie przy ul. Aleje Ujazdowskie 9-a.

Rosyjsko-Włoskie T-wo Wytwarzania Włókna

S. A. W WARSZAWIE

zawiadamia, że w dn. 25 kwietnia 1932 r. o godz. 11, w kancelarii notariusza Juliana Siennickiego, w gmachu Hipoteki, odbędzie się

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW**

z następującym porządkiem dziennym: 1) Zatwierdzenie sprawozdania, bilansu, rach. strat i zysków za 1931 r.; 2) Wybory do władz T-wa; 3) Upoważnienie Zarządu do działań hipotecznych.

W myśl par. 57 ustawy akcjonariusze mają prawo wnieść dodatkowe sprawy do wyżej podanego porządku dziennego. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć w biurze Zarządu swe akcje lub dowody zdeponowania ich u notariusza przynajmniej na 7 dni przed oznaczonym terminem Zgromadzenia.

II OGŁOSZENIE

SPÓŁKA AKCYJNA „KIELECKA ODLEWNIA”

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 16 kwietnia 1932 r. o godz. 17, odbędzie się w Warszawie w siedzibie Spółki Akcyjnej „Przemysł Metalowy Granat” przy ul. Aleje Ujazdowskie 9-a

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW**

z następującym porządkiem dziennym: 1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków; 4) Podział zysków za rok operacyjny 1931 i pokwitowanie władz Spółki z wykonania przez nie obowiązków; 5) Wybory władz Spółki; 6) Upoważnienie Zarządu do kupna, sprzedaży tudzież wydzierżawiania nieruchomości oraz zaciągania długów hipotecznych; 7) Oznaczenie wynagrodzenia Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 8) Oznaczenie pisma, w którym mają być drukowane ogłoszenia od Spółki.

Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć swoje akcje lub świadectwa depozytowe instytucji kredytowych polskich przynajmniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia w biurze Zarządu Sp. Akc. „Przemysł Metalowy Granat” w Warszawie przy ul. Aleje Ujazdowskie 9-a.

**Zarząd Fabryki Chustek Fantazyjnych
i Wytwarzania Włókna „T O G A”**

S. A. W ŁODZI

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że w dn. 28 kwietnia b. r. o godz. 6 popoł. w biurze Zarządu w Łodzi przy ul. Ks. Mackiewiczza Nr. 5, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz r-ku zysków i strat za rok ubiegły;
- 3) Powzięcie uchwały o rozdziale zysków wzgl. pokryciu strat;
- 4) Kwitowanie władz Spółki z wykonania przez nie obowiązków;
- 5) Wybór Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 6) Wyznaczenie wynagrodzenia dla Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 7) Sposób zamiany akcji.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni na 7 dni przed Walnym Zgromadzeniem złożyć swoje akcje w biurze Spółki.

ZARZĄD

TOWARZYSTWA PRZEMYSŁU WŁÓKIENNICZEGO W ZGIERZU

„LANA”, S. A.

zawiadamia PP. Akcjonariuszów Spółki, że w dn. 24 kwietnia 1932 r. o godz. 16, w lokalu własnym przy ul. Berka Joselewicza Nr. 12, odbędzie się

**ZWYCZAJNE ROCZNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW**

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór Przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1931 r.; 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej i udzielenie absolutorium Zarządowi;
- 4) Rozpatrzenie i zatwierdzenie budżetu na 1932 r.; 5) Ustalenie liczby członków Zarządu i wybór; 6) Wybory do Komisji Rewizyjnej; 7) Upoważnienie Zarządu do zaciągnięcia pożyczek w instytucjach finansowych; 8) Wnioski Zarządu i Akcjonariuszów.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w powyższym Zgromadzeniu, winni — stosownie do § 59 Statutu Spółki — najpóźniej do dn. 17 kwietnia r. b. złożyć swoje akcje, świadectwa tymczasowe lub odpowiednie kwity depozytowe albo zastawowe w biurze Spółki Akcyjnej w Zgierzu, ul. Berka Joselewicza Nr. 12, gdzie będą przechowywane aż do zakończenia Walnego Zgromadzenia.

II OGŁOSZENIE

ZARZĄD

T-wo Zakładów Chemicznych „STREM”, S. A.

w WARSZAWIE

ma zaszczyt prosić PP. Akcjonariuszów Spółki na

**XXIII ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW**

które ma się odbyć w dn. 9 kwietnia 1932 r. o godz. 5 popoł. w lokalu Towarzystwa w Warszawie przy ul. Mazowieckiej 7.

Porządek obrad jest następujący:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie władz Towarzystwa i Komisji Rewizyjnej za 1930/31 r.;
- 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za 1930/31 r. oraz udzielenie absolutorium władzom Towarzystwa;
- 4) Budżet i plan działania na 1931/32 r.;
- 5) Wolnych wniosków nie zgłoszono.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć swoje akcje albo kwity depozytowe lub zastawowe instytucji kredytowych polskich lub zagranicznych z wyszczególnieniem numerów akcji w biurze Towarzystwa, najpóźniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia, t. j. do dn. 2 kwietnia r. b.

F i r m a

„Zakłady Przemysłowe Emil Eisert i Bracia Schweikert“

S. A. W ŁODZI

podaje do ogólnej wiadomości PP. Akcjonariuszów, że w dn. 28 kwietnia 1932 r. o godz. 4 popoł. w lokalu Zarządu w Łodzi, przy ul. Gdańskiej Nr. 47, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIJUSZÓW SPÓŁKI

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 3) Zatwierdzenie bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1931 r.;
- 4) Podział zysków za 1931 r.;
- 5) Pokwitowanie Zarządu z dotychczasowej działalności;
- 6) Rozpatrzenie i zatwierdzenie budżetu na 1932 r.;
- 7) Wybór członków Zarządu zgodnie z § 27 naszego statutu;
- 8) Wybór Komisji Rewizyjnej zgodnie z § 33 naszego statutu;
- 9) Wolne wnioski.

Akcjonariusze — zgodnie z art. 54 Ustawy „Prawo o Spółkach Akcyjnych“ z dn. 22,III 1928 r. — mają prawo do dn. 13 kwietnia 1932 r. zgłosić Zarządowi dodatkowe sprawy na porządek dzienny.

Akcjonariusze, pragnący brać udział w powyższym Zebraniu, winni — stosownie do § 15 statutu Spółki — najpóźniej do dn. 21 kwietnia r. b. złożyć w biurze Zarządu odnośne dowody.

I OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Akcyjnego

Kaliskiej Manufaktury Pluszu i Aksamitu W KALISZU

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 28 kwietnia 1932 r. o godz. 6 popoł. w lokalu Zarządu w Kaliszu, odbędzie się

ZWYCZAJNE ROCZNE ZGROMADZENIE

akcjonariuszów Towarzystwa z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu z działalności w roku operacyjnym 1931 r.;
- 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1931 r., pokwitowanie Zarządu z działalności za rok operacyjny 1931;
- 4) Rozpatrzenie budżetu;
- 5) Upoważnienie Zarządu do otwierania kredytów w instytucjach i u osób prywatnych oraz zaciągnięcie długo- lub krótkoterminowych pożyczek z zabezpieczeniem hipotecznym;
- 6) Wybór członków Zarządu na miejsce ustępujących;
- 7) Wybór członków Komisji Rewizyjnej;
- 8) Wynagrodzenie władz Towarzystwa;
- 9) Wolne wnioski akcjonariuszów.

PP. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w posiedzeniu zgromadzenia, winni — stosownie do § 18 statutu — nie później niż na dni 7 przed terminem zgromadzenia złożyć swoje akcje, bądź odnośne dowody posiadania akcji na ręce Zarządu do biura Spółki w Kaliszu, ul. Szopena 27.

W razie niedojścia zebrania do skutku w terminie wyżej wymienionym, następne Walne Zgromadzenie odbędzie się w dn. 18 maja 1932 r. o tejże porze i w tymże lokalu i będzie prawomocne bez względu na ilość reprezentowanych akcji.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie

Schneider i Zimmer Młyn Parowy

S. A. W LESZNIE

odbędzie się w dn. 19 kwietnia 1932 r. o godz. 17 w Lesznie, w lokalu Spółki.

Porządek obrad: 1) Sprawozdanie władz Spółki z czynności oraz przedłożenia bilansu i rachunku zysków i strat za 1931 r.; 2) Powzięcie uchwały co do podziału czystego zysku; 3) Udzielenie absolutorjum Zarządowi i Radzie Nadzorczej.

Leszno, dn. 3 marca 1932 r.

Schneider i Zimmer, Młyn Parowy, S. A.

I OGŁOSZENIE

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIJUSZÓW

FABRYKI SZKŁA UJŚCIE, SPÓŁKA AKCYJNA dawn. FRIEDR. SIEMES UJŚCIE odbędzie się w środę dn. 20 kwietnia 1932 r. o godz. 13.30 w Poznaniu, pl. Wolności 18 w biurze P. adwokata i notariusza L. Cichowicza.

Porządek obrad: 1) Przedłożenie i zatwierdzenie bilansu i rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1931; 2) Uchwała pokwitowania dla Zarządu i Rady Nadzorczej; 3) Wybory do Rady Nadzorczej; 4) Zmiana § 16 statutu — treści: „Za swe czynności otrzymują członkowie Rady Nadzorczej rocznie po zł 3.440, prezes zł 6.880“ na projektowane brzmienie: „Za swe czynności otrzymują członkowie Rady Nadzorczej stałe wynagrodzenie zł 1.000, prezes zł 2.000, oraz udział w zyskach w wysokości 10% wydzielonej dywidendy. Podział tego udziału następuje według ilości członków Rady Nadzorczej. W tych okresach operacyjnych, w których dywidenda nie będzie wydzielana, odpada stałe wynagrodzenie; 5) Wolne wnioski.

Rada Zarządzająca

Zakładów Przemysłowo - Budowlanych

„Dźwignia“, S. A. w Sosnowcu

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w niedzielę, dn. 3 kwietnia 1932 r. o godz. 16, w lokalu przy ul. Swobodnej Nr. 3 w Sosnowcu.

Porządek dzienny obrad Walnego Zgromadzenia:

- 1) Zagajenie zebrania i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Rady Zarządzającej z działalności i rachunkowości za 1931 r.;
- 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej z wnioskiem udzielenia absolutorjum Radzie Zarządzającej;
- 4) Zatwierdzenie budżetu i planu działalności na 1932 r.;
- 5) Upoważnienie Rady Zarządzającej do ewentualnego kupna, sprzedaży lub wydzierżawienia;
- 6) Wybór Komisji Rewizyjnej i członków Rady Zarządzającej na miejsce ustępujących;
- 7) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, którzy pragną wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni — stosownie do § 23 Statutu Spółki — złożyć Radzie swoje akcje lub dowody banku na ich posiadanie, conajmniej na 7 dni przed Walnym Zgromadzeniem.

Wolne wnioski będą rozpatrywane, o ile zostaną przedstawione na piśmie Radzie Zarządzającej najpóźniej na 14 dni przed Walnym Zgromadzeniem.

Zarząd Spółki Akcyjnej

„WOLBROM“ Fabryka Wyrobów Gumowych

S. A. w WOLBROMIU

podaje niniejszem do wiadomości akcjonariuszów, że w dn. 21 kwietnia 1932 r. o godz. 17 odbędzie się w lokalu Spółki Akc. „Olkusz” w Olkuszu

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

Spółki Akcyjnej „Wolbrom” Fabryka Wyrobów Gumowych w Wolbromiu, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Wybór członków Zarządu w miejsce ustępujących;
- 3) Wybór członków Komisji Rewizyjnej;
- 4) Wolne wnioski Zarządu oraz wolne wnioski akcjonariuszów.

Akcjonariusze, życzący sobie brać udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć swoje akcje przynajmniej na 7 dni przed Zgromadzeniem w Spółce i nie odebrać takowych przed ukończeniem Zgromadzenia. Zamiast akcji oryginalnych mogą być złożone zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza, bądź w instytucji kredytowej krajowej, lub po uprzednim uzyskaniu zezwolenia — w myśl art. 59 Prawa akcyjnego — w jednej z następujących instytucji kredytowych zagranicznych: 1) Anglo Tschecho-Slovakische Bank, Prag, 2) Deutsche Bank und Diskontogesellschaft, Berlin, 3) Darmstädter und Nationalbank Kommanditgesellschaft a. Aktien, 4) Anglo International Bank Ltd. London Ec. 3, 5) Credito Italiano, Trieste, 6) Oesterreichische Kreditanstalt für Handel und Gewerbe, Wien, 7) Schoeller & Comp. Bankhaus, Wien, 8) Schweizerischer Bank Verein, Zürich, 9) Ungarische Allgemeine Kreditbank, Budapest V i 10) Bank von Liechtenstein, Vaduz.

Wnioski akcjonariuszów przedstawione być mogą Walnemu Zgromadzeniu jedynie przez Zarząd, drogą poleconych pism, najpóźniej w ciągu 23 dni poprzedzających Walne Zgromadzenie, nie wliczając daty nadania.

Niniejsze powyższego zgromadzenia dotyczące ogłoszenie jest drugim i ostatnim.

ZARZĄD SPÓŁKI AKCYJNEJ „SYNDYKAT ROLNICZY CZĘSTOCHOWSKI“

zawiadamia akcjonariuszów, że w dn. 27 kwietnia 1932 r. o godz. 10 w Częstochowie przy ul. Piłsudskiego 19, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW SPÓŁKI

z następującym porządkiem dziennym: 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania z działalności Zarządu, bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1931 r. obrotowy; 2) Powzięcie uchwały o pokryciu strat lub o likwidacji Spółki; 3) Kwitowanie władz Spółki z wykonania przez nie obowiązków; 4) Wybór dwóch członków Zarządu na miejsce ustępujących oraz wybór pięciu członków Komisji Rewizyjnej na 1932 r. obr.

Prócz spraw, objętych powyższym porządkiem dziennym, akcjonariusze mogą — nie później jak na 14 dni przed terminem walnego zgromadzenia — żądać umieszczenia na porządku dziennym i innych spraw, o ile rozporządzają przynajmniej jedną dziesiątą częścią kapitału akcyjnego (art. 54 i 57 Pr. o Sp. A.). Omawiane sprawy winny być wyszczególnione.

Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w walnym zgromadzeniu, zechcą — stosownie do art. 59 — powołanego prawa przedstawić swoje akcje lub odnośne świadectwa depozytowe, albo zastawowe w biurze Zarządu Spółki najpóźniej na 7 dni przed terminem walnego zgromadzenia. Zgromadzenie będzie ważne bez względu na ilość reprezentowanych akcji.

II OGŁOSZENIE

ZARZĄD SPÓŁKI AKCYJNEJ POLSKI PRZEMYSŁ WÓDCZANY

której brzmienie do dn. 15 października 1931 r. było Zakłady Przemysłowe WINKELHAUSEN, Towarzystwo Akcyjne zawiadamia, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

odbędzie się w biurze Zarządu Spółki w Warszawie przy ul. Dobrej Nr. 48/50 w pierwszym terminie w dn. 7 kwietnia 1932 r. o godz. 18 z następującym porządkiem dziennym:

1) Otwarcie Zgromadzenia i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i rozpatrzenie bilansu i rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1930/31; 3) Sprawozdanie rewizyjne Rady Nadzorczej; 4) Zatwierdzenie bilansu i rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1930/31 i powzięcie uchwały o pokryciu strat; 5) Udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej; 6) Wybór trzech członków Rady Nadzorczej na miejsce wylosowanych; 7) Powzięcie uchwały co do pisma, w którym mają być drukowane obowiązkowe ogłoszenia od Spółki; 8) Wnioski Zarządu, Rady Nadzorczej i PP. Akcjonariuszów. Wnioski o uzupełnienie porządku dziennego do dnia dzisiejszego nie wpłynęły.

Stosownie do § 6 Statutu Spółki Walne Zgromadzenie odbędzie się w pierwszym terminie, o ile będzie na niem reprezentowana więcej niż połowa akcji uprzywilejowanych.

ZARZĄD TOWARZYSTWA AKCYJNEGO KAWENCYŃSKICH ZAKŁADÓW CEGIELNIANYCH KAZIMIERZA GRANZOWA

podaje do wiadomości, iż

XIX ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

Akcjonariuszów naszego Towarzystwa odbędzie się w dn. 25 kwietnia r. b. o godz. 7½ wieczór w siedzibie Zarządu w Warszawie, przy ul. Wiejskiej Nr. 9 z następującym porządkiem dziennym: 1) Zagajenie Zgromadzenia, oraz wybór przewodniczącego i asesorów; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej, rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu za rok operacyjny 1930/31, oraz pokwitowanie Zarządu z dotychczasowej działalności; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie budżetu i planu działań na rok operacyjny 1931/32; 4) Potwierdzenie dotychczasowych pełnomocnictw, udzielonych Zarządowi w myśl protokołu ostatniego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów z dn. 16 lipca 1931 r.; 5) Wybór członków Zarządu i zastępców, oraz członków Komisji Rewizyjnej i ściśle określenie ich czynności; 6) Przyjęcie do wiadomości i potwierdzenie upoważnień, udzielonych Komisji Reorganizacyjnej; 7) Przyjęcie do wiadomości zrzeczenia się przez Zarząd wynagrodzenia za pracę; 8) Wnioski Zarządu i Akcjonariuszów.

PP. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w powyższym Zebraniu, winni na 7 dni przed Walnym Zgromadzeniem złożyć w biurze Zarządu, ul. Wiejska Nr. 9 akcje swe, lub zaświadczenia depozytowe.

Zarząd Browaru i Fabryki Kwasu Węglow go

SUKCESORÓW K. ANSTADTA, S. A. w ŁODZI

ma zaszczyt zawiadomić, że w sobotę, dn. 30 kwietnia 1932 r. o godz. 17, w lokalu Zarządu w Łodzi przy ul. Pomorskiej Nr. 34/36, odbędzie się

44 Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów

Porządek dzienny:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1931 r., jak również podział zysku na tenże rok obrotowy i w związku z tem udzielenie pokwitowania Zarządowi z dopełnionych czynności;
- 3) Wybór dwóch dyrektorów — członków Zarządu na miejsce ustępujących;
- 4) Wybór Komisji Rewizyjnej na 1932 r.;
- 5) Wyznaczenie stałych poborów i tantiem dyrektorom, a zarazem wchodzącym do składu Zarządu i określenie wynagrodzenia dla członków Komisji Rewizyjnej;
- 6) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć w biurze Zarządu swoje akcje lub zaświadczenia, wydane na dowód ich złożenia u notariusza lub w instytucji kredytowej krajowej z wyszczególnieniem posiadanych numerów akcji nie później, jak na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

Zarząd Spółki Akcyjnej
„SUKCESOROWIE LEBRECHTA MÜLLERA”

niniejszem podaje do wiadomości, że

XVII ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW SPÓŁKI

odbędzie się w dn. 23 kwietnia 1932 r. o godz. 15 w lokalu Spółki.

Porządek dzienny:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Odczytanie protokołu z poprzedniego Ogólnego Zebrania; 3) Sprawozdania: Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 4) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za 1931 r.; 5) Ustalenie ilości członków Zarządu; 6) Wybór członków Komisji Rewizyjnej; 7) Wolne wnioski.

Akcje lub zaświadczenia depozytowe winne być złożone na ręce Zarządu do dn. 16 kwietnia 1932 r.

Wolne wnioski należy zgłaszać do dn. 7 kwietnia 1932 r.

Zarząd Spółki Akcyjnej
„Grand Hotel“ w Łodzi

zawiadamia PP. Akcjonariuszów Spółki. iż w dn. 29 kwietnia 1932 r. o godz. 17 w siedzibie Zarządu Spółki przy ul. Piotrkowskiej Nr. 72 w Łodzi, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

akcjonariuszów Spółki z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu i rachunku zysków i strat za 1931 r.;
- 2) Zatwierdzenie preliminarza budżetowego na 1932 r.;
- 3) Wybory członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 4) Wnioski akcjonariuszów.

Rada Nadzorcza Spółki Akcyjnej

„MOCHAŁA”

Górnośląska Garbarnia i Fabryka Pasów Transmisyjnych, S. A.
w Mochali, poczta Lisów, powiat lubliniecki

na zasadzie §§ 15 i 16 statutu zawiadamia PP. Akcjonariuszów Spółki, że w dn. 16 kwietnia 1932 r. o godz. 12 w poł. w lokalu Zarządu Spółki w Mochali, poczta Lisów, powiat lubliniecki, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej, przedłożenie bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1931 r.;
- 3) Zatwierdzenie bilansu per 31 grudnia 1931 r. i rachunku strat i zysków oraz udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej;
- 4) Uchwała, dotycząca pokrycia wykazanej straty;
- 5) Wybór zastępcy członka Rady Nadzorczej;
- 6) Uchwalenie wynagrodzenia dla Rady Nadzorczej;
- 7) Wolne wnioski.

Do udziału w Walnym Zebraniu upoważnieni są ci PP. Akcjonariusze, którzy do dn. 13 kwietnia 1932 r. zdeponują w Zarządzie Spółki lub Banku Przemysłowców w Poznaniu, lub też w Banku Handlowym w Warszawie. Oddział Miejski, Królewska 6:

- a) podwójny spis numerów akcji, przeznaczonych do udziału w Walnym Zgromadzeniu,
- b) akcje lub dowody zdeponowania w polskich instytucjach kredytowych, działających na mocy statutów przez Rząd zatwierdzonych lub też u notariusza.

I OGŁOSZENIE

ZARZĄD

Borysławskiej Sp. Akc. Przetworów Oleju Skalnego
w Borysławiu

zawiadamia niniejszem PP. Akcjonariuszów, że w dn. 25 kwietnia 1932 r. o godz. 4 popoł. odbędzie się w lokalu własnym w Borysławiu

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem dziennym: 1) Sprawozdanie Zarządu i przedłożenie zamknięcia rachunkowego za 1931 r.; 2) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 3) Zatwierdzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1931 r. i udzielenie absolutorjum Zarządowi; 4) Uchwała w sprawie zużycia czystego zysku za 1931 r.; 5) Wybór Zarządu; 6) Wybór Komisji Rewizyjnej; 7) Wolne wnioski.

Akcjonariusze mogą do dn. 8 kwietnia 1932 r. zgłosić na piśmie wniosek o umieszczenie dodatkowych spraw na porządek dzienny.

Dla wykazania prawa uczestniczenia w Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu w szczególności prawa głosowania należy złożyć akcje w kasie spółki najpóźniej na dni 8 przed terminem Walnego Zgromadzenia.

Zarząd firmy

„Polsko-Belgijskie Towarzystwo
dla Impregnacji Drzewa i Polski Krezonaft“
S. A. Warszawa

zawiadamia, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW

odbędzie się dn. 25 kwietnia 1932 r. o godz. 12 w biurze Zarządu Towarzystwa, ul. Wspólna 23, z następującym porządkiem obrad:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej, oraz rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu i rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1932 i udzielenie absolutorjum Zarządowi; 3) Zatwierdzenie planu działalności i budżetu na 1932 r.; 4) Wybory do Rady Nadzorczej; 5) Wybory do Zarządu; 6) Wybory do Komisji Rewizyjnej; 7) Wnioski PP. Akcjonariuszów.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, w oznaczonym terminie, zechcą, — stosownie do art. 59 prawa o Spółkach Akcyjnych — złożyć na 7 dni przed powyższym terminem Walnego Zgromadzenia w biurze Zarządu Towarzystwa, Warszawa, ul. Wspólna 23, swoje akcje, względnie świadectwa depozytowe.

I OGŁOSZENIE

Prezes Zarządu Spółki Akcyjnej pod firmą
„MAZOWIA” FABRYKA MEBLI GIĘTYCH W RADOMSKU, S. A.
zwołuje na dz. 26 kwietnia 1932 r. o godz. 4 popoł. w Radomsku w lokalu Spółki przy ul. Dobryszczyckiej Nr. 1
ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym: 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1931 r., powzięcie uchwały o pokryciu strat i kwitowanie Zarządu z wykonania przez niego obowiązków; 2) Określenie wysokości kredytu Spółki; 3) Wybór Prezesa Zarządu z określeniem uprawnień tegoż; 4) Wybór członków Komisji Rewizyjnej; 5) Określenie poborów członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 6) Oznaczenie pism dla ogłoszeń Spółki.

Akcjonariusze, reprezentujący przynajmniej $\frac{1}{10}$ część kapitału akcyjnego, mają prawo żądać umieszczenia dodatkowych spraw na porządku dziennym Walnego Zgromadzenia. Żądanie zgłosić należy piśmiennie do Zarządu ze wskazaniem konkretnych wniosków oraz udowodnieniem posiadania wymaganej ilości akcji najpóźniej do 11 kwietnia 1932 r. (włącznie).

Prawo głosowania na Walnym Zgromadzeniu mają tylko ci akcjonariusze, którzy złożą w Spółce akcje lub zaświadczenie, odpowiadające wymogom Statutu, najpóźniej do dn. 19 kwietnia 1932 r. (włącznie) i nie odbiorą ich przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia. Każda akcja daje prawo do jednego głosu.

Zarząd Spółki Akcyjnej p. f.

Składy Towarowe „Warrant“, S. A. w Łodzi

niniejszem ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, iż w dn. 30 kwietnia 1932 r. o godz. 6 wiecz. w lokalu Spółki przy ul. Piotrkowskiej Nr. 56 odbędzie się — zgodnie z §§ 21 i 28 statutu — w drugim terminie — prawomocne do wszelkich uchwał bez względu na ilość akcji, reprezentowanyci przez przybyłych akcjonariuszów,

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym: 1) Wybór przewodniczącego Zgromadzenia; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdań Zarządu i Komisji Rewizyjnej oraz bilansu i rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1931; 3) Wniosek Zarządu w przedmiocie powiększenia ilości członków Zarządu do 7 osób; 4) Wybór 2 członków Zarządu na miejsce ustępujących (§ 37 statutu) oraz wybór 2 nowych członków Zarządu; 5) Wybór Komisji Rewizyjnej; 6) Zatwierdzenie budżetu na 1932 r.; 7) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszów winni złożyć posiadane akcje — w myśl § 26 statutu — nie później, jak na 7 dni przed dniem Walnego Zgromadzenia w kasie Spółki. Akcjonariusze, pragnący zamieścić dodatkowe sprawy w obradach na Walnym Zgromadzeniu, winni zgłosić je najpóźniej na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

Z A R Z A D

Fabryki Szkła dawniej S. Reich i S-ka

S. A. w ZAWIERCIU

zawiadamia PP. Akcjonariuszy, że w dn. 28 kwietnia 1932 r. o godz. 11 odbędzie się w lokalu Zarządu przy ul. Towarowej nr. 16

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym: 1) Zagajenie; 2) Wybór Przewodniczącego; 3) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej za 1931 r.; 4) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu za 1931 r. i budżetu na 1932 r.; 5) Udzielenie absolutorium ustępującemu Zarządowi i wybór nowego Zarządu i Rady Nadzorczej; 6) Uregulowanie sprawy Generalnej Dyrekcji i Dyrekcji Zarządzającej; 7) Wolne wnioski. PP. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w powyższym zebraniu, winni złożyć w biurze Zarządu w Zawierciu najpóźniej, na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia swoje akcje, względnie dowody złożenia akcji w krajowej instytucji kredytowej.

PP. Akcjonariusze mają prawo zgłaszać dodatkowe sprawy do porządku dziennego najpóźniej na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

HERMANNMÜHLEN, S. A.

w POZNANIU

podaje niniejszem do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że w sobotę, dn. 23 kwietnia r. b. przed poł. o godz. 10, odbędzie się w biurze Spółki w Poznaniu, pl. Wolności 17 I

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIJUSZÓW

z następującym porządkiem obrad: 1) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej, oraz przedłożenie bilansu i rachunku zysków i strat per 31/XII 1931 r.; 2) Zatwierdzenie bilansu oraz rachunku zysków i strat per 31/XII 1931 r.; 3) Udzielenie powołania Zarządowi i Radzie Nadzorczej za 1931 r.; 4) Powzięcie uchwały odnośnie wyników za 1931 r.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w powyższym zebraniu, winni do dn. 16 kwietnia r. b. włącznie złożyć akcje swoje w biurze Spółki w Poznaniu lub u notariusza. W myśl art. 57 prawa o spółkach akcyjnych mogą akcjonariusze w ciągu tygodnia od niniejszego ogłoszenia zgłosić dodatkowe sprawy do powyższego porządku obrad.

Poznań, dn. 26 marca 1932 r.

Z a r z a d

(—) Aleksander Grandkowski (—) Józef Neumann

ZARZĄD SPÓŁKI AKCYJNEJ

„Zakłady Włókiennicze KAROL HOFFRICHTER“, S. A.

ma zaszczyt zaprosić PP. Akcjonariuszów na

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

mające się odbyć w dn. 29 kwietnia 1932 r. o godz. 5 popoł., w lokalu Zarządu w Łodzi przy ul. Piotrkowskiej Nr. 204.

Porządek dzienny:

1) Sprawozdanie za czas operacyjny od 31 grudnia 1930 r. do dn. 31 grudnia 1931 r., rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu i podział zysków; 2) Preliminarz budżetowy i plan działalności Spółki na 1932 r.; 3) Wynagrodzenie członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 4) Ustąpienie członka Zarządu i sprawa wyboru na jego miejsce członka Zarządu; 5) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w zebraniu, winni złożyć w Zarządzie Spółki swe akcje lub odpowiednio zaświadczenie najpóźniej na 7 dni przed zebraniem (§ 18 Statutu).

Na mocy § 16 Statutu akcjonariusze, reprezentujący $\frac{1}{10}$ część kapitału akcyjnego mają prawo żądać umieszczenia dodatkowych spraw na porządku dziennym Walnego Zgromadzenia w drodze zgłoszenia pisemnego żądania ze wskazaniem konkretnych wniosków, nie później jak na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

S. A. „Płótno“, Stęszew

Bilans na dz. 31 grudnia 1931 r.

STAN CZYNNY. — Kasa zł 2.735.79; Waluty obce zł 1.778.00; Banki zł 91.985.73; Dłużnicy zł 113.456.65; Weksle zł 16.188.80; Gospodarstwo rolne zł 27.904.31; Nieruchomości zł 182.374.16; Maszyny zł 211.776.69; Ruchomości zł 13.381.55; Zapasy zł 117.894.56; Razem zł 779.476.24.

STAN BIERNY. — Kapitał akcyjny zł 500.000.00; Fundusz rezerwowy zł 57.043.02; Rezerwa specjalna zł 32.234.02; Fundusz amortyzacyjny zł 100.243.19; Wierzyciele zł 46.456.80; Weksle w redyskoncie zł 3.701.38; Zysk za rok 1931 zł 39.797.83; Razem zł 779.476.24.

Rachunek strat i zysków za 1931 r.

WINIEN. — Koszty handlowe ogólne zł 132.806.82; Procenty, dyskont, inkaso zł 8.671.10; Podatki zł 21.218.18; Utrzymanie budynków zł 17.217.07; Różnice kursowe zł 489.86; Spisane należności zł 1.210.03; Amortyzacja zł 28.168.05; Strata na gosp. rol. za 1930/31 r. zł 2.311.03. Strata z 1930 r. zł 10.210.65; Zysk za 1931 r. zł 39.797.83. Razem zł 262.100.62.

MA. — Zysk z fabrykacji zł 251.928.00; Procenty otrzymane zł 10.172.62. Razem zł 262.100.62.

Zarząd t. „M. ŁEMPICKI“, S. A., Przedsiębiorstwo Górnicze, Wiertnicze i Hydrotechniczne

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 24 kwietnia 1932 r. o godz. 16 w biurze Firmy w Sosnowcu przy ul. Małachowskiego Nr. 26. odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem obrad: 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej za 1931 r.; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1931 r.; 4) Powzięcie uchwały o pokryciu strat za 1931 r.; 5) Kwitowanie władz Spółki z wykonania przez nie obowiązków za 1931 r.; 6) Upoważnienie Zarządu do załatwiania na prawach Walnego Zgromadzenia wszelkich formalności, związanych z wymianą akcji 10 złotych na 100 złotych; 7) Wybór członków Komisji Rewizyjnej na rok sprawozdawczy 1932; 8) Wybór czasopisma w Sosnowcu dla umieszczania statutowych ogłoszeń; 9) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w Zgromadzeniu, winni na 7 dni przed terminem zebrania złożyć w biurze Spółki w Sosnowcu ul. Małachowskiego Nr. 26 swe akcje lub odpowiednie zaświadczenia notarialne albo bankowe o zdepotowaniu akcji.

Ewentualne pełnomocnictwa mogą być tylko piśmienne, przy czym członkowie Zarządu i pracownicy Spółki nie mogą być pełnomocnikami.

Wolne wnioski należy zgłosić Zarządowi — Sosnowiec, ul. Małachowskiego Nr. 26 na dwa tygodnie przed terminem Walnego Zgromadzenia.

Wilhelm i Hugo Bracia Müller Merceryzownia, Bielarnia, Farbiarnia,
Wykończalnia i Tkalnia w Kaliszu, S. A.

zawiadamia PP. Akcjonariuszy, że w dn. 26 kwietnia 1932 r. o godz. 18 odbędzie się w Kaliszu w biurze Zarządu, Majkowska 23,

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZY

z następującym porządkiem dziennym: 1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej z działalności za rok operacyjny 1931; 3) Rozpatrzenie i aproba bilansu i rachunku strat i zysków, zakończony na dz. 31 grudnia 1931 r.; 4) Rozpatrzenie i aproba budżetu i planu działalności na 1932 r.; 5) Wybór członków Zarządu i członków Komisji Rewizyjnej; 6) Wolne wnioski Zarządu i akcjonariuszy.

Akcjonariusze, życzący brać udział w Zgromadzeniu powyższym, winni nie później jak na dni siedem (7) przed terminem Zgromadzenia złożyć akcje lub dowody depozytowe w biurze Zarządu, Majkowska 23.

Zarząd Towarzystwa

Białostockiej Manufaktury Eugeniusz Becker

S. A.

ma zaszczyt powtórnie zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że w dn. 16 kwietnia 1932 r., o godz. 5 po poł. w Warszawie, w gmachu Resursy Obywatelskiej (Krak. Przedm. Nr. 64) odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór Przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1931 r. i powzięcie odnośnych uchwał; 4) Budżet i plan działań na 1932 r.; 5) Wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 6) Wypuszczenie obligacji.

Towarzystwo Schloesserowskiej Przędzalni Bawełny i Tkalni

S. A. W OZORKOWIE

Bilans za 1931 r.

STAN CZYNNY. — Kasa zł 436.11; Nieruchomości zł 4.405.281.45; Maszyny, urządzenia i instalacje zł 8.805.892.55; Ruchości zł 321.891.13; Bawełna zł 219.953.42; Materiały techniczne i opała zł 442.647.63; Przędza, półfabrykaty, towary i odpady zł 1.085.434.19; Dłużnicy zł 1.489.544.58; Papiery procentowe zł 194.634.90; Weksle zł 404.677.21; Depozyty Zarządu zł 270.000.00; Strata za 1931 r. zł 3.027.604.72; Razem zł 20.667.997.89.

STAN BIERNY. — Kapitał zakładowy zł 4.500.000.00; Kapitał zasobowy zł 484.59; Specjalna rezerwa zł 604.698.48; Kapitał amortyzacyjny zł 9.391.374.70; Wierzyciele zł 3.963.665.11; Akcepty zł 1.502.197.48; Zarząd za depozyty zł 270.000.00; Pozostał od podziału zysku za 1929 r. zł 435.577.53. Razem zł 20.667.997.89.

Rachunek strat i zysków

WINIEN. — Strata na fabrykacji zł 683.105.77; Ubezpieczenia od wypadków zł 23.111.12; Dopłata na Kasę Chorych zł 151.591.58; Dopłata na Fundusz Bezrobocia zł 44.166.96; Dopłata na ubezpieczenie pracowników umysłowych zł 22.132.60; Urlopy zł 210.451.82; Podatki i opłaty stemplowe zł 412.120.43; Koszty handlowe zł 739.587.91; Procenty, dyskonto, inkaso i prowizje bankowe zł 697.336.51; Straty na rachunkach dłużników zł 278.869.41; Straty różne zł 24.245.66; Pozostałość od podziału zysku za 1929 r. zł 435.577.53; Razem zł 3.902.297.30.

MA.—Pozostałość od podziału zysku za 1929 r. zł 435.577.53; Dywidenda od akcji Banku Polskiego zł 10.500.00; Dywidenda od udziału w Spółdz. Banku Przemysłowców Łódzkich zł 7.559.40; Dywidenda od udziału w Spółdz. Banku Udziałowym w Łodzi zł 652.50; Zysk na odstąpionych materiałach różnych zł 1.523.19; Wpływy na poczet należności, spisanych na straty w latach ubiegłych zł 1.353.61; Różnice kursu zł 417.526.35; Strata za 1931 r. zł 3.027.604.72; Razem zł 3.902.297.30.

Powyższy bilans został zatwierdzony na Walnem Zgromadzeniu Akcjonariuszy, które odbyło się w dn. 23 marca 1932 r.

Spółki Akcyjnej Wyrobów Bawełnianych**I. K. POZNAŃSKIEGO W ŁODZI**

podaje do wiadomości, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

akcjonariuszów odbędzie się w dn. 30 kwietnia 1932 r. o godz. 11 przed poł. w lokalu Spółki w Łodzi, przy ul. Ogrodowej 17, z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie Walnego Zgromadzenia i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu, Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej oraz rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1931 r.; 3) Udzielenie absolutorium władzom Spółki; 4) Ustalenie preliminarza na 1932 r.; 5) Zatwierdzenie kooptacji członków Rady Nadzorczej; 6) Wybór członków Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej; 7) Wynagrodzenie Komisji Rewizyjnej; 8) Uzupełnienie statutu;

Zarząd powinien w ciągu trzech miesięcy od upływu roku obrachunkowego sporządzić i złożyć władzom nadzorczym do zbadania bilans na ostatni dzień roku obrachunkowego, rachunek zysków i strat oraz sprawozdanie z działalności Spółki za rok ubiegły. Zwyczajne Walne Zgromadzenie powinno odbyć się corocznie w ciągu pięciu miesięcy po upływie roku obrachunkowego;

9) Wnioski Rady Nadzorczej; 10) Wolne wnioski akcjonariuszów.

Właściciele akcji imiennych, względnie świadectw tymczasowych, mają prawo uczestniczenia w Walnem Zgromadzeniu, jeżeli zostaną zapisani do księgi akcyjnej przynajmniej na 7 dni przed odbyciem Walnego Zgromadzenia.

Posiadacze akcji na okaziciela winni przynajmniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia złożyć swe akcje w oryginalne na ręce Zarządu Spółki w Łodzi, lub przedstawić zaświadczenie na dowód złożenia ich akcji u notariusza lub w instytucji kredytowej krajowej. W zaświadczeniach tych należy wymienić numery akcji i stwierdzić, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

Zarząd Spółki Akcyjnej

Bracia Borkowscy Zakłady Elektrotechniczne

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 26 kwietnia 1932 r. o godz. 18 odbędzie się w biurze Zarządu Spółki w Warszawie przy ul. Grochowskiej 45

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym: 1) Wybór przewodniczącego; 2) Zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i Komisji Rewizyjnej, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1931 r. i pokwitowanie Zarządu z działalności; 3) Wybory członków Komisji Rewizyjnej oraz sprawa wynagrodzenia władz Spółki; 4) Sprawa zamierzonego podwyższenia kapitału zakładowego Spółki.

Dodatkowe wnioski mogą być składane, zgodnie z art. 54 Prawa o Spółkach Akcyjnych.

Zarząd Spółki Akcyjnej

**Przechowywania i Przewozu Mebli i Towarów
A. WRÓBLEWSKI i S-ka**

niniejszym zawiadamia, iż zgodnie z § 56 Prawa o Sp. Akc. odbędzie się w dn. 25 kwietnia 1932 r. o g. 11½ rano, w biurze Spółki, Marszałkowska 108

DOROCZNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem obrad: 1) Wybór przewodniczącego; 2) Zatwierdzenie bilansu za 1931 r.; 3) Zatwierdzenie budżetu na 1932 r.; 4) Zatwierdzenie zmian, wprowadzonych w statucie przez władze państwowe; 5) Wybory Zarządu i Komisji Rewizyjnej, oraz wyznaczenie dla nich wynagrodzenia; 6) Wnioski Zarządu i Członków.

Na zasadzie § 59 Prawa Akc. właściciele akcji obowiązani są zgłosić swe prawa do głosu na 7 dni przed zebraniem.

ZARZĄD

Pierwszej Warszawskiej Palarni Kawy, Cykorji i Surogatów Kawy „PLUTON” T. i M. Tarasiewiczów

S. A. W WARSZAWIE

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 27 kwietnia 1932 r., o godz. 5 po poł. w lokalu, przy ul. Żytniej Nr. 10 w Warszawie odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym: 1) Zagajenie i wybór Przewodniczącego Zebrania; 2) Odczytanie protokołu z poprzedniego Walnego Zgromadzenia; 3) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej za 1931 r.; 4) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu, oraz rachunku strat i zysków za 1931 r. i udzielenie Zarządowi pokwitowania; 5) Podział zysków za 1931 r.; 6) Zatwierdzenie budżetu na 1932 r.; 7) Wybory członków Zarządu i członków Komisji Rewizyjnej; 8) Wolne wnioski Akcjonariuszów, które winny być zgłoszone najpóźniej na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

PP. Akcjonariusze, którzy życzą sobie uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni najpóźniej na 7 dni przed Walnym Zgromadzeniem złożyć w biurze Zarządu w Warszawie, przy ul. Żytniej Nr. 10 swoje akcje, lub kwity na zdeponowane akcje w Banku Polskim lub u notariuszów.

Zarząd Spółki Akcyjnej

Łódzkich Wąskotorowych Elektrycznych Kolei Dojazdowych

zawiadamia niniejszem PP. Akcjonariuszów, że w dn. 30 kwietnia 1932 r., o godz. 10 w lokalu biura Zarządu, przy ul. Piotrkowskiej Nr. 96 w Łodzi, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym: 1) Wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz r-ku zysków i strat za 1931 r.; 3) Zatwierdzenie protokołu Komisji Rewizyjnej; 4) Udzielenie absolutorjum władzom Spółki; 5) Wybór jednego członka Komisji Rewizyjnej na miejsce zmarłego ś. p. Czesława Pogorzelskiego; 6) Wynagrodzenie członków Rady Nadzorczej Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 7) Zatwierdzenie budżetu na 1932 r.; 8) Powiększenie kapitału akcyjnego oraz przelanie sum kapitału rezerwowego do kapitału akcyjnego przez wydanie PP. Akcjonariuszom bezpłatnych akcji; 9) Wypuszczenie kapitału obligacyjnego bądź zaciągnięcie pożyczki długoterminowej do sumy £ 300 000 00; 10) Zmiana statutu w związku z powiększeniem kapitału akcyjnego; 11) Upoważnienie dla Zarządu do budowy nowych linii, w myśl dokumentu koncesyjnego; 12) Upoważnienie Zarządu do nabycia z funduszu amortyzacyjnego nowego taboru kolejowego na zmianę zużytego do wysokości zł 1.000.000 00; 13) Upoważnienie dla Zarządu do uzyskania koncesji autobusowej w rejonie łódzkim, bądź samodzielnie, bądź do spółki z innymi grupami, lub jednostkami prawnymi, oraz do zrealizowania tej koncesji; 14) Upoważnienie dla Zarządu do uzyskania uprawnienia na dostawę prądu elektrycznego w rejonie łódzkim bądź samodzielnie, bądź do spółki z innymi grupami, lub jednostkami prawnymi; 15) Ustalenie w jakim dzienniku miejscowym winny być umieszczane obowiązkowe publikacje Spółki; 16) Wolne wnioski.

UWAGA I. — (Wyciąg z § 20 Statutu Spółki):

„Akcje dają prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu, jeżeli zostaną złożone w Spółce przynajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia i nie będą odebrane przed ukończeniem tegoż.

Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza, lub w instytucji kredytowej, oraz w takiej zagranicznej, na którą zezwolił Minister Skarbu i która będzie wymieniona w ogłoszeniach o zwołaniu Walnego Zgromadzenia.

W zaświadczeniach należy wymienić liczbę akcji, i stwierdzić, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.”

UWAGA II. — PP. Akcjonariusze mogą zgłaszać dodatkowo sprawy na porządek dzienny pod warunkiem, że takowe będą złożone w biurze Zarządu do dn. 10 kwietnia 1932 r.

Zarząd Spółki Akcyjnej

„OLKUSZ” Fabryka Naczyń Emaljowanych

S. A. W OLKUSZU

podaje niniejszem do wiadomości akcjonariuszów, że w dn. 21 kwietnia 1932 r., o godz. 16 odbędzie się w lokalu Spółki w Olkuszu

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

Spółki Akcyjnej „Olkusz” Fabryka Naczyń Emaljowanych, S. A. w Olkuszu z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór Przewodniczącego;
- 2) Wybór członków Zarządu w miejsce ustępujących;
- 3) Wybór członków Komisji Rewizyjnej;
- 4) Wolne wnioski Zarządu, oraz wolne wnioski akcjonariuszów.

Akcjonariusze, życzący sobie brać udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć swoje akcje przynajmniej na 7 dni przed Zgromadzeniem w Spółce i nie odebrać takowych przed ukończeniem Zgromadzenia. Zamiast akcji oryginalnych mogą być złożone zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza, bądź w instytucji kredytowej krajowej, lub po uprzednim uzyskaniu zezwolenia w myśl art. 59 Prawa akcyjnego w jednej z następujących instytucji kredytowych zagranicznych: 1) Anglo Tschecho - Slovakische Bank, Prag 2, 2) Deutsche Bank und Diskontogesellschaft, Berlin, 3) Darmstätter und Nationalbank Kommanditgesellschaft a. Aktien, 4) Anglo International Bank Ltd, London Ec 3, 5) Credito Italiano, Trieste, 6) Oesterreichische Kreditanstalt für Handel und Gewerbe, Wien, 7) Schoeller & Comp. Bankhaus, Wien, 8) Schweizerischer Bank Verein, Zürich, 9) Ungarische Allgemeine Kreditbank, Budapest V i 10) Bank von Liechtenstein, Vaduz.

Wnioski akcjonariuszów przedstawione być mogą Walnemu Zgromadzeniu jedynie przez Zarząd, drogą poleconych pism, najpóźniej w ciągu 23 dni, poprzedzających Walne Zgromadzenie, nie wliczając daty nadania.

Niniejsze powyższego zgromadzenia dotyczące ogłoszenie jest drugim i ostatnim.

ZARZĄD

Polskiego Przemysłu Korkowego, S. A.

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że w dn. 26 kwietnia 1932 r. o godz. 2 po poł. w biurze Spółki, przy ul. Solec 59, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym: 1) Zagajenie zebrania i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 3) Sprawozdanie Zarządu, rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu za 1931 r. oraz plan działalności na 1932 r.; 4) Upoważnienie Zarządu do kupna, sprzedaży i obciążenia nieruchomości, jak również kredytowania się w instytucjach państwowych i prywatnych; 5) Potwierdzenie obciążenia hipoteki osady fabrycznej „Langowo”; 6) Wybór członków Zarządu na miejsce ustępujących, oraz wybór Komisji Rewizyjnej; 7) Udzielenie każdemu z członków Zarządu prawa samodzielnego podpisywania w imieniu Spółki; 8) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w powyższym Walnym Zebraniu, winni złożyć swoje akcje lub dowody na zdeponowanie takowych na 7 dni przed Zebraniem Zarządowi Spółki.

I Ogłoszenie

Zarząd Spółki Akcyjnej pod firmą

Fabryka Produktów Chemicznych „LIBAN“

S. A. W KRAKOWIE

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że

XX ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w Krakowie w biurze Spółki, przy ul. Szpitalnej 15, w dn. 26 kwietnia 1932 r., o godz. 11 z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1931 r.;
- 2) Rozpatrzenie sprawozdania Rady Nadzorczej i skwitowanie Zarządu i Rady Nadzorczej;
- 3) Powzięcie uchwały o rozdziale zysku względnie pokryciu strat;
- 4) Ustalenie wysokości poborów Zarządu i delegatów Rady Nadzorczej.

UWAGI: a) Akcjonariusze, chcący brać udział w Zgromadzeniu, winni złożyć w Spółce swe akcje (zaświadczenia) przynajmniej na 7 dni przed zgromadzeniem;

b) Akcjonariusze mogą zgłosić do Zarządu dodatkowe sprawy na porządek dzienny, które zamieszczone będą w drugim ogłoszeniu (par. 16 statutu).

ZARZĄD

Zakładów Ceramicznych „Rudak“, S. A.

zaprasza PP. Akcjonariuszów na

DOROCZNE WALNE ZEBRANIE,

które odbędzie się dn. 15 kwietnia 1932 r., o godz. 17, w lokalu P. St. Tyrchana w Toruniu, ul. Szeroka 18, z następującym porządkiem obrad:

- 1) Rozpatrzenie bilansu i rachunku zysków i strat za rok obrotowy 1931;
- 2) Udzielenie absolutorjum władzom spółki;
- 3) Uzgodnienie § 3 statutu spółki z ustawą zmniejszeniem prawa głosu z akcji do 1 głosu;
- 4) Odwołanie i wybór niektórych członków zarządu i Rady Nadzorczej.

Akcjonariusze, reprezentujący conajmniej jedną dziesiątą część kapitału akcyjnego, mogą zgłosić dodatkowe sprawy do rozpatrzenia, do dni 14 przed Walnym Zebraniem, do rąk zarządu.

Pragnący wziąć udział w obradach Walnego Zebrania PP. Akcjonariusze, winni swoje akcje złożyć przynajmniej 7 dni przed Walnym Zebraniem do rąk zarządu.

Zakłady Ceramiczne Rudak, S. A.

(—) Hencel

ZARZĄD

Lesienickiej Fabryki Drożdży Prasowanych i Spirytusu, S. A. we Lwowie

zwołuje niniejszem

IX Zwyczajne Walne Zgromadzenie

które odbędzie się w dn. 16 kwietnia 1932 r., o godz. 11 przed poł. w sali konferencyjnej Banku Dyskontowego Warszawskiego oddz. we Lwowie, ul. 3 Maja 14 — z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Odczytanie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu i rachunku zysków i strat za 1931 r.;
- 2) Udzielenie absolutorjum dla władz Spółki;
- 3) Powzięcie uchwały co do rozdziału czystego zysku;
- 4) Wybór Rady Nadzorczej na przeciąg 3 lat;
- 5) Ustalenie wysokości wynagrodzenia dla członków Komitetu Nadzorczego;
- 6) Wolne wnioski.

Celem wykonania prawa głosowania na Walnym Zgromadzeniu, należy najpóźniej na osiem dni przed Walnym Zgromadzeniem złożyć akcje (do których nie muszą być dołączone arkusze kuponowe), uzasadniające prawo głosu, w kasie Spółki w Lesienicach pod Lwowem, lub w Banku Dyskontowym Warszawskim, oddz. we Lwowie.

Posiadanie jednej akcji nadaje prawo do jednego głosu. Prawo głosowania może być wykonane osobiście lub przez pełnomocnika, bez względu na to, czy tenże jest akcjonariuszem lub nie. Pełnomocnictwo winno być pisemne.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki

„JASŁO“ Zakłady Przemysłowo - Naftowe „Gartenberg i Schreyer“, S. A.

W NIEGŁOWICACH, ad JASŁO

odbędzie się w Niegłowicach w biurze Spółki w dn. 28 kwietnia 1932 r., o godz. 15 z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Odczytanie protokołu poprzedniego Walnego Zgromadzenia;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Komitetu Wykonawczego odnośnie do przedsiębiorstwa za rok gospodarczy 1931;
- 3) Odczytanie sprawozdania Komisji Rewizyjnej;
- 4) Przedłożenie i przyjęcie bilansu przedsiębiorstwa i rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1931, tudzież powzięcie uchwały co do użycia zysków przedsiębiorstwa;
- 5) Udzielenie absolutorjum dla członków Zarządu i Komitetu Wykonawczego, co do zarządu i prowadzenia przedsiębiorstwa Spółki za 1931 r.;
- 6) Zatwierdzenie regulaminu Komitetu Wykonawczego;
- 7) Wybór członków Zarządu w miejsce ustępujących;
- 8) Wybór Komisji Rewizyjnej;
- 9) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, reprezentujący przynajmniej 1/10 kapitału akcyjnego, mają prawo umieszczenia poszczególnych spraw na porządku dziennym tego Walnego Zgromadzenia, jeśli żądanie piśmienne ze wskazaniem konkretnych wniosków zgłoszą do Zarządu nie później, jak na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia przy udowodnieniu posiadania powyższej ilości akcji.

ZARZĄD

ZARZĄD

Łódzkiego Towarzystwa Elektrycznego, S. A.

zwołuje

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIJUSZÓW,

które odbędzie się w czwartek dn. 28 kwietnia 1932 r., o godz. 11, w gmachu Zarządu Spółki w Łodzi, przy ul. Przejazd Nr. 58, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu, Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej za rok operacyjny 1931;
- 3) Podział zysku, osiągniętego w 1931 r.;
- 4) Zatwierdzenie budżetów na 1932 r.;
- 5) Wybory do Rady Nadzorczej.

PP. Akcjonariusze mogą wziąć udział w tem Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu, o ile najpóźniej do dn. 21 kwietnia 1932 r. złożą w kasie Spółki w Łodzi, przy ul. Przejazd 58, swe akcje, względnie zaświadczenia o złożeniu akcji u notariusza lub w następujących instytucjach kredytowych:

- 1) Powszechny Bank Związkowy w Polsce, w Warszawie,
- 2) La Banque Commerciale de Bâle, à Bâle, Genève et Zurich,
- 3) Le Crédit Suisse, à Zurich, Genève, Bâle, St. Gall et Berne,
- 4) La Société Anonyme Leu et Cie, à Zurich,
- 5) La Société Générale de Belgique à Bruxelles.

Piśmienne wnioski, dotyczące zgłoszenia dodatkowych spraw na porządek dzienny, winny być złożone przez PP. Akcjonariuszów w Zarządzie Spółki najpóźniej do dn. 14 kwietnia 1932 r.

Zaświadczenia o złożeniu akcji winny zawierać numery zdeponowanych akcji oraz stwierdzenie, że złożone akcje pozostaną w depozycie aż do końca tego Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia.

Spółki Akc. „Sieci Elektryczne“

zawiadamia niniejszym PP. Akcjonariuszów, że w dn. 29 kwietnia 1932 r. o godz. 11.30 przed poł., odbędzie się

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW**

w lokalu S. A. „Siła i Światło“ w Warszawie przy ul. Marszałkowskiej 94, z następującym porządkiem obrad: 1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu, Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej; 3) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1931 oraz udzielenie absolutorjum władzom Spółki; 4) Wybory do Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej; 5) Ustalenie wysokości wynagrodzenia dla członków Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej na 1932 r.

W myśl art. 57 prawa o spółkach akcyjnych, akcjonariusze mogą zgłaszać dodatkowe sprawy do powyższego porządku dziennego, które wymienione zostaną wówczas w ogłoszeniu następnem.

Akcje na okaziciela dają prawo uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu, jeżeli zostaną złożone przynajmniej na siedem dni przed terminem Zgromadzenia, t. j. najpóźniej w dn. 22 kwietnia 1932 r. w biurze Spółki w Sosnowcu przy ul. Sienkiewicza 9 lub w biurze warszawskiej Spółki w Warszawie przy ul. Marszałkowskiej 94 i jeżeli nie będą odebrane przed ukończeniem tegoż Zgromadzenia. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza, albo w instytucjach kredytowych.

Akcjonariusze zagraniczni mogą składać zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji w firmie Trust Métallurgique Belge-Français, Bruxelles, 168 rue Royale.

Zaświadczenia winny wymieniać liczbę akcji, oraz zawierać oświadczenie, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

Stosownie do § 10 statutu, Zgromadzenie powyższe będzie prawomocne, bez względu na ilość reprezentowanych na niem akcji.

Zarząd Spółki Akcyjnej

„Elektrownia Okręgowa“ w Zagłębiu Krakowskim, S. A.

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 29 kwietnia 1932 r. o godz. 12.30, odbędzie się

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW**

w lokalu S. A. „Siła i Światło“ w Warszawie przy ul. Marszałkowskiej Nr. 94, z następującym porządkiem obrad: 1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu, Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej; 3) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1931, oraz udzielenie absolutorjum władzom Spółki; 4) Wybory do Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej; 5) Ustalenie wysokości wynagrodzenia dla członków Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej na 1932 r.

W myśl art. 57 prawa o spółkach akcyjnych, akcjonariusze mogą zgłaszać dodatkowe sprawy do powyższego porządku dziennego, które wymienione zostaną wówczas w ogłoszeniu następnem.

Akcje na okaziciela dają prawo uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu, jeżeli zostaną złożone przynajmniej na siedem dni przed terminem Zgromadzenia, t. j. najpóźniej w dn. 22 kwietnia b. r. w biurze Spółki w Sierszy Wodnej, poczta Siersza koło Trzebinii, lub w biurze warszawskiej Spółki w Warszawie przy ul. Marszałkowskiej Nr. 94, i jeżeli nie będą odebrane przed ukończeniem tegoż Zgromadzenia. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza albo w instytucjach kredytowych.

Akcjonariusze zagraniczni mogą składać zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji w firmie Trust Métallurgique Belge-Français, 168 rue Royale, Bruxelles. — Zaświadczenia winny wymieniać liczbę akcji oraz zawierać oświadczenie, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

Stosownie do § 10 statutu, Zgromadzenie powyższe będzie prawomocne, bez względu na ilość reprezentowanych na niem akcji.

Warszawsko-Łódzkiego Tow. Handlowego, S. A.

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, iż

**XI ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW SPÓŁKI**

odbędzie się w dn. 26 kwietnia 1932 r. o godz. 5 po poł. w Łodzi ul. Targowa Nr. 63.

Porządek dzienny Walnego Zgromadzenia następujący: 1) Sprawozdanie Zarządu; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu za 1931 r., rachunku zysków i strat i udzielenie Zarządowi pokwitowania; 3) Zatwierdzenie budżetu na 1932 r.; 4) Wybór członków Zarządu; 5) Wybór Komisji Rewizyjnej; 6) Wnioski Zarządu; 7) Wnioski PP. Akcjonariuszów.

W celu uzyskania prawa uczestnictwa na Walnym Zgromadzeniu PP. Akcjonariusze obowiązani są złożyć w biurze Zarządu w Łodzi ul. Piotrkowska 48, swoje akcje na 7 dni przed dniem Walnego Zgromadzenia.

W dn. 27 kwietnia 1932 r. o godz. 10.30 przed poł., odbędzie się w Krakowie, ul. Lubicz 17

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZY SPÓŁKI AKCYJNEJ**

pod firmą:

Jan Götz, Okocimski Browar i Zakłady Przemysłowe

S. A. W OKOCIMIE

z następującym porządkiem dziennym: 1) Odczytanie protokołu z ostatniego Walnego Zgromadzenia; 2) Rozpatrzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1931 r., na podstawie wniosków Komisji Rewizyjnej; 3) Skwitowanie władz Spółki z wykonania przez nie obowiązków; 4) Powzięcie uchwał o podziale zysków; 5) Wybór 5 członków Komisji Rewizyjnej i wyznaczenie wynagrodzenia; 6) Zmiana § 45 statutu; 7) Zatwierdzenie kooptacji nowych członków Rady Nadzorczej; 8) Wnioski i interpelacje.

Po myśli § 21 statutu każdy akcjonariusz ma prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu, jeżeli akcje jego zostaną złożone w Spółce przynajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia i nie będą odebrane przed ukończeniem tegoż. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza, albo w instytucji kredytowej krajowej oraz takiej zagranicznej, na którą zezwoli Minister Skarbu i która będzie wymieniona w ogłoszeniach o zwołaniu Walnego Zgromadzenia. W zaświadczeniu należy wymienić liczby akcji i stwierdzić, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

Wedle § 18 statutu, akcjonariusze mają prawo wnosić dodatkowe sprawy do porządku dziennego najdalej do 15 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

§ 45 statutu brzmi: Komitet Wykonawczy, Rada Nadzorcza ma prawo wyłonić ze swego grona Komitet Wykonawczy, składający się z prezesa, wiceprezesa i 2 członków Rady Nadzorczej. Do ważności uchwał wystarcza komplet 3 osób.

Proponowana zmiana brzmi: Komitet Wykonawczy, Rada Nadzorcza ma prawo wyłonić ze swego grona Komitet Wykonawczy, składający się z prezesa, wiceprezesów i 3 członków Rady Nadzorczej. Do ważności uchwał wystarcza komplet 3 osób.

**DOROCZNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW****„Powszechnych Domów Składowych“**

S. A. WE LWOWIE

odbędzie się w dn. 23 kwietnia b. r. o godz. 12 w południe, w sali posiedzeń Banku Gospodarstwa Krajowego we Lwowie, ul. Kościuszki 11, z następującym porządkiem dziennym: 1) Odczytanie protokołu z poprzedniego Walnego Zgromadzenia; 2) Sprawozdanie Dyrekcji i Rady Zawiadawczej wraz z przedłożeniem bilansu za 1931 r., jako IX rok sprawozdawczy; 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej z wnioskiem na udzielenie absolutorjum; 4) Ustalenie ilości członków Rady Nadzorczej i ich wybór; 5) Wolne wnioski.

RADA NADZORCZA

Elektrownia Okręgowa w Zagłębiu Dąbrowskiem, S. A.

zawiadamia niniejszym PP. Akcjonariuszów, że w dn. 29 kwietnia 1932 r. o godz. 10 przed poł., odbędzie się

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW**

w lokalu S. A. „Siła i Światło“ w Warszawie przy ul. Marszałkowskiej 94, z następującym porządkiem: 1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu, Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej; 3) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1931 oraz udzielenie absolutorjum władzom Spółki; 4) Wybory do Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej; 5) Ustalenie wysokości wynagrodzenia dla członków Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej na 1932 r.

W myśl art. 57 prawa o spółkach akcyjnych, akcjonariusze mogą zgłaszać dodatkowe sprawy do powyższego porządku dziennego, które wymienione zostaną wówczas w ogłoszeniu następnym.

Akcje na okaziciela dają prawo uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu jeżeli zostaną złożone przynajmniej na siedem dni przed terminem Zgromadzenia, t. j. najpóźniej w dn. 22 kwietnia 1932 r. w biurze Spółki w Sosnowcu przy ul. Sienkiewicza 9 lub w biurze warszawskim Spółki w Warszawie przy ul. Marszałkowskiej 94 i jeżeli nie będą odebrane przed ukończeniem tegoż Zgromadzenia. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza, albo w instytucjach kredytowych.

Akcjonariusze zagraniczni mogą składać zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji w firmie Trust Métallurgique Belge-Français, Bruxelles, 168 rue Royale.

Zaświadczenia winny wymieniać liczbę akcji, oraz zawierać oświadczenie, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

Stosownie do § 10 statutu, Zgromadzenie powyższe będzie prawomocne, bez względu na ilość reprezentowanych na niem akcji.

I OGŁOSZENIE**Rada Łódzkiego Banku Depozytowego, S. A.**

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 29 kwietnia 1932 r. o godz. 12 w południe, odbędzie się w lokalu Banku w Łodzi, przy ul. Piotrkowskiej 5

**X ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW**

z następującym porządkiem dziennym: 1) Zatwierdzenie bilansu, rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1931 oraz protokołu Komisji Rewizyjnej; 2) Zatwierdzenie podziału zysków; 3) Zatwierdzenie budżetu wydatków na rok operacyjny 1932; 4) Wybory do Rady; 5) Wybór Komisji Rewizyjnej; 6) Wolne wnioski (bez uchwał).

PP. Akcjonariusze, reprezentujący co najmniej $\frac{1}{10}$ część kapitału zakładowego, mogą zgłosić do porządku obrad dodatkowe sprawy, jednakowoż nie później jak na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia, które będą zamieszczone w II ogłoszeniu, które nastąpi w dn. 18 kwietnia 1932 r.

Uprawnienie do głosowania na Walnym Zgromadzeniu mają tylko ci PP. Akcjonariusze, którzy najpóźniej na siedem (7) dni przed terminem Walnego Zgromadzenia w godzinach urzędowych złożą w Instytucji Centralnej w Łodzi lub w Oddziałach Banku w Warszawie lub Lwowie swoje akcje, w zł. świadectwa tymczasowe, bądź też kwity depozytowe lub zastawowe instytucji kredytowych. Narówni z akcjami przyjmuje się również i dowody depozytowe lub zastawowe banków: The Jewish Colonial Trust, Ltd., i Lloyds Bank, Ltd., w Londynie.

Pełnomocnictwa do głosowania winny być przedłożone władzom Banku najpóźniej na 4 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

O ile powyższe Walne Zgromadzenie w wyznaczonym wyżej terminie i miejscu nie dojdzie z jakichkolwiek względów do skutku, to powyższe Walne Zgromadzenie odbędzie się, bez względu na ilość reprezentowanych akcji, w drugim terminie, w tymże miejscu i dniu o godz. 6 popoł.

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW****„Zjednoczonych Fabryk Maszyn, Kotłów i Wagonów
L. Zieleniewski i Fitzner-Gamper“, S. A.**

odbędzie się w dn. 15 kwietnia 1932 r. o godz. 4 popoł. w Krakowie, w lokalu Izby Handlowo-Przemysłowej przy ul. Długiej 1 — I p.

Porządek dzienny: 1) Sprawozdanie Rady Nadzorczej z czynności za ubiegły okres administracyjny 1930/31 oraz przedłożenie bilansu i rachunku strat i zysków; 2) Sprawozdanie rewizorów i wniosek na udzielenie absolutorjum za ubiegły okres; 3) Wniosek na wynagrodzenie Komisji Rewizyjnej; 4) Wniosek na wynagrodzenie Komitetu Wykonawczego; 5) Wybór Rady Nadzorczej.

Uprasza się wszystkich Akcjonariuszów, uprawnionych do głosowania, a chcących brać udział w Walnym Zgromadzeniu, aby złożyli swe akcje wraz z niepłatnymi kuponami do dn. 8 kwietnia 1932 r.: a) w Krakowie: w likwidaturze Spółki przy ul. Wolskiej L. 4, w likwidaturze Filji Banku Gospodarstwa Krajowego, w likwidaturze Filji Banku Dyskontowego Warszawskiego, w likwidaturze Filji Banku Handlowego S. A., b) we Lwowie: w likwidaturze Banku Dyskontowego Warszawskiego Oddz. we Lwowie lub w Banku Gospodarstwa Krajowego, c) w Warszawie: w Banku Dyskontowym Warszawskim, w Banku Handlowym S. A. w Warszawie.

Kraków, dn. 11 marca 1932 r.

RADA NADZORCZA

Z A R Z A D**Zakładów Włókienniczych Karol T. Buhle w Łodzi, S. A.**

niniejszym podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów S-ki, że w dn. 28 kwietnia r. b. o godz. 5 popoł. w biurze Zarządu Spółki w Łodzi, przy ulicy Hipotecznej Nr. 7/9, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem dziennym: 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania oraz bilansu i rachunku zysków i strat za rok ubiegły; 3) Powzięcie uchwały o rozdziale zysków wzgl. pokryciu strat; 4) Kwitowanie władz Spółki z wykonania przez nie obowiązków; 5) Wybór członków Zarządu na miejsce ustępujących oraz Rady Nadzorczej.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni na 7 dni przed Zgromadzeniem złożyć swoje akcje w biurze Spółki.

Akcjonariusze, pragnący wystąpić z wnioskami, powinni nie później niż 2 tygodnie przed datą Walnego Zgromadzenia złożyć je na piśmie Zarządowi.

Zarząd Zakładów Przemysłowych „Jaeger i Ziegler“, S. A.

niniejszym zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 23 kwietnia 1932 r. o godz. 5 po poł. w biurze Zarządu, przy ul. Rymarskiej Nr. 10, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zażalenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej, rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków za rok 1931 i udzielenia absolutorjum Zarządowi; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie planu działalności i budżetu na rok 1932; 4) Upoważnienie Zarządu do zaciągania pożyczek i obciążenia hipotecznego, należących do Spółki Akcyjnej nieruchomości w instytucjach finansowych, państwowych i prywatnych w granicach i na warunkach podług uznania Zarządu oraz do sprzedaży nieruchomości Spółki i nabywania nowych; 5) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 6) Wolne wnioski. W razie niedojścia do skutku w tym terminie, następne prawomocne bez względu na ilość zgłoszonych i reprezentowanych akcji zebranie odbędzie się 7 maja 1932 r. z tym samym porządkiem dziennym w tym samym lokalu i o tej samej godzinie. PP. Akcjonariusze życzący wziąć udział w powyższym zebraniu, winni złożyć swe akcje do Zarządu na 7 dni przed terminem Zebrania.

Rada Nadzorcza S. A. „Zakład Lecznicy „Pod Piastem“ w Inowrocławiu

zawiadamia, że w dn. 24 kwietnia 1932 r. odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

w Warszawie, ul. Widok 23 m. 3, o godz. 10 i pół rano, a w drugim — tegoż dnia o godz. 11-ej rano prawomocne bez względu na ilość obecnych. Porządek dzienny: 1) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 2) Zatwierdzenie bilansu za rok 1931 i udzielenie pokwitowania Radzie Nadzorczej i Zarządowi; 3) Sprawa zmiany przedmiotu przedsiębiorstwa i wybór ewentualnej Komisji Likwidacyjnej zakładu na prawach Walnego Zgromadzenia; 4) Sprawa niewypłaconej dywidendy za r. 1928; 5) Wybory członków Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej na r. 1932; 6) Wolne wnioski (należy składać na piśmie do 10.4. 32 r. w Warszawie, ul. Piękna 36 m. 3). PP. Akcjonariusze, pragnący korzystać z prawa głosu na Walnym Zgromadzeniu, winni najpóźniej do 17.4. 32 r. złożyć swoje akcje lub dowody bankowe w biurze Zarządu (p. Czarnecki, ul. Marszałkowska 129).

Zarząd Spółki Akcyjnej

„Unia” Zjednoczone Fabryki Maszyn dawniej A. Ventzki i Peters, S. A.

W GRUDZIADZU

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE SPÓŁKI

odbędzie się w sobotę, dn. 30 kwietnia 1932 r., o godz. 11 w Grudziądzu w lokalu Zarządu Spółki, z następującym porządkiem obrad:

1) Uchwała nad obniżeniem kapitału zakładowego o Zł. 1,567,500,— i zmiana odpowiedniego paragrafu 4-go statutu Spółki; 2) Podwyższenie kapitału akcyjnego o Zł. 192,500,— i zmiana odpowiedniego paragrafu 4-go statutu Spółki; 3) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej za rok obrachunkowy 1931; 4) Przedłożenie bilansu i rachunku zysków i strat za rok obrachunkowy 1931; 5) Uchwała nad pokryciem strat; 6) Udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej; 7) Zużycie części kapitału amortyzacyjnego w celu obniżenia majątkowej wartości w aktywach; 8) Wolne wnioski PP. Akcjonariuszy.

W myśl § 17 statutu PP. Akcjonariusze, reprezentujący przynajmniej 1/10 część kapitału zakładowego, mogą zgłosić do porządku obrad dodatkowe sprawy, jednakowoż nie później jak na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia i które będą zamieszczone w drugim ogłoszeniu, jakie nastąpi przynajmniej na 10 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

Każdy Akcjonariusz ma prawo być obecnym na Walnym Zgromadzeniu i brać udział w głosowaniu.

Uprawnienie do głosowania na Walnym Zgromadzeniu mają tylko ci Akcjonariusze, którzy najpóźniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia złożą w godzinach urzędowych w Zarządzie Spółki: a) wykaz numerów akcji, zwykłych i imiennych oddzielnie, mających brać udział w Walnym Zgromadzeniu; b) wzamian akcji zaświadczenie, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza, albo krajowej instytucji kredytowej (bankowej). W zaświadczeniu należy wymienić liczbę akcji i stwierdzić, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

Osobom, uprawnionym na mocy powyższych przepisów do głosowania na Walnym Zgromadzeniu, wydaje się karty wstępne z podaniem ilości głosów.

Zarząd Spółki Akcyjnej

„Polsko - Belgijskie Zakłady Chemiczne”, S. A.

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 29 kwietnia 1932 r., o godz. 17 minut 30 w lokalu Spółki w Warszawie, przy ul. Marszałkowskiej pod Nr. 120 m. 6 odbędzie się doroczne

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW SPÓŁKI

z następującym porządkiem dziennym:

1) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu oraz rachunku zysków i strat i uchwały Walnego Zgromadzenia w tym przedmiocie; 3) Udzielenie absolutorjum Zarządowi i Radzie Nadzorczej; 4) Wybory członków Zarządu i Rady Nadzorczej; 5) Wolne wnioski Akcjonariuszów.

Zarząd Spółki Akcyjnej

„KABEL POLSKI”, S. A.

W BYDGOSZCZY

zawiadamia niniejszem PP. Akcjonariuszów, że w dn. 26 kwietnia 1932 r., o godz. 12 w południe odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

w lokalu Sp. Akc. „Siła i Światło” w Warszawie, przy ul. Marszałkowskiej 94, z następującym porządkiem obrad:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu, Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej; 3) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1931 oraz udzielenie absolutorjum władzom Spółki; 4) Wybory do Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej; 5) Ustalenie wysokości wynagrodzenia dla członków Rady Nadzorczej na rok 1932 i Komisji rewizyjnej za rok 1931 i na rok 1932.

W myśl art. 57 prawa o spółkach akcyjnych, akcjonariusze mogą zgłaszać dodatkowe sprawy do powyższego porządku dziennego, które wymienione zostaną wówczas w ogłoszeniu następnym.

Akcje na okaziciela dają prawo uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu, jeżeli zostaną złożone przynajmniej na siedem dni przed terminem Zgromadzenia, t. j. najpóźniej w dniu 19 kwietnia 1932 r. w biurze Spółki w Bydgoszczy przy ul. Fordeńskiej 106 lub w biurze warszawskiej Spółki w Warszawie, przy ul. Marszałkowskiej 94 i jeżeli nie będą odebrane przed ukończeniem tegoż Zgromadzenia. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza, albo w instytucjach kredytowych.

Zaświadczenia winny wymieniać liczbę akcji, oraz zawierać oświadczenie, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

Stosownie do § 10 statutu, Zgromadzenie powyższe będzie prawomocne, bez względu na ilość reprezentowanych na niem akcji.

Z A R Z A D

Centrali Handlowej Młynarzy Polskich, S. A.

W WARSZAWIE

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

odbędzie się dn. 30 kwietnia 1932 r., o godz. 5 po poł. w lokalu własnym Nowy - Świat 70. Porządek dzienny: 1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej za rok 1931; 3) Zatwierdzenie bilansu na dz. 31 grudnia 1931 r. oraz rachunku zysków i strat i udzielenie Zarządowi absolutorjum; 4) Budżet na rok 1932; 5) Określenie wynagrodzenia dla członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 6) Wybory członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej na miejsce ustępujących; 7) Wolne wnioski.

Rada Banku Handlowo-Przemysłowego w Włocławku S. A.

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że w dn. 14 kwietnia 1932 r. o godz. 6 po poł., we Włocławku w lokalu Banku ul. Cyganek 19, odbędzie się

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów

z następującym porządkiem dziennym: 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Dyrekcji działalności Banku za 1931 r. oraz wnioski Rady i Komisji Rewizyjnej; 3) Zatwierdzenie bilansu i rachunku zysków i strat za 1931 r.; 4) Projekt budżetu na 1932 r.; 5) Ustalenie liczby członków Rady; 6) Wybór członków Rady i Komisji Rewizyjnej na miejsce ustępujących; 7) Oznaczenie pism codziennych, dla ogłoszeń Spółki; 8) Wolne wnioski.

BIBLIOTEKA EKONOMICZNA

TYGODNIKA

„POLSKA GOSPODARCZA”

DAWNIEJ

„PRZEMYSŁ i HANDEL”

	zł		zł
1 — 18) bez serji — wyczerpane.		42) Tom XXIV — <i>Stefan Konopski</i> . — Ochrona celna w poszczególnych państwach w świetle badań międzynarodowych (wyczerp.)	1'00
19) Tom I — <i>J. Kulikowski</i> . — Bankowość polska i problem jej sanacji. 1926 (wyczerp.)	1'20	43) „ XXV — <i>Henryk Romanowski</i> . — Obrót bezgotówkowy (wyczerpane)	1'00
20) „ II — <i>Dr. J. Podkomorski</i> . — O właściwej formie monopoli spirytusowego w Polsce, 1926	0'70	44) „ XXVI — <i>Karol Bajer</i> . — Zarys uprzemysłowienia Woj. Łódzkiego ze specjalnem uwzględnieniem przemysłu włókienniczego	1'50
21) „ III — <i>Dr. F. Młynarski</i> . — Międzynarodowe znaczenie spadku złotego, 1926	1'50	45) „ XXXVII — <i>Dr. Stanisław Wachowiak</i> . — Targi i wystawy w Polsce	1'00
22) „ IV — <i>St. Pszczółkowski</i> . — Stabilizacja kursu złotego, 1926 (wyczerp.)	1'20	46) „ XXXVIII — <i>Jan Miklaszewski</i> . — Ogólny rzut oka na rozwój produkcji leśnej i obrotu drzewnego Polski współczesnej	2'50
23) „ V — <i>Inż. Cz. Klarner</i> . — Dorobek czterech miesięcy (dwie mowy program.), 1926	1'00	47) „ XXIX — <i>Inż. Czesław Klarner</i> . — Zagadnienie mieszkaniowe w niepodległej Polsce	2'00
24) „ VI — <i>Dr. L. Barański</i> . — Uwagi nad obiegiem pieniężnym w Polsce w latach 1924—1926, 1926	1'50	48) „ XXX — <i>Inż. Jędrzej Moraczewski</i> . — Roboty publiczne	0'80
25) „ VII — <i>F. Prochaska</i> . — Klauzula największego uprzywilejowania (wyczerp.)	1'50	49) „ XXXI — <i>Władysław Gieysztor</i> . — Przedsiębiorstwa państwowe	1'00
26) „ VIII — <i>A. Siebeneichen</i> . — Rozwój czy upadek portu gdańskiego (wyczerp.)	1'20	50) „ XXXII — <i>Józef Kożuchowski</i> . — Wojna w życiu gospodarczem Polski	1'00
27) „ IX — <i>J. Gieysztor</i> . — Tranzyt jako problem międzynarodowy	1'00	51) „ XXXIII — <i>Dr. Marcin Szarski</i> . — Bankowość polska (wyczerp.)	1'50
28) „ X — <i>Gustaw Taube jr.</i> — Komercjalizacja Warszawy	1'50	52) „ XXXIV — <i>Inż. Dr. Stanisław Olszewski</i> . — Fosforyty polskie i ich znaczenie gospodarcze	1'00
29) „ X — <i>Wincenty Jastrzębski</i> . — Zadania i metody pracy Komisji Ankietowej (wyczerp.)	1'00	53) „ XXXV — <i>Prof. Dr. Witold Staniewicz</i> . — Uwagi o reformie stosunków rolnych w Polsce	1'50
30) „ XII — <i>Stanisław Pszczółkowski</i> . — Kredyty zagraniczne i ich rola w polskiej polityce kredytowej	2'50	54) „ XXXVI — <i>Janusz Butler</i> . — Konkurencja portów bałtyckich w świetle współzawodnictwa kolei polskich i niemieckich	1'50
31) „ XIII — <i>Z. R. Gawroński</i> . — Zwalczanie trustów w Stanach Zjednoczonych	2'00	55) „ XXXVII — <i>Adolf Peretz</i> . — Od kartelu do concernu	3'00
32) „ XIV — <i>S. Fr. Królikowski</i> . — W sprawie metody obliczania stawek celnych (wyczerp.)	1'50	56) „ XXXVIII — <i>J. Mieszalski</i> . — Wpływ wzrostu budżetów na obciążenie dochodu społecznego zagranicą i w Polsce	1'50
33) „ XV — <i>St. Starzyński</i> . — Położenie klasy robotniczej po przewrocie majowym	1'20	57) „ XXXIX — <i>Feliks Młynarski</i> . — Reforma waluty dewizowo-złotowej	1'50
34) „ XVI — <i>J. Kulikowski</i> . — Rozbudowa miast i jej finansowanie	2'00	58) „ XL — <i>Dr. Henryk Gruber</i> . — Stan kwestji mieszkaniowej w Polsce	1'00
35) „ XVI — <i>S. Szwalbe</i> . — Polityka państwa w zakresie obrotu żytem (wyczerpane)	2'00	59) „ XLI — <i>Stanisław Sasorski</i> . — Podstawy rewizji ustawy o zaopatrzeniu emerytalnem	1'50
36) „ XVII — <i>S. Starzyński</i> . — Stan Finansowy Polski w roku 1927	2'00	60) „ XLII — <i>Tadeusz Woynowski</i> . — Kształtowanie się cen chleba w Polsce	2'00
37) „ XIX — <i>Józef Kożuchowski</i> . — Kapitał zagraniczny w przemyśle polskim (wyczerp.)	2'00	61) bez serji — <i>Stefan Starzyński</i> . — Rola Państwa w życiu gospodarczem	1'00
38) „ XX — <i>Henryk Rozenberg</i> . — Polityka Państwa w dziedzinie zaopatrzenia ludności w chleb (wyczerpane)	1'50	62) „ „ — <i>Stefan Starzyński</i> . — Życie gospodarcze a ustrój państwa	1'50
39) „ XXI — <i>Zygmunt Karpiński</i> . — Waluta złota i pozłacana	1'50		
40) „ XXII — <i>Jerzy Lubowicki</i> . — Zasady reformy podatkowej	3'00		
41) „ XXIII — <i>Marjan Turcki</i> . — Problem aktywizacji bilansu handlowego	3'00		

DO NABYCIA WE WSZYSTKICH KSIĘGARNIACH ORAZ BEZPOŚREDNIO W ADMINISTRACJI TYG. „POLSKA GOSPODARCZA” — WARSZAWA, ELEKTORALNA 2, POK. 26

„POLMIN”

PAŃSTWOWA FABRYKA OLEJÓW MINERALNYCH
SIEDZIBA DYREKCJI: LWÓW, ULICA SZPITALNA Nr. 1

TELEFONY: 2-48, 3-28, 39-20, 39-21

FABRYKA OLEJÓW MINERALNYCH
W DROHOBYCZU — TELEFON 105

REPREZENTACJA W WARSZAWIE
ul. Szkolna 2; telefony: 70-84, 114-75, 512-33 i 177-8

Reprezentacja w Gdańsku — Polish Petroleum Company — Krebsmarkt 7 — 8
Przedstawicielstwa zagraniczne we wszystkich stołecznych miastach Europy

POLECA ZNANE ZE SWEJ PIERWSZORZĘDNEJ JAKOŚCI

OLEJE I SMARY SAMOCHODOWE

Polmin AS, Polmin AL, Polmin AZ, Polmin AF, Polmin AP, Polmin AD i Polmin AT

OLEJE CYLINDROWE, ODPOWIEDNIE DO
WSZYSTKICH WARUNKÓW PRACY. WYSOKOGA-
TUNKOWE OLEJE ŁOŻYSKOWE. OLEJE DO
SILNIKÓW SPALINOWYCH, DO KOMPRESORÓW PO-
WIETRZNYCH I KOMPRESORÓW CHŁODNICZYCH.
OLEJE TURBINOWE i TRANSFORMATORO-
WE. OLEJE WIERTNICZE. TŁUSZCZE MA-
SZYNOWE. SMARY DO LIN I KÓŁ ZĘBATYCH.
SMARY DO WÓZKÓW KOPALNIANYGH I OLEJE
OSIOWE. — PARAFINĘ, ŚWIECE, WAZE-
LINE TECHNICZNĄ — BENZYNY: EKSTRAKCYJ-
NĄ, LOTNICZĄ, SAMOCHODOWĄ I MOTOROWĄ. —
NAFTĘ: RAFINOWANĄ I SILNOPŁOMIENNĄ. OLE-
JE GAZOWE. ASFALTY BEZPARAFINOWE I PARA-
FINOWE. SULFOKWASY, KWASY NAFTENOWE.

ODDZIAŁY W KRAJU:

BIAŁYSTOK, ul. Warszawska 7, tel. 10-34
KRAKÓW, ul. Szczepańska 9, tel. 15-82
LUBLIN, ul. Krak. Przedm. 46, tel. 10-74
LWÓW, ul. Szpitalna 1, tel. 3-23
ŁÓDŹ, ul. Piotrkowska 152, tel. 6-27,

WARSZAWA, ul. Szkolna 2, tel. 714-75
POZNAŃ, ul. św. Marcina 18, tel. 35-36
SOSNOWIEC, ul. Naftowa 4, tel. 2-03
TORUŃ, ul. Mostowa 17, tel. 3-99
WILNO, ul. Jagiellońska 8, tel. 1-72

SKŁADY WŁASNE I KOMISOWE:

BIAŁYSTOK, BIELSK PODLASKI, BIŁGORAJ, BĘDZIN, BRODY, BYDGOSZCZ, CHELM, DOLINA, DRO-
HOBYCZ, GARWOLIN, GDYNIA, GRUDZIĄDZ, JAROSŁAW, KALISZ, KIELCE, KOŃSKIE, KOŁOMYJA,
KOWEL, KRAKÓW, KRASNYSTAW, LIDA, LUBLIN, LUBARTÓW, LWÓW, ŁĘCZYCA, ŁOMŻA, ŁÓDŹ,
MIĘDZYRZEC PODLASKI, NOWOGRÓDEK, OPOCZNO, OSTROWIEC, OSTRÓW, PABJANICE, RADOM,
RADZYŃ, RÓWNE, RYKI, SANDOMIERZ, SAMBOR, SIEMIATYCZE, SIEDLCE, SKIERNIEWICE, SOBOLEW,
SOSNOWIEC, STANISŁAWÓW, STRYJ, TOMASZÓW MAZ., TORUŃ, TARNOPOL, WARSZAWA, WILNO,
WIELUŃ, WIERZBNIK, WÓLKOWYSK, WŁOCŁAWEK, ZDUŃSKA WOLA, ZŁOCZÓW, ŻYRARDÓW

WŁASNY PARK CYSTERNOWY